

Prenovljen odsek za intenzivno medicino na Internem oddelku bolnišnice - Brez donatorstva Krke ne bi šlo

NOVO MESTO - Prejšnji četrtek so na Internem oddelku novomeške bolnišnice odprli prenovljen odsek za intenzivno medicino. To je, so poudarjali vsi govorniki, velika, pomembna in potrebna pridobitev za interni oddelek, novomeško bolnišnico in celo Dolenjsko in Belo krajino, od koder je največ bolnikov. Vsega tega pa ne bi bilo brez novomeške tovarne zdravil Krke, ki je za to prenovitev prispevala kar 250.000 mark, s čimer je ponovno pokazala, koliko ji je do domačega okolja in ljudi.

S sedanjo preureditvijo, razširitvijo in posodobitvijo odseka za intenzivno nego je število postelj v tem odseku ostalo enako - sedem. So pa skoraj za enkrat povečali prostore in izboljšali pristop do bolnika, s čimer je olajšano delo medicinskemu osebju, zmanjšala se je možnost okužbe od bolnika do bolnika, izboljšala se je oskrba bolnikov, izboljšal pa se je tudi njihov "zasebni" standard.

S preureditvijo prostorov so posodobili opremo in naprave za nadzor življenjskih funkcij bolnikov. Prav nakup te opreme je tako breme, ki je novomeška bolnišnica nikakor ne bi zmogla le z denarjem, ki ga dobi od države. Ob tem se zastavlja vprašanje, kako dolgoročno zagotoviti ljudem primerno zdravstveno varstvo, saj brez ustreznega deleža države to nikakor ne bo mogoče. Prav država pa je danes za to vižo brez posluha in na to uho hudo gluha. Zato je seveda donatorsko dejanje Krke še toliko

vrednejše. Generalni direktor Krke Miloš Kovačič je na otvoritvi med drugim dejal, da bo Krka tudi za naprej pri takih stvareh v prvi vrsti gledala na potrebe novomeškega zdravstva.

"S Krkino donacijo smo naredili kakovosten premik za delo na našem odseku," pravi vodja odseka intenzivne medicine dr. Rafko Kapš. "Se približno toliko denarja, kot ga je prispevala Krka, pa nam manjka, da bi nabavili še ostale potrebne aparature, da bi lahko bolnikom nudili oskrbo na slovenski ravni. Zavedamo se, da brez stalne skrbi za nakup sodobnih aparatov in za kakovostno in neprekinjeno usposabljanje strokovnega kadra ne moremo doseči evropske ravni na tem področju." Potrebno pa bo na tem odseku tudi povečati število zdravnikov in medicinskih sester.

A. B.

SREČANJE BORCEV IN AKTIVISTOV

ČRNOMELJ - V Črnomlju bo 4. septembra v jurjevanjski dragi tradicionalno srečanje borcev in aktivistov NOB, ki ga organizirata pripravljalni odbor za proslavo in predstavniki domoljubnih enot. S srečanjem se bodo spomnili na drugo svetovno vojno. V Belo krajino so v začetku julija 1944 vdrle z več strani Hitlerjeve enote, vendar je slovenska vojska uspešno branila to območje.

KAPELA V DOMU STAREJŠIH OBČANOV - S prostovoljnimi prispevki številnih darovalcev in z zavzetostjo direktorice doma Lojzke Potrč je bila v letu 1994 po načrtu inž. arh. Gorazda Cibica in pod nadzorom gradb. inž. Lada Kotnika zgrajena kapela v Domu starejših občanov v Šmihelu. V nedeljo, 3. julija, jo je blagoslovil ljubljanski nadškof dr. Alojzij Šuštar, zbrane je nagovoril novomeški župan Franci Končič, v kulturnem programu pa je med drugimi sodeloval moški pevski zbor iz Šmihela. Oltar v kapeli krasita dve sliki novomeškega umetnika Jožeta Kotarja. (Foto: M. Klinec, besedilo R. Škof)

Za izboljšanje družbe

Z uporabo tehnike TM zmanjšanje družbenih problemov

NOVO MESTO - Včeraj, 6. julija, so v prostorih izobraževalnega centra Krke v hotelu Metropol predstavili zanimiv in nenavaden projekt zmanjšanja negativnosti v družbi, ki ga pripravljajo slovenska Zveza za transcendentalno meditacijo in sodelovanje z novomeškim Društvom za naravni zakon, Upravo za notranje zadeve ter Maharishijskimi univerzami iz ZDA in Nizozemske. Gre za prvi projekt takšne vrste v Sloveniji, ki bo hkrati svojevrstna demonstracija transcendentalne tehnike in njenega vpliva na izboljšanje kvalitete življenja ter zmanjšanje kriminala.

Prvi del projekta bo potekal z mednarodnim zborovanjem od 5. do 15. avgusta v dijaškem domu Kmetijske šole na Bajnofu pri Novem mestu. Sodelovalo bo približno 120 strokovnjakov Maharishijske tehnologije enotnega polja iz Slovenije, Italije, Avstrije, Nemčije in Hrvaške. S prakticiranjem razvojno-sprostitvene tehnike transcendentalne meditacije in TM-Sidhi naj bi močno vplivali na dogajanja v okolju, na zmanjšanje zdravstvenih intervencij, padec kriminala, dvig produktivnosti in gospodarske rasti, skratka na izboljšanje družbenih odnosov. Podobne projekte so v svetu že izvedli in po trditvah poznavalcev TM tehnike so bili učinki nesporno dokazani. Še posebej pre-

pričljiv je bil lanski poskus v Washingtonu, kjer je v projektu sodelovalo 4000 udeležencev, ki so dosegli občuten padec kriminala in izboljšanje vseh vidikov življenja.

Novomeški projekt, ki ga je spodbudil predsednik novomeškega Društva za naravni zakon Aleš Lavrič, študent Maharishijske univerze na Nizozemskem, bodo spremljali domači in tuji znanstveniki ter analitični novomeški sekretariata za notranje zadeve.

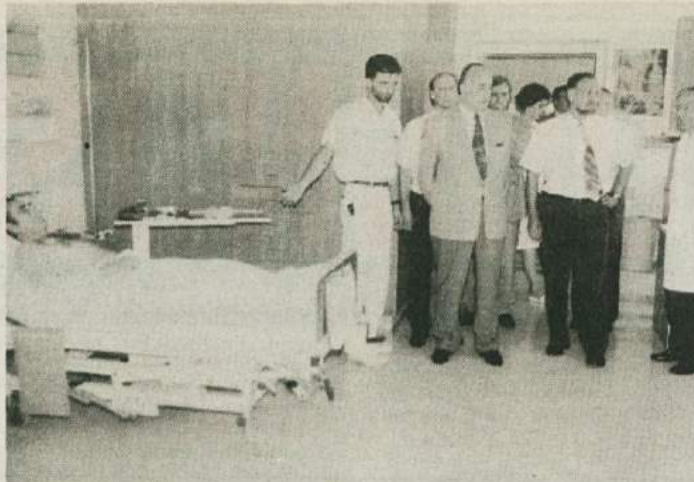
TEČAJ NEMŠČINE

FARA - V dolini Kolpe se je v soboto, 2. julija, začel enotedenski tečaj nemškega jezika, namenjen odraslim z delnim znanjem nemščine. Za vse udeležence tečaja so to neke vrste aktivne počitnice. Pouk bo trajal do 9. julija, do 16. ure, po modernem učbeniku in sodobnih metodah pod strogim nadzorom učitelja iz Nemčije. Po pouku bodo proste dejavnosti, zvečer pa bodo udeleženci v nemščini spoznavali kočevske znamenitosti.

LEGALIZIRALI VSEH 40 OBJEKTOV

ČRNOMELJ - Delegati črnomaljske občinske skupščine so sprejeli predlog za legalizacijo prijavljenih črnih gradenj. V osnutku je bilo sicer predvideno, da bi tri od 40 črnih gradenj v občini porušili, po javni razpravi in reviziji pa so ugotovili, da lahko legalizirajo vse objekte. S tem se ni strinjal novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ker je menil, da v treh primerih ne gre za strokovno odločitve in zato tudi ni dal soglasja za legalizacijo. Kljub temu so delegati dvignili roke za legalizacijo vseh prijavljenih črnih gradenj.

pogovori o družini
ob ponedeljkih od 18. do 20. ure
na telefonu 26-005

V ŠOK SOBI - Po razširitvi in posodobitvi odseka za intenzivno medicino Internega oddelka novomeške bolnišnice so se delovne razmere na tem odseku močno izboljšale. Brez novomeške Krke, ki je prispevala 250.000 mark, vsega tega še lep čas ne bi bilo. (Foto: A. B.)

Izkustvene delavnice na Gorjancih

Udeležilo se jih je 20 nadarjenih srednješolcev iz cele Slovenije - Od spoznavanja samega sebe do ljubezni

GORJANCI - Od 26. junija do 2. julija so v Pionirjevem domu na Gorjancih potekale tako imenovane izkustvene delavnice. Udeležilo se jih je 20 nadarjenih srednješolcev, Zoisovih študentov iz cele Slovenije. To obliko tabora je že drugo leto zapored organizirala novomeška enota Zavoda za zaposlovanje, iz vsake slovenske območne enote pa sta se tabora udeležila po en ali dva nadarjena dijaka. Tako kot lani je tudi letos izkustvene delavnice na Gorjancih vodil psiholog Bojan Pucej, vodilni strokovnjak na tem področju.

"Za razliko od drugih delavnic so te, ki že drugo leto potekajo na Gorjancih, psihološko naravnane," pravi psihologinja Vlasta Tomazin iz novomeške enote. "Metoda dela so pogovori, igranje vlog, socialne igre. Vsekakor naj bi te delavnice mladim nadarjenim ljudem, ki imajo nemalokrat težave pri komuniciranju z okoljem, pomagale, po domače povedano, znati se." Celoten program delavnic je usmerjen v razvijanje sposobnosti za samostojno razreševanje stisk in problemov ter uredničenje razvojnih nalog, ki jih prinaša življenjsko obdobje odrasčanja. Vsebinsko letošnjih delavnic je bila: spoznavanje, verbalna in neverbalna komunikacija, vsečine sporazumevanja, spoznavanje samega sebe, vrednote, morala, ljubezen, starši,

šola, poklicna kariera, kreativne delavnice. Kdor je želel, je lahko obiskoval tudi tečaj transcendentalne meditacije.

Kot je pokazala anonimna anketa, ki so jo opravili na kocu, so bili udeleženci v glavnem navdušeni nad temi delavnicami in bivanjem na Gorjancih in si takega druženja še želijo. V času delavnic so si ogledali Novo mesto in še posebej Dolenjski muzej oziroma razstavo grafike, obiskali so Pletertje in Kostanjevico, skozi gorjanski pragozd jih je mentor popeljal na Trdinov vrh. Za letošnje izkustvene delavnice je Republiški zavod za zaposlovanje namenil okoli 800 tisočakov, kot sponzorji pa so sodelovali še Dolenjske pekarne, Krkin Izobraževalni center, Dolenjska, Mercator in trebanjski Trimo.

A. B.

Hiti počasi

Vizija lastninjenja tudi na Dolenjskem, Beli krajini in Posavju

NOVO MESTO - Vizija, družba za upravljanje z investicijskimi skladi, ki je bila ustanovljena lansko leto, se je v juliju letos dokapitalizirala na 75 milijonov SIT ter tako izpolnila zakonske pogoje glede potrebnega kapitala za pridobitev dovoljenja za ustanovitev pooblaščenice investicijske družbe, ki bo lahko zbirala certifikate.

Mrzlica lastninjenja oz. vplačevanja certifikatov se je očitno začela. Še večji tempo pa bo proces dobil z ustanavljanjem investicijskih družb. Če bo posamezni lastnik certifikata svoj certifikat vložil v investicijsko družbo, bo s tem najbolj razpršil riziko svoje naložbe, saj bo investicijska družba nakupila zelo širok spekter delnic podjetij, ki se lastninijo. Poleg tega ima družba za upravljanje s skladi vse potrebno strokovno znanje, da bo uspešno vodila politiko naložb investicijske družbe. Ob vse pogostejših celostranskih reklamah v časopisih, ki vabijo k vpisu certifikatov na različne konce Slovenije, svetujemo lastnikom certifikatov previdnost in premislek, saj je čas dovolj, posebej še, ker v tem trenutku še nobena investicijska družba ni pridobila dovoljenja za zbiranje certifikatov.

Zato je časa za poletni dopust dovolj, medtem pa bodo v Viziji pripravili vse potrebno, da se boste splošno odločili za naj smoternejšo naložbo svojega certifikata.

"ZVEZDICE" NA TUJEM NEBU - V begunskem centru v Šmihelu so pripravili v petek, 1. julija, popoldne prireditev, na kateri so nastopili otroci begunskega vrta Zvezdice. Svoje matere, sorodnike in goste so razveselili s pesmimi, plesom in kratko igrano o soncu, ki je pregnalo deževne oblake, da so bel, rdeč in moder tulipan lahko ostali kljub različnim barvam skupaj; med dežjem jih njihovi enakobarvni vrtniki niso hoteli sprejeti, vsakdo bi le svojega - kako aktualno sporočilo za bosanske razmere! Vrtec je začel delati letos februarja, obiskuje ga 15 begunčev, petkova prireditev pa je bila njihova prva. (Foto: MiM)

S krediti ne gre po domače

Mnili so lepi časi poceni stanovanjskih kreditov, ki jih je inflacija že v nekaj mesecih dobesedno požrla in s katerimi si je marsikateri delavec postavil pravo vilo. Danes se vsi krediti revalorizirajo, realne obrestne mere pa so nenormalno visoke. Izjema so le stanovanjski krediti z obrestno mero R + 3, ki so običajno namenjeni mladim družinam in mladim perspektivnim strokovnjakom. Za pridobitev takih kreditov veljajo natančno določena pravila, a se jih prav tisti, ki podobna pravila določajo, niso držali. K sreči so se časi spremenili in oblastniki ne morejo več delati kar po domače, kot je bilo to v navadi v starih časih. Politiki namreč niso več zaščiteni kot kočevski medvedi. So na prepihu demokracije, ki kar mimogrede odnese s sabo tudi kakšnega ministra, če si le-ta slučajno privoščil preveč. Politiki sicer imajo pravico do določenih privilegijev, vendar za svoje delo odgovarjajo volilcem in davkoplačevalcem, čigar denarja ne smejo razmetavati, kakor si sami želijo. Tokrat je spodsnilo LDS-ovskemu pravosodnemu ministru Mihi Kozincu, čigar stanovanjska komisija je kar po domače in mimo zakonov, pravilnikov in razpisov delila službena stanovanja, stanovanjske pravice in kredite z obrestno mero R + 3.

JOŽE VRANIČAR, skladiščnik v metliškem Novoteksu: "Naši oblastniki so daleč od poštenosti. Vse bi morali zamenjati! Tisti pri koritu so si razdelili visoke stanovanjske kredite po ugodnih obrestih. Žalostno je, da si po tolikih letih službovanja niso mogli prikribeti stanovanj na bolj pošten način. Odstop Kozinca je bil neizogiben, drugim pa bi morali zvišati obrestno mero ali pa naj posojila vrnejo. Gotovo ta denar še kdo v Sloveniji bolj potrebuje."

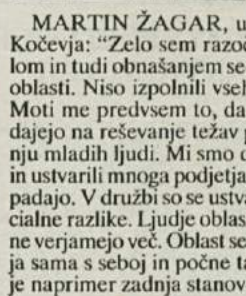
DOLFE PLANINC, upokojenec z Rožič Vrha pri Črnomlju: "Predvsem bi si morali natočiti čistega vina. Cudi me, da se lahko kaj takega dogaja danes, ko imamo novo oblast. V prejšnjem sistemu so leteli očitki, da krade, kar ni res. S poštenim delom in odrekanjem smo znova zgradili porušeno domovino. Vlagali smo v stanovanjski sklad. Danes pa je na tisoče družin nepreskrbljenih, brez strehe nad glavo, drugi, ki imajo možnost, pa..."

IDA GRADIŠAR, kmetica s Štrita pri Buči: "Če je minister Miha Kozinc res vse to vedel o tej stanovanjski aferi, kot beremo in slišimo, je prav, da je odstopil. Morda bi mu lahko sledil še kdo, kajti to je nesprejemljivo, da lahko tako poceni pridejo do svojih stanovanj in celo hiš tisti, ki imajo najboljše dohodke. Povprečen državljan bi si še ob tako ugodnem kreditu težko omislil "kandidaturo" za kredit, ker ga ne bi bil sposoben plačevati."

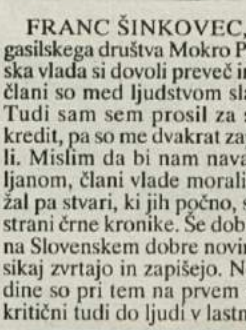
VIKTOR BARLE, pomočnik šefa bencinskega servisa Petrola v Trebnjem: "Mojega sina samo nakup parcele stane okrog 18.000 mark, za ta denar pa bi si lahko pod tako ugodnimi pogoji omislil morda celo dve "državni" stanovanja. Vse preveč privilegije imajo ti naši politiki, in res ne vem, kam bo vse to pripeljalo. Še dobro, da so naši ljudje navajeni veliko potpeti, toda vse ima svoje meje. Stanovanjske kredite R+3 lahko imenujemo afera!"

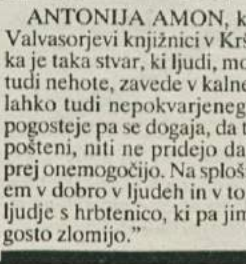
MARTIN ŽAGAR, upokojenec iz Kočevja: "Zelo sem razočaran nad delom in tudi obnašanjem sedanje državne oblasti. Niso izpolnili vseh pričakovanj. Moti me predvsem to, da skoraj nič ne dajejo na reševanje težav pri zaposlovanju mladih ljudi. Mi smo delali zagnano in ustvarili mnoga podjetja, ki danes propadajo. V družbi so se ustvarile velike socialne razlike. Ljudje obarili in politikom ne verjamejo več. Oblast se preveč ukvarja sama s seboj in počne take stvari, kot je naprimer zadnja stanovanjska afera."

IVAN MUHIČ, upokojenec iz Ribnice: "Jezen sem na naše oblastnike. Samo govorijo, naredijo pa nič. Vseprek se kregajo in mislijo samo na svoje stolčke in pri tem ne pozabijo sebi priskrbeti kakšno posojilo ali druge ugodnosti. Poglejte kaj se je zgodilo z Rikom! Veliko ljudi je ostalo brez dela. Trije moji sinovi so bili zaposleni v tem podjetju, sedaj pa so priglašeni na uradu za delo. Kaj bo potem? Ali naj živijo od moje delavske popojnine? Na volitve ne bom šel, saj sploh ne vem, koga naj volim."

FRANC ŠINKOVEC, predsednik gasilskega društva Mokra Polje: "Slovenska vlada si dovoli preveč in mnogi njeni člani so med ljudstvom slabo zapisani. Tudi sam sem prošil za stanovanjski kredit, pa so me dvakrat zapored zavrnili. Mislim da bi nam navadnim državljanom, člani vlade morali dajati zgled, žal pa stvari, ki jih počno, sodijo bolj na strani črne kronike. Še dobro, da imamo na Slovenskem dobre novinarje, ki marsikaj zvrtajo in zapišejo. Novinarji Mladine so pri tem na prvem mestu, saj so kritični tudi do ljudi v lastni hiši."

ANTONIJA AMON, knjižničarka v Valvasorjevi knjižnici v Krškem: "Politika je taka stvar, ki ljudi, morda nekatere tudi nehote, zavede v kalne vode. Spejle lahko tudi nepokvarjenega človeka, še pogosteje pa se dogaja, da tisti, ki so zelo poštene, niti ne pridejo daleč, saj jih že prej onemogočijo. Na splošno pa verjamem v dobro v ljudeh in v to, da obstajajo ljudje s hrbtnico, ki pa jim jo drugi pogosto zlomijo."

IVAN PAPIČ iz Brezice: "Splošna lastnost ljudi je, da se pokvarijo, če imajo le priložnost za to, zato mislim, da je predvsem stvar državnega aparata, da se organizira tako, da kontrolira človekovo početje. Človek je nagnjen k temu, da izkoristi priliko, to nas uči tudi zgodovina in tudi današnji čas s številnimi aferami. Po moje drugačne rešitve ni, kot da država to uredi s svojim sistemom."

Z NOVOMESKE TRZNICE

Zaradi vročine na tržnici spet ni bilo posebne gneče ne med prodajalci ne med kupci. Vseeno smo izpisali cene nekaterim stvarim: črni ribez 150, višnje 220, strožji fižol 400, borovnice 500 liter, jajca 16, kumare 200, krompir 90, sirček 300, smetana 500, med 400, grah 500, redkev 150, domači sir 600 tolarjev. Pri Djeladnji smo zapisali: paradižnik 200, čebula 200, breskve 180, jabolka 180, paprika 300, marelice 200, krompir 90, banane 140, lubenice 90, česen 300, orehi 900, naktarine 350 in kumare 180 tolarjev. Pri Sadju in zelenjavi so banane 80, marelice 185, jabolka 126, naktarine 267, orehi 900, zelje 81, paprika 205, paradižnik 170, cvetača 247, kumare 126 in čebula 137 tolarjev.

KMEČKI PRAZNIK V TRŽIŠČU - 9. kmečki praznik v Tržišču, ki ga vsako leto ob pomoči Mercatorja - Kmečke zadruge Sevnica pripravljajo člani društva mladih kmetincev iz Tržišča, je letos minil v znaku razstave Vse za boljše mleko, na kateri so se predstavili proizvajalci in serviserji hladilne in močne opreme ter proizvajalci krmil in krmnih dodatkov. Na tekmovanju koscev je med veterani zmagal Karel Simeonov z Zgornjih Vodol, med člani Čveto Aupič z Vrha, med ženskami pa Marijana Kuhar iz Zabukovja. Najboljša grabljica je bila Fani Simeonov z Zgornjih Vodol, v vlečenju vrvi pa je med osmimi ekipami zmagalo moštvo firme Proles z Spodnjih Vodol. (Foto: I. Vidmar)

DA BO MIZA ČIMBOLJ VABLJIVA - Društvo kmetice iz Pišec je med najbolj aktivnimi v brežiški občini, zato se po dobrotah, ki jih spečejo in pripravijo Pišecanke, cedijo slane marsikateremu obiskovalcu prireditel, na katerih sodelujejo kar pogosto. Pred kratkim so pripravile pogostitev za udeležence mednarodne delavnice "Človek, upravljanje, obstojen razvoj" in za vse, ki so sodelovali na razgovoru v Pišecah. Miza se je šibila pod pladnji z narezki in domačim mesom, košaricami s posebnimi kruhi (največ pohvale je bil deležen ajdov z orehi), krožniki s prostimi in vzhajanimi poticami ter sladkim pecivom. (Foto: B. D.-G.)

Kmetijski nasveti

Štajerska protitočna mreža?

Slovenska raketna protitočna obramba, ki ima svoj sedež na Lisci nad Sevnico, je po nekajletnem delovanju zašla v slepo ulico. Tega niso krive le peripetije z raketami (glej prispevek v Prilogi DL 23. junija: Bodo na Bizeljskem pred točo le molli?), marveč predvsem nezagotost uradne slovenske hidrometeorološke službe, ki trdi, da ni zanesljivih strokovnih dokazov o njeni uspešnosti. Res je, da so raketno protitočno obrambo iz istega razloga opustili tudi v nekaterih drugih državah, na primer v Švici, in začeli proučevati druge možnosti, predvsem zaščito nasadov pred točo s protitočnimi strehami in mrežami. Poglejmo, kako je z njihovo protitočno obrambo v sadjarstvu. Najprej so preizkusili protitočno mrežo v obliki strehe z naklonom do 35 stopinj. Ta možnost se je izkazala za predrago tudi za najbolj intenzivno sadjarstvo. Več obeta zamisel o ravnih strehi, ki prihaja iz avstrijske Štajerske in ki je v praksi dala že kar dobre rezultate. Govori se o tako imenovani štajerski protitočni mreži, ki jo odlikujejo enostavnejša izvedba, predvsem pa manjši gradbeni in drugi materialni stroški. Obstaja več možnih načinov napenjanja in pritrditve mreže, ki vplivajo na uspešnost obrambe pred točo in seveda tudi na ceno, saj zahteva postavitev konstrukcije kar veliko dodatnih delovnih ur, mreža in njena opora pa tudi precej stane. Kljub temu na Štajerskem in v Švici niso črnogledi in verjamejo, da bo v prihodnje prav ta način zaščite pred ledeno ujmo med vsemi najbolj uspešen in sprejemljiv. Mreža ima sicer tudi še nekaj drugih pomanjkljivosti (dostop svetlobe do nasada je zavoljo nje za desetino manjši, manjša razlika v temperaturi med dnevom in nočjo poslabša obarvanost sadja), vendar bi z boljšo organizacijo dela in zavarovalništva lahko postala sprejemljiva za mnogo širši krog sadjarjev, katerih pridelek bi prenesel njene stroške. Na območjih, kjer toča pogosto pada, je zaščita s štajersko protitočno ravno streho že sedaj rentabilna v najboljših nasadih, ki dajejo obilen in prvovrsten pridelek. Pri tem se kar samo ponuja vprašanje, kdaj se bomo pri nas lotili tovrstnih raziskav in poskusov, pri čemer pa je treba reči, da imamo že tudi nekaj lastnih izkušenj s področja vinogradništva, ko so posamezniki uspešno poskrbeli za svoje nasade s protitočnimi mrežami in strehami. (Po Obstrundschau iz Švice)

Inž. M. L.

40 let ocenjevanja vin v Ljubljani

Mednarodno ocenjevanje vin v Ljubljani je med najbolj cenjenimi na svetu - 1.300 vzorcev vin iz 21 držav bo ocenjevalo 45 degustatorjev iz 22 držav - Novost "prvak države"

LJUBLJANA - Ljubljansko mednarodno ocenjevanje vin sodi v sam vrh vinskih ocenjevanj v svetu. Letošnje, ki se je začelo v ponedeljek in bo trajalo do nedelje, je že 40. po vrsti. Ljubljansko ocenjevanje poteka pod okriljem mednarodnega urada za trto in vino (OIV) iz Pariza, kar mu daje še posebno težo in veljavo. Pod okriljem OIV so na svetu le še ocenjevanja v Barceloni, Bratislavi, turškem Uerquepu in kanadskem Montrealu. Mednarodno ocenjevanje vin v Ljubljani je v svojem uradnem listu novembra 1990 priznala tudi Evropska skupnost in tako uvrstila ljubljansko ocenjevanje med tista, katerih medalje in diplome se smejo uporabljati v propagandne namene pri promociji vin v državah Evropske skupnosti. S tem se lahko pohvalijo le še ocenjevanja v Londonu, Bruslju in Bordeauxu.

Letos 45 degustatorjev iz 22 držav ocenjuje okoli 1300 vzorcev vin iz 21 držav celega sveta. Tudi letos je veliko vzorcev slovenskih vin, še zlasti se je povečalo število vzorcev slovenskih zasebnih vinogradnikov. Ocenjevanje poteka v 5 komisijah, ki jih

sejmišča

BREŽICE - Kljub veliki vročini so rejci na sobotni sejem pripeljali 155 do tri mesece starih pujskov in 100 starejših prašičev. Lastnika je zamenjalo 35 pujskov (po 205 do 275 tolarjev za kilo žive teže) in 90 prašičev (po 225 do 295 tolarjev za kilo žive teže).

sestavljajo enolog svetovalec, predsednik komisije in 7 članov. Predsednik prezidija letošnjega ocenjevanja je dr. Dušan Terčelj, njegov namestnik pa dr. Julij Nemanic (oba sta tudi predsednika komisij), poleg njiju pa komisiji predseduje iz Slovenije še mag. Jože Protner. Stari znanec ljubljanskih ocenjevanj in eden najbolj

cenjenih svetovnih degustatorjev Švicar Jean Cretienand pa je tudi uradni delegat Mednarodnega urada

za trto in vino za strokovni pregled ocenjevanj.

Najbolje ocenjenemu vinu v vsaki kategoriji bodo podelili naziv šampion, sledile bodo velike zlate, zlate in srebrne medalje ter pismena priznanja. Letos bodo prvič podelili še naslove "prvak države", ki jih bo prejelo najboljše ocenjeno vino iz posamezne države. Prav tako bodo letos prvič podelili diplomu Akos Asvany, in sicer v spomin na znanega madžarskega enologa in večkratnega predsednika ocenjevalnih komisij v Ljubljani. Diplomsko bo prejelo najboljše ocenjeno vino tokaj.

Poleg ocenjevanja vin bo letos po nekajletnem premoru ponovno tudi mednarodno ocenjevanje alkoholnih pijač ter mednarodno ocenjevanje sadnih sokov in brezalkoholnih pijač. A. B.

KOŠNJA NA RUTI - Na gorjanskih košenicah samo enkrat kosijo, in to julija. Na prostrani Ruti, ki je v glavnem v lasti Gabrčanov, so košnjo zadnjo soboto začeli Gazvodovi. Martin Gazvoda-Kropar se vedno med prvimi odloči za košnjo na Ruti. "Raje kosimo malo bolj mlado, krave raje jedo tako seno," pravi podjetni Martin. "Pa kako je ta mrva z Rute zdrava in kako je mleko dobro!" Kako tudi ne, saj je na košenici skoraj več rož in zdravilnih zelišč kot trave. Martin se še spominja, ko so na Ruti kosili kosci. In njihovi košenici, ki meri dober hektar, je nekaj kosilo 7 koscev od treh zjutraj do enih popoldan. In najboljše kose suhega so "prišparali" za to opravilo. Pa štruklji so bili zmeraj za malico. Mrvo pa so v dolino vozili na smukah. Danes je vse drugače. Vse Kroparjevo pokosi v dobri uri en sam človek s kosilnico, obračajo strojno, imajo nakladalko, odpeljejo s traktorjem. Vse je narejeno hitro in temeljito. Tako, kot je bilo včasih, pa le ni... (Tekst in foto: A. B.)

Grozijo grozdni sukači

Nasveti za varstvo vinske trte v juliju

NOVO MESTO - V juliju nam poleg boleznih naredijo škodo tudi škodljivci. Mednje sodijo predvsem križasti in pasasti grozdni sukači. Pri nas imajo dva rodova, križasti pa ima lahko v toplih letih tudi tretji rod. Metuljček pasastega grozdnega sukača ima rumena prednja krila z modrorjavo prečno liso, gosonica je rdečkastorjave barve, s črno glavo. Metuljček pasastega grozdnega sukača je manjši, prednja krila ima marmorirana z rumenkastimi, sivo zelenimi in svinčeno sivimi pegicami. Gosonica je sivkasto zelene barve in ima rumeno glavo.

Škoda, ki jo povzročajo gosonice obeh vrst, je enaka. Prvi rod gosonic dela škodo z zapredanjem in objedanjem kabrmkov in grozdicev pred cvetenjem in med njim. Navadno zapredajo več cvetov skupaj in jih objedajo. Kadar je pojav škodljivcev zelo močan, se nahaja v enem grozdju tudi 6 ali več gosonic. V letih, ko jih je manj, najdemo le tu in tam kakšen zapredek.

Na našem področju ta čas prevladuje mišljenje, da prvi rod ni škodljiv, ker gosonice dejansko razredijo grozd in se preostale jagode lahko lepo razvijejo. Drugi rod pa je bistveno bolj škodljiv, kajti gosonica lahko navrtva več jagod, luknjice pa pomenijo vdorna mesta za sivo grozdnjo plesen. V mokrih letih je ta škoda še bistveno večja. Pasasti grozdni sukač zahteva toplo in vlažno vreme, križasti pa toplo in suho vreme.

Za zatiranje grozdnega sukača imamo na razpolago več skupin različnih pripravkov. To so:

- regulatorji razvoja insektov (insegar v 0,03 odst., konc. 0,4 kg/ha, uporabimo ga v začetku pojava metuljev, čez 14 do 21 dni pa ponovimo škropljenje);
- zaviralci razvoja insektov (alsystin WP 25 0,06-odst. konc., 0,6-0,8 kg/ha), nomolt v 0,1-odst. konc., 1 l/ha);
- bioinsekticidi, pripravki na osnovi bakterije, ki so za okolje najprimernejši (baturad WP v 0,1-odst. konc., 1 kg/ha, foray FC v 0,1-odst. konc., thuricide HP v 1-odst. konc.). (Omenjenim pripravkom za boljše delovanje dodajamo 1 kg sladkorja na 100 l.)
- navadni dotikalni insekticidi (re-

idan super v 0,1-odst. konc., 1-1,5 l/ha, zolone lig. v 0,25-odst. konc., 2,5 l/ha).

Natančne roke za uporabo insekticidov daje prognostična služba v sredstvih javnega obveščanja.

SMILJANA TOMŠE, dipl. inž. agr.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: dr. Julij Nemanic

Bolezni vina

Cik je zelo razširjena in nevarna bolezen vina. Povzročajo jo različne bakterije, ki se že v pozni jeseni pojavijo na ranjenih grozdnih jagodah. Najvažnejše očetne bakterije so: acetobakter xylinum, R. vini acetati in druge. V stiku z zrakom te bakterije spreminjajo alkohol vina preko acetaldehida v očetno kislino. O acetaldehidu sem že večkrat pisal. Zavohamo ga v oksidiranem, prezračenem vinu. Ta značilni vonj je torej znak, da je vino na tem, da cikne. Čim topleje je v sodu, hitreje teče proces cikanja. Če v prazen prostor nad vinom v sodu dolijemo vino ali ogljikov dioksid, izpodrinemo zrak, ustavimo razmnoževanje očetnih bakterij in cikanje vina. V zelo kislih vinih, se očetne bakterije težje razvijajo, zato taka vina tudi težje ciknejo. Tudi vina z alkoholno stopnjo nad 15 vol. % ne morejo cikniti; na srečo tako močnih vin pri nas ne pridelujemo. "Zveplo" zelo zavira očetne bakterije, vina s 50 mg/l prostega SO₂ ne morejo cikniti. Toda ne priporočam, da bi se s tako veliko količino SO₂ v vinu borili proti ciku.

Iz dveh molekul alkohola (etanol) nastane pri cikanju ena molekula očetne kisline in ena molekula alkohola, oz. iz 1 g/l etanola 1,3 g očetne kisline, kar se že občuti v vonju in okusu. Poleg očetne kisline nastajajo tudi druge snovi, npr. maslena in propionska kislina, ki dajeta vinu raskav priokus.

Da bi preprečili cikanje, je potrebno vse postopke od trgatve do vina v sodu izvesti tako, da

očetne bakterije nimajo možnosti za delovanje. Vina, ki pa že kažejo večjo količino hlapnih kislin, recimo nad 0,8 g/l, moramo močno zažveplati. Hraniti bi jih morali pri nižjih temperaturah in tudi kmalu porabiti. Če je tako vino že dobilo neprijeten priokus, svetujem čiščenje s 15 - 20 g/hl aktivnega oglja. Kdor ima možnost, naj tako očiščeno vino prefiltrira z EK-ploščami ali cross-flow-filtrom. Tako razključeno vino (bakterije odstranjene) lahko pomešamo z drugim, zdravim vinom. Drugače so ciknena vina uporabna smo za proizvodnjo kisa. Destilacija alkohola je sicer možna, toda tak vinski destilat ni primeren za vinski brandy (vinjak). Zelo ciknena vina so zdravju škodljiva. Tu pa tam poskušajo reševati cikneno vino s kemičnim razkisom ali z dodatkom sladkorja, da bi se omilil ostri okus. Oboje je skregano z znanjem o kletarstvu in vino samo še poslabša. Dodatek Ca karbonata veže najprej vinski, jabolčno in mlečno kislino, kar samo pospeši cikanje. Do danes še nimamo kletarskega sredstva, ki bi iz vina odstranilo previsoke hlapne kisline. Ni pa težko preprečiti cikanje vina, zato svetujem naslednje: hitro trgati in varovanje grozdja pred poškodbami; hitro oz. takojšnje predelavo grozdja in zveplanje belega mošta takoj pod prešo; rdeče drozge takoj po robkanju; takojšen dodatek vrelnega nastavka; zveplanje vina, takoj ko povre, najmanj s 30 mg/l SO₂; dotakanje načetih posod, čistočo posode in zidanice.

(Nadaljevanje prihodnjic) dr. JULIJ NEMANIČ

LASTNIKI

KOSTANJEVIH GOZDOV

Kostanjev les se lahko seka tudi poleti. Ves les vam bo odkupil TANIN SEVNICA, če sami nimate možnosti poseka, vam to napravimo mi. Dodatne informacije lahko dobite na tel. številkah 0608/41-349 ali 41-044.

V petek, 8. julija ob 11. uri in 30 minut bodo Črnomaljši in cela Bela Krajina priče svečane otvoritve novih, večjih in sodobnejših prostorov LJUDSKE BANKE.

V ulici Pod lipo na številki 4a, bo od tega dne še bolj kot doslej LJUDSKA BANKA opravljala usluge na tolarskem in deviznem področju za občane, obrtnike — podjetnike in podjetja. Poleg otvoritve novih prostorov se LJUDSKA BANKA svojim varčevalcem in poslovnim partnerjem dodatno približuje z novim delovnim časom:

od 9. 7. 1994 bo odprta vsako soboto med 8. in 11. uro, da posebej ne omenjamo obrtnikom in poslovnem prilagojenega delovnega časa med tednom:

od 7.30 do 11.30 in 14.00 do 16.00 ure.

Ta oglas je PLAČAN, vendar ni klasična reklama temveč samo nizanje dejstev, ki grede varčevalcem v prid. Zato tudi slogan LJUDSKE BANKE nista prazni besedi:

ZAUPANJE ZAVEZUJE

Mladi o pozabljeni družini Mach

Nadarjeni učenci iz Dolenjske in Bele krajine so se ukvarjali s projektom "Družina Mach in Dolenjska" - Jeseni razstava

NOVO MESTO - Novomeški klub za nadarjene učence in Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine sta konec prejšnjega meseca pripravila raziskovalni tabor, katerega udeleženci so se ukvarjali z nekdanjo znano in danes že pozabljeno družino Mach, ki je v prejšnjem stoletju živela na Velikem Slatniku. Svoje izsledke z letošnjega tabora so udeleženci predstavili v soboto dopoldne v dijaškem domu, kjer je bil njihov "bazni tabor". Te predstavitve in zaključka tabora so se udeležili tudi starši taborjanov. Za to priložnost so pripravili tudi bilten, v katerem so opisali delo in življenje na taboru.

Tabora se je udeležilo 15 učencev iz Dolenjske in Bele krajine, pod vodstvom mentorjev pa so delali v biološki, zgodovinski, etnološki, fizikalni, arhitekturni in filmski skupini. Priprave na terensko delo poleti so se začele že pozimi, ko so si udeleženci ogledali Veliki Slatnik in Machov hrib, propadajoče nekdanje domačije Machove družine in tamkajšnje pokopališče. Ornitologi so spomnili že začeli s terenskim delom, metuljarji pa so v rejo dobili gosenice metulja jamamaja, hrastovega prelca, ki ga je pred 130 leti v te kraje prinesel Johann Mach, ki se je ukvarjal s sviloprejštvom.

Projekt "Družina Mach in Dolenjska" je zasnovan interdisciplinarno, njegov namen pa je spoznavanje humanističnih in naravoslovnih strok, ki niso v rednih šolskih programih; nadalje uvajanje v metode in načine raziskovalnega dela, uvajanje v skupinsko in interdisciplinarno delo, v znanstven način mišljenja; spodbujanje zanimanja za ptičeslovje in obujanje metuljarstva na Dolenjskem; vključitev v mednarodni popis storkelj ter spodbujanje zanimanja za ljudi, ki so na Dolenjskem ustvarjali kulturno dediščino. "Središče našega večmesečnega dela, katerega vrhunec je bil raziskovalni tabor, je bila družina Mach, ki se je pred 130 leti priselila na Veliki Slatnik in tu pustila metulja sviloprejca, ki se je razširil skoraj po celi Evropi," pravi Andrej Hudoklin iz novomeškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Družina Mach je dala tudi znamenite fizika in filozofa Ernsta Macha. Z izkupičkom od prodaje Machove posesti je bila ustanovljena gospodinjstva šola v Šmihelu, ena prvih, ki je bila namenjena izobraževanju doletnih deklet. Kljub velikemu prispevku h kulturni podobi Dolenjske je danes Machova družina po krivici pozabljena in prezrta. Njihov nekdanji dom, slatniška graščina, neusmiljeno propada. Z delom raziskovalnega tabora želijo tudi oživiti zanimanje za to družino in njeno dediščino in opozoriti, da je treba pred dokončnim propadom rešiti slatniško graščino in v njej urediti Machovo spominsko zbirko.

Jeseni, ko bodo gradivo, ki so ga nabrali s terenskim delom, uredili, bodo pripravili razstavo. Za prihodnje leto pa načrtujejo razstavo o metuljih in metuljarstvu na Dolenjskem. A. B.

OTVORITEV VODOVODA - Tako je predsednik novomeške občinske skupščine Franci Koncilija, sam dolga leta uslužbenec Komunale, ki se je ukvarjal z vodovodi, prerezal trak na vhodu v novi gabrski vodovodni objekt, vreden skoraj 45 milijonov tolarjev. (Foto: A. B.)

OTVORITEV VODOVODA - Tako je predsednik novomeške občinske skupščine Franci Koncilija, sam dolga leta uslužbenec Komunale, ki se je ukvarjal z vodovodi, prerezal trak na vhodu v novi gabrski vodovodni objekt, vreden skoraj 45 milijonov tolarjev. (Foto: A. B.)

V Gabrju spet več vode kot vina

Otvoritev vodovodnega objekta v Gabrju - Končno bo v tem delu Podgorja dovolj dobre pitne vode - Poseben filter za odstranjevanje železa iz vode

GABRJE - V soboto so na slovesnosti, na kateri se je zbralo lepo število ljudi, v Gabrju slovesno predali namenu novi vodovodni rezervoar ter črpališče s filtrom. Celotna naložba v ta gabrski vodovodni objekt (skupaj s povezovalnim cevovodom) je novomeško Komunalo veljala blizu 45 milijonov tolarjev. Vso zadevo so gradili v treh fazah, začeli pa so spomladi 1992. Poslednjem v Gabrju ne bo več težav pri oskrbi z zdravo pitno vodo, vsaj takih, kot so bile zadnja leta, gotovo ne.

Vodovod imajo v tej podgorjski vasi že od leta 1932, vendar kraška izvira, iz katerih se napaja ta vodovod, že lep čas ne zadoščata več. Pred štirimi leti so v Gabrju gori izvrtali 200 m globoko vrtino, katere izdatnost je 2,3 l vode na sekundo, kar je vsekakor dovolj za oskrbo gabrškega vodovoda. Voda je sicer kakovostna, vendar vsebuje preveč železa. Zato so morali poleg povezovalnega cevovoda od črpališča do 200-kubičnega rezervoarja ob črpališču zgraditi še poseben filter za odstranjevanje železa iz vode, visok več kot 6 m in premera 1,2 m.

Na slovesnosti, za katero so kulturni program pripravili gabrski otroci in tamkajšnji izvorni pevski zbor, je govoril predsednik krajevne skupnosti

Gabrje Slavko Matko, ki je med drugim šegavo dejal, da je bilo pomankanje vode tako, da je bilo v zadnjih sušnih poletjih v Gabrju skoraj več vina kot vode. "Tarnali smo, molili za dež in se jezili na Komunalo, ker nas ni uslišala in napeljala v Gabrje takega vodovoda, ki ne bi presahnil," je dejal Matko. "Čas, ko nismo imeli vode, je minil, zato ne bomo pogrevali tega, da smo včasih malo zarobantili nad Komunalo, češ vodovod upravljati pomeni tudi vodovod popravljati. Zdaj je vode dovolj. Kdo vse jo bo pil, ne vem, ker se bo vsak sam odločil, ali bo zvrnil kozarec vode ali čašo vina. Naj jo pije kdor si že bode, ampak prav bi bilo,

da bi vodo najprej napeljali vsem hišam v gabrski krajevni skupnosti in šele potem drugam," je še dejal Matko, ki je svoj govor zaključil z besedami: "Otvoritev tega vodovoda je sicer za človeštvo majhna stvar, vendar za Gabrje veliko pomeni." A. B.

ZA IZGRADNJO PORODNIŠNICE

NOVO MESTO - Za izgradnjo novomeške porodnišnice so prispevali: družina Granda in sorodniki namesto cvetja na grob za pokojnega Alojza Grandu iz Novega mesta - 70.000 tolarjev; vaščani Irče vasi od cvetja na grob pokojnega Rudija Hrvatina - 4.000 tolarjev; Grotex, d.o.o., iz Grosupljeja - 15.000 tolarjev in Buch, d.o.o., iz Ljubljane prav tako 15.000 tolarjev. Splošna bolnišnica Novo mesto se za prispevke najlepše zahvaljuje.

Ena gospa je rekla, da so poseben filter za odstranjevanje železa iz vode pri črpališču v Gabrju postavili zato, da Podgorci ne bi zavijali, če bi jim šmarnico krščevali s to vodo.

NOVA GENERACIJA ADRIINIH PRIKOLIC

OTOČEC - Kot kaže, bo nove meški Adrii Caravan uspelo sanirati to podjetje, ki ga je marsikdo že odpisal. Dolenjska trmoglavost, delavnost in inovativnost so najtrdnije zagotovila, da bo Adria spet uspešno podjetje. En obetajočih korakov na tej poti je tudi nova generacija Adriinih počitniških prikolic, ki jo imenuje Unica. Modele iz te generacije so pred dnevi uspešno in odmevno predstavili za zahodnoevropski trg v Dueseldorfu, v terek pa za slovensko, italijansko in vzhodnoevropsko tržišče na Otočcu. Tudi s pomočjo te nove generacije prikolic računajo, da bodo v 2. polovici tega leta začeli zmanjševati izgubo, v prihodnjem letu pa naj bi Adria Caravan normalno poslovala. Več o Adrii in njenih načrtih prihodnjič.

ZAKLJUČEK RAZISKOVALNEGA TABORA - Na zaključku raziskovalnega tabora o družini Mach, ki so se ga udeležili tudi starši, so vse skupine predstavile svoje delo. (Foto: A. B.)

NAJBOLJŠI SPIS O VODI - Ob otvoritvi rezervoarja, črpališča in filtra v Gabrju je direktor novomeške Komunale inž. Marjan Kelvišar izročil nagrade za najboljše spise o vodi, ki so jih učenci brusniške šole napisali na njihov razpis. Trejto nagrado je dobil Miha Jaklič, drugo Matko Goruzd, najboljši spis na to temo pa je napisala Hermina Sajevec (vsi iz Gabrja). Na sliki: Marjan Kelvišar izročila nagrado Hermini Sajevec. (Foto: A. B.)

NOVI PROSTORI ZA KOMPAS - Kompas Novo mesto je v četrtek dobil nove prostore na Novem trgu, skoraj na kraju, kjer je v nekdanjem kapucinskih samostanu imela svoje prostore prva Kompasova poslovalnica v Novem mestu. Od takrat se je Kompas nekajkrat reorganiziral, danes pa so njegova podletja v Sloveniji povezana v skupino Kompas Holidays Group. Poleg novih prostorov so dobili tudi sodobno računalniško opremo in preko te so povezani v sistem Ingres, ki omogoča hitro in učinkovito prodajo vseh Kompasovih turističnih aranžmajev, od smučanja, letovanj, izletov in potovanj do obiskov sejmov ipd. Seveda ima Kompas Novo mesto tudi bogato svojo ponudbo. V novomeški poslovalnici prodajajo mednarodne letalske vozovnice, in to tako za leto domače Adrie Airways kot za vse večje svetovne avionske prevoznike. Nove prostore Kompasovo Novo mesto je odprl predsednik novomeškega izvršnega sveta Boštjan Kovačič, blagoslovil pa novomeški prošt Jože Lap. (Foto: A. B.)

SREČANJE NA TRIGLAVU

NOVO MESTO - Skupnost borcev 7. SNOUB Franceta Prešerna vabi na slavlje, ki bo ob 9. spominskem pohodu partizanov in mladih na Triglav 15. in 16. julija. Zaključno srečanje bo v soboto, 16. julija, od 13. ure dalje ob Šport hotelu na Pokljuki. Letošnje vseslovensko triglavsko akcijo namenljajo prireditelji ob 50-letnici vzpona treh partizanskih patrol na Triglav, delovanju partizanskega pevskega zbora, ustanovitvi Gorenjskih partizanskih odredov in Gorenjskega vojnega področja. V soboto popoldne bo na Pokljuki govoril obrambni minister Jelko Kacin, nastopili bodo Partizanski pevski zbor iz Ljubljane, vrsta gledaliških umetnikov in kranjski pihalni orkester. V Šport hotelu bo na ogled tudi razstava likovnih del II. triglavske slikarsko-kiparske kolonije.

USTVARJANJE Z GRAFIKOMA

NOVO MESTO - V sredo in v četrtek, 13. in 14. julija, bosta v Dolenjskem muzeju nagrajena 2. binala slovenske graditve 1992 Marija Starič-Jenko in Ivan Mršnik predstavila grafične tehnike suho iglo, jedkanico, akvatinto in mehki vosek. Udeleženci - vabljeni so predvsem učenci višjih razredov osnovnih šol, dijaki in vsi ljubitelji likovne umetnosti - bodo v omenjenih tehnikah lahko tudi ustvarjali.

PRISPEVKI ZA DRAGE MEDICINSKE INSTRUMENTE

V sklad za drage medicinske instrumente so prispevali: sodelavke iz VVE Ločna, Novo mesto, namesto cvetja na grob Stankine mame 7.000 tolarjev, sosedje iz Zwittrove ulice v Novem mestu namesto cvetja na grob pokojnemu Franju Šventu 10.000; Marica in Edo Trelec z Mestnih njiv 9 v Novem mestu v spomin prijatelju Franju Šventu 3.000; Anica Obranočič in Nežka Jordan iz Novega mesta namesto cvetja na grob pokojne Julke Bratož 3.000; sodelavci upokojenci računovodstva Novoteks Novo mesto namesto venca na grob pokojnega Franja Šventa 7.500 tolarjev. Občinska organizacija Rdečega križa Novo mesto se darovalcem iskreno zahvaljuje.

Spet jih bo varoval sv. Florjan

Osem desetletij gasilstva v Maharovcu - Množični pretep na veselici bi kmalu prekinil delovanje društva

MAHAROVEC - Ta vas blizu Šentjerneja je že od nekdanje veljala za trdno z naprednimi gospodarji, ki so leta 1914 ustanovili samostojno gasilsko društvo in na gmajni sredi vasi postavili leseno barako, ki so ji kasneje rekli gasilski dom. Ohranjen dokument pove, da so bili moške zagazeni, da so si v hranilnici izposodili 1.200 kron in za garancijo zastavili kar svoje domačije. Leto po ustanovitvi so že imeli prvo ročno brizgalno in zgradili lesen stolp za sušenje cevi. Vasi Dolenji in Gorenji Maharovec, Dolenje in Gorenje Gradišče, Čadraže, Breška vas, Gomila in Pristavica so bile varovane pred požarom in drugimi nesrečami. Maharovski gasilci so poleg vsakoletne gasilske veselice poskrbeli tudi za kulturno življenje v teh vaseh. Pred drugo svetovno vojno so uprizarili igre in z njimi gostovali tudi po drugih krajih. Takratni dom je kmalu ostal pretesen, zato so se 1938. leta odločili za gradnjo novega, ki so ga leto dni kasneje, 16. aprila, tudi slovesno odprli. Boter je bil takratni gradbeni minister iz Beograda dr. Miha Krek. Šentjernejska godba je na slavlju igrala do jutranjih ur.

Druga svetovna vojna je bila usodna tudi za gasilsko društvo. Mnogi se niso nikoli več vrnili. Gasilstvo je nekako zaživel tudi pod novp oblastjo, ki ji pa gasilci niso mogli odpušiti, da so morali iz domov odnesti vse nabožne slike, v Maharovcu pa kip sv. Florjana, zavetnika ognja in gasilcev.

V letih po vojni se je marsikaj zgodilo. Društvo bi kmalu prenehalo delovati, saj je na veselici junija 1959 prišlo do velikega pretepa, tekla je kri. Stvari so se dodobra uredile šele v letu 1980, ko se je pričela gradnja novega gasilskega doma. 7. avgusta 1984 so ga tudi slovesno odprli. Pet let kasneje je društvo razvilo svoj prapor, ob 80-letnici, ki so jo praznovali to nedeljo, pa so kip svetega Florjana spet postavili na svoje mesto.

Nedeljska slovesnost je bila v znamenju gasilskega avtoralija, ki je bil že 24. po vrsti in se ga je udeležilo kar 85 ekip. Na suhih in mokrih vajah iz gašenja v Škocjano in Zburah ter Beli cervki so gasilci pokazali veliko znanja in dobro pripravljenost. V katego-

SV. FLORJAN NA SVOJEM MESTU - Pred več kot 50 leti so morali maharovski gasilci s svojega gasilskega doma odstraniti kip sv. Florjana, zaščitnika gasilcev in ognja, v nedeljo so ga spet postavili na svoje mesto, rekoč: "Sedaj ga nihče več ne bo premaknil". (Foto: J. Pavlin)

UNION FEST

Ob 130-letnici pivovarne UNION bo v petek, 8. julija, na Loki v Novem mestu UNION FEST — novi val zabave. Nastopajo: ansambla ČUKI in 12 nadstropje, BOUTIQUE MOPED SHOW, Helena Blagne, plesna skupina MAKE UP COELLE, Rado Časl, v programu pa je tudi modna revija UNI COLLECTION in zabavne nagradne igre. Vstopnine ni, bo pa brezplačna degustacija Unionovih pijač. Vabi pivovarna UNION v petek, 8. julija, na Loko v Novem mestu ob 21. uri!

MARKE - Nekateri Črnomaljci so se zelo razhudili, ko so videli, da so v artoteki v Spelčevici hiši cene za najem ali odkup umetniških del v nemških markah. Zatrjevali so, da služijo vsakdanji kruh v Sloveniji še vedno v tolarjih. Nič ni pomagalo niti pojasnilo, da jim bodo izposojali ali nakup že zaračunali v tolarjih, da pa so cene pač v markah, ki so bolj stabilne. Toda zagovorniki tolarjev se niso dali: "če ne bomo sami spoštovali svoje valute, ne pričakujemo, da jo bodo prebivalci drugih držav!" so bili nepopustljivi.

(Z)ADUSITEV - Za pobude in vprašanja, ki jih postavljajo črnomaljski delegati je značilno, da jih morajo nekateri ponoviti, da naležijo na prava ušesa. Delegat, ki je mesec dni nazaj, da z odliko na velikem mostu ni vse v redu, je na zadnji seji dejal, da bo tokrat tiho, ker vidi, da so bili "vloženji napor" in je potrebno počakati do večjega naliva, da bo viden še uspeh. Spomnil pa je na črnomaljski prometni nered. Mesto se duši v avtomobilih, zlasti parkiranih. Gotovo bi bilo manj "zadušljivo", če bi pobirali parkirnine in postavili parkirne ure.

SMETI - Skoraj dva meseca imajo časa v gimnaziji, da se odločijo, kako bodo prihodnje šolsko leto organizirali malico. Doselej so namreč hodili učenci po prigrizek v bližnjo Mercatorjevo trgovino in za sabo vse do šole puščali odpadke. Ker trgovce ne morejo teči za vsakim učencem s košem za smeti, bodo morali pač vsi odločiti, ali bodo za malice poskrbeli v šolskem poslopju ali pa učence naučili olike.

Sprehod po Metliki

PRI VSAKI PREDSTAVI SO DELUJEJO LJUDJE, ki jih na odru ni videti, so pa pomembni za uspeh prireditve. Tako je tudi pri poletnih kulturnih prireditvah na metliškem grajskem dvorišču. Za postavitev stolov skrbi gospa Ančka, za ozvočitev gospod Ivo, razsvetljavo pa je postavil mojster Jože Pirman s Turjaka. Gostinske usluge je prevzel in jih opravlja Božo Kopinič, prostovoljno pa dežurajo uslužbenci Belokranjskega muzeja. Večerja za nastopajočce pripravljajo v hotelu Bela krajina, ki je tudi pokrovitelj večera, na katerem se bodo predstavile metliške umetnice Maja Weiss, Vijoleta Tomič, Mateja Koležnik in Jožica Brodarč.

MARJANA PLUT-TERASIMA že več kot dvajset let živi v Osaki na Japonskem - je pred kratkim obiskala rojstno Metliko. Hitro je ugotovila, da je postala Metlika prijaznejša in lepo urejena. "Presenečena sem nad parki in zelenicami," je razlagala in prav žal ji je bilo, da ni mogla seči v roke gospodu Marjanu Hladniku, ki ima levji delež pri prizadevanju za novi obraz mesteca ob Kolpi. Čestitke pa bi gospa Marjana gotovo izrekla še občanarjem in Komunalnemu gospodarstvu - za razumevanje in posluš pri urejanju kraja.

NEDELJSKA KLEPETANJA, ki so na sporedu Studia D vsaki iz drugega kraja, bodo poleti v glavnem s kopalšči. Prejšnjo nedeljo so Črnomaljški in Metličani govorili o Kolpi in (ne)redu ob njej. Prostor za pogovore jim je dala semiška Iskra v svojem gostišču na Primostku. Udeleženci oddaje so ugotovili, da je Primostek prijetna kopalšča, kjer je vsako leto videti tudi kaj novega, svežega. Pa tudi obiskano je iz leta v leto bolj.

Trebanjske iveri

LDS - Liberalna demokracija v trebanjski občini se sooča s težavami pri vzpostavitvi nove združene stranke, kajti na slabo obiskanem ustanovnem zboru LDS je bilo ob najštevilnejših demokratih in bolj redkih socialistih silno malo nekdanjih "mladincev" - iz SMS oz. liberalnih demokratov. Umanjkalo je celo sam predsednik bivše LDS Bruno Gričar, ki se mu je, po zelo zanesljivih virih, priskutilo, da bi sedel v isti stranki z nekaterimi tipi iz poslednjega "bratskih strank". Gričarja ni omehal niti podpredsednik LDS Igor Bačvar, ki se rad družil s trebanjsko zeleno bratovščino.

ZGRAŽANJE - Trebanjska občinska skupščina je sprejela sklep, da se regulira Lankiška dolina. Doselej pa so posekali le pet jelševih grmov, je ponazoril počasnost teh del odbornik Marjan Dolensek in dodal, da se ljudje zaradi tega zgražajo.

MOLČEČNOST - Na zadnjem zasedanju trebanjske občinske skupščine je bil običajno zelo zgovoren in dejaven odbornik nenavadno zadržan, kot da bi imel žabnico na ustih. Njegovi politični nasprotniki zatrjujejo, da si njihov kolega še ni dobro opomogel od zadnjega referenduma o novih občinah, kajti potem, ko v njegovi krajevni skupnosti ni uspela akcija za ustanovitev nove občine, za katero je izgovarjal z dušo in telesom, naj bi ga videli celo v črni obleki. Po tem so si razlagali, da možak žaluje za izgubljeno veliko priložnostjo.

IZ NAŠIH OBČIN

Knjigovodski center je že mrtev

Družbeni pravobranilec samoupravljanja pravi, da podjetja ni moč več rešiti - Delavke na zavodu za zaposlovanje - Opozorilno pismo direktorici Sladičevi, ki je še vedno zakoniti zastopnik podjetja

ČRNOMELJ - Na zadnji seji tukajšnje občinske skupščine je bilo veliko govora o razmerah v Knjigovodskem centru. Svoje ugotovitve je po ločenih razgovorih s predstavniki izvršnega sveta, direktorico podjetja Marino Sladič in predstavniki območne organizacije svobodnih sindikatov postal občinski vladni tudi družbeni pravobranilec samoupravljanja Julijan Česaček.

Poudaril je, da je Knjigovodski center svojo pravno organizacijsko obliko usklajal z Zakonom o podjetjih in se februarja 1990 z vpisom v sodni register preoblikoval iz delovne organizacije v podjetje in družbeni lastnik. S tem je pridobil popolno pravno in opravilno samostojnost, kar pomeni, da samostojno odloča o svojem po-

letos po zakonu prenehalo delovno razmerje. Družbeni pravobranilec samoupravljanja ni dobil glede postopka ugotavljanja trajnih presežnih delavcev nikakršne pritožbe ali informacije ne od delavcev ne od sindikata, zato domneva, da je bil postopek zakonsko korektno izpeljan. Nadalje Česaček ugotavlja, da je iz razgovora z direktorico Sladičevo in v pogledu v nekatere dokumente moč zaključiti, da je podjetje od ustanovitve opravljalo knjigovodske storitve za vnaprej znane stranke. S spremembami, nastalimi z uveljavitvijo Zakona o podjetjih in drugih zakonskih spremembami, ki so gospodarske subjekte pahnilo v tržno poslovanje na podlagi ponudbe in povpraševanja, so tradicionalni komitenti tega podjetja bodisi prenehali obstajati - kot na primer sivi - ali so začeli iskati podobne storitve pri konkurenci. Kot je v poročilu zapisal Česaček, Knjigovodski center na ta tržni izziv ni pravočasno reagiral. Zasebna podjetja so ga s cenami neumisljeno zlomila. Po njegovem mnenju delavke seveda lahko postavljajo vprašanje odgovornosti, vendar žal prepozno. Poleg tega odgovor na vprašanje, zakaj se takšno podjetje, ki mu je poslovno fizionomijo izoblikovala vnaprej odrejena klientela, brez dinamične selekcije trga, v sprememljenih razmerah ni znašlo, presega pooblastila družbenega pravobranilca samoupravljanja pa tudi skupščine občine. Hkrati ugotavlja, da je bil takrat, ko se je v reševanje Knjigovodskega centra vključil izvršni svet, podjetje poslovno že mrtvo oz. v fazi, ko bi začelo poslovati z veliko izgubo.

Družbeni pravobranilec samoupravljanja je poslal opozorilno pismo direktorici in zakoniti zastopnici Knjigovodskega centra Marino Sladič. V njem jo je ponovno opozoril, da dokler podjetje pravno formalno obstaja, obstaja tudi njena zakonita odgovornost za njegovo poslovanje in sredstva. "Kot direktorica podjetja ste v drugačnem položaju kot ostale delavke, ki jim je 1. junija prenehalo delovno razmerje. Izvršni svet me je opozoril, da nanj letijo pripombe glede načina zaprtja Knjigovodskega centra. Pripombe gredo predvsem na račun prostorov, ki so sicer zaklenjeni, vendar naj bi vsaka bivša delavka imela svoj ključ, na račun pošte in strank, ki jim niste predali njihove dokumentacije," pravi v pismu Česaček. Zato je direktorico ponovno opozoril, naj v skladu z načelom dobrega gospodarja poskrbi, da bo vsaj za ostala sredstva podjetja do zakonskega prenehanja podjetja ustrezno poskrbljeno.

slavnem življenju, družbenopolitične skupnosti pa se ne morejo več vmešavati v njegove poslovne odločitve.

Zaposlene v Knjigovodskem centru so prejele odločbe, da so trajni tehnološki presežek in jim je 1. junija

nili tudi sklep, da je več možnosti, da bi avtobusno postajo zgradili nasproti gasilskega doma kot v bližini obrtnega doma. Ne nazadnje lastniki zemlje ne stanujejo tik ob njej in je ne potrebujejo za stanovanjske potrebe, vrtove ali njive. Zato so izvršnemu svetu tudi predlagali, naj bi odslej za avtobusno postajo obravnavali le to lokacijo, hkrati s sprejemanjem zazidalnega načrta pa bi morali tudi odkupovati zemljišča.

Zato so spremenili operativni program dela, po katerem bi hkrati sprejemali spremembe planskega akta zaradi avtobusne postaje in mestne obvoznice ter zazidalnega načrta za avtobusno postajo, saj odslej za lokacijo postaje ne bi obravnavali več dveh variant. Takšne spremembe predlagajo zato, ker bo po mnenju oddelka za lokalni razvoj pridobivanje zemljišč nasproti gasilskega doma predvidoma lažje, postopek pa bistveno hitrejši. Po sedanjem načrtu naj bi tako avtobusno postajo predali namenu decembra 1995. Vendar so na seji izvršnega sveta pretekli teden poudarili, da je še vedno odprto vprašanje, kod bo potekala mestna obvoznica, zato se bo začetek del gotovo nekoliko zavlekel.

M.B.-J.

Črnomelj le dobil postajo?

Po operativnem načrtu naj bi bila nova avtobusna postaja odprta konec prihodnjega leta

ČRNOMELJ - Ko se je lani jeseni tukajšnji izvršni svet zopet lotil problematike v zvezi z novo avtobusno postajo v Črnomlju, je menil, da bi morali ljudem predstaviti obe varianti. Torej avtobusno postajo v bližini obrtnega doma, kjer so jo predvideli že pred več kot dvajsetimi leti, ter nasproti gasilskega doma. Ko bi zbrali tudi mnenja ljudi, pa bi se odločili za eno od lokacij. Znano je namreč, da Črnomelj še kako potrebuje novo večjo avtobusno postajo.

Pripravili so tudi operativni načrt postopkov za pridobitev dokumentacije in gradnje postaje, vendar se je izvršnemu svetu zdel triletni rok predolg. Zahteval je, da rok ni daljši od dveh let, vendar so ga z oddelka za lokalni razvoj opozorili, da je to mogoče le, če bi pridobili zemljišča za avtobusno postajo in bi spremembe planov in lokacijski ali zazidalni načrt sprejemali hkrati, brez variantnih rešitev.

V začetku junija so imeli predstavniki občinske skupščine informativni razgovor z lastniki zemljišč na potencialni lokaciji avtobusne postaje nasproti gasilskega doma. Vsi so dejali, da so za primerno ceno pripravljeni odprodati zemljišča za avtobusno postajo, ker je takšen javni interes. Iz razgovora so občinski možje poteg-

BOLJ KONKRETNO O ROMIH

TREBNJE - Odbornik zbora krajevnih skupnosti Božo Kravcar (SLS) iz Praproče na zadnjem zasedanju trebanjske občinske skupščine ni bil zadovoljen s presplošnim odgovorom Centra za socialno delo (CSD) Trebnje in je ponovno zahteval, naj CSD konkretneje odgovori na vprašanja, ki jih je zastavil že na 25. zasedanju vseh zborov SO Trebnje, in sicer: ali je CSD dal Romom naročilnico za nakup motorne žage; ali CSD plačuje Romom kazni za njihove prometne prekrške in ali CSD plačuje Romom teoretični del za pridobitev voznškega dovoljenja. Kar zadeva žage, je verjetno ne le Kravcarja strah, da posledje ne bo več mogoče zanesljivo ugotoviti, ali so bili v gozdovih posestnikov na delu po svoji "tehnologiji" črne sečnje dobro prepoznani Romi ali kakšen "dober sosed". Kravcar je podprl tudi njegov strankarski kolega Marjan Jevnikar iz Dola pri Trebnjem. Doklej še tak pingpong?

GOVORILNICE V KAMPJIH

BELA KRAJINA - V poslovni enoti PTT Novo mesto so za letošnjo poletno sezono poskrbeli za postavitev avtomatskih telefonskih govorilnic v kampjih ob Kolpi, ki spadajo pod telefonsko območje te poslovne enote. Avtomatske govorilnice so namestili tudi pred pošto, ki so v bližini kampov, in sicer v Metliki, Črnomlju, Gradcu, Adlešičih, Vinici in Starem trgu ob Kolpi. Telefonske zveze je moč vzpostaviti na žetone, ki so na voljo v bližini govorilnic. Govorilnice so postavljene na dostopnih mestih, telefonirati pa je moč ob katerem koli času, tudi ponoči, ko je telefonsko omrežje najbolj razbremenjeno. Zagotovili bodo tudi redno odpravljanje okvar, medtem ko telefonskih imenikov po govorilnicah ni, ker so preobsežni. Pač pa je iz vseh govorilnic moč poklicati službo telefonskih informacij 988, ki nudi podatke o telefonskih naročnikih.

Knjigovodskega centra ni moč več rešiti in da njegovega propada ne morejo preprečiti niti sklepi skupščine občine, ki za podjetje niso obvezujoči, niti drugačni sklepi pravobranilca samoupravljanja. Če pa obstaja utemeljen sum nezakonitega ravnanja z družbenimi sredstvi ali druge oblike nezakonitosti, zaradi katerih se je podjetje znašlo v takšnem položaju, je to potrebno javiti organom pregona ali pravobranilcu samoupravljanja z ustreznimi dokazi, ki takšen sum vsaj potrjujejo. Vendar Česaček pravi, da na nezakonitosti ob pregledu ni naletel.

M.BEZEK-JAKŠE

Veliki načrti za nekaj sto ljudi

V krajevni skupnosti Lokvica imajo še veliko dela pri komunalnem urejanju naselij - Velik problem je neurejena kanalizacija - Pomoč krajanov in občine pri obnovi zidu okrog cerkve

LOKVICA - Krajevna skupnost Lokvica, v kateri so Gornja in Dolnja Lokvica ter Trnovec, spada za okrog 400 prebivalci med srednje velike krajevne skupnosti v metliški občini. Načrti, ki jih imajo, pa so za nekaj sto ljudi več kot le srednje veliki, zlasti še,

"ENCI BENCI NA KAMENCI"

ČRNOMELJ - Zavod za izobraževanje in kulturo pripravlja v sredo, 13. julija, ob 17. uri v črnomaljski knjižnici uro pravljic za otroke z naslovom Enci benci na kamenci. Predstavili bodo šaljive ljudske pemi za otroke.

POBRATENJE ŠOFERJEV IN AVTOMEHANIČEV

VINICA - Združenje šoferjev in avtomehaničev (ZŠAM) Črnomelj-Metlika organizira v počastitev 13. julija, svojega stanovskega praznika, v soboto, 9. julija, ob 16. uri v kampu v Vinici srečanje vseh članov gorenske in dolenske regije. Pozdravil jih bo predsednik ZŠAM Črnomelj-Metlika Ciril Kuzma. Ob tej priložnosti bo tudi pobratenje med ZŠAM Črnomelj-Metlika in ZŠAM Bled. Na srečanje, ki bo v vsakem vremenu, vabljeni vsi stanovski kolegi, njihovi svoji in prijatelji.

MAGNIFICO V METLIKI

METLIKA - V soboto, 7. julija, bo ob 22. uri na metliškem grajskem dvorišču gostoval pevec Roberto Magnifico s svojo skupino. Prireditvev bo v okviru metliškega kulturnega poletja pod naslovom "Pridi zvečer na grad". Na nastopu bo tudi žrebanje vstopnic. Vabljeni!

SKUPNO "ZAGRIZLI" V ZID - Čepurav ponekod zatrjujejo, da danes niso več časi za udarniško delo, za Lokvičane in Trnovčane to gotovo ne velja. Skupninski močmi so se lotili že močno načetega kamnitega zidu okrog cerkve na Lokvici in ga v približno treh tednih postavili tako rekoč na novo. (Foto: M.B.-J.)

ker se zavedajo, da vse breme pade v glavnem nanje same. Industrije, na katero bi se morebiti lahko oprli, v tej krajevni skupnosti namreč ni.

Lokvičani in Trnovčani načrtujejo ureditev avtobusnega postajališča z nadstreškom na Lokvici, asfaltno prevleko skozi Gornjo Lokvico, napeljavo javne razsvetljave v vse tri vasi, ureditev ceste Lokvica-Krvavčji Vrh in najmanj asfaltno prevleko do zadnje hiše na Lokvici. Velik problem je tudi neurejena kanalizacija. Omenili so jim že, da bi morda lahko uredili naravno čistilno napravo - kako se bo vse skupaj izteklo, pa v krajevni skupnosti še ne vedo. Upajo tudi, da jim bo končno uspelo urediti športno igrišče pri gasilskem domu, za katerega imajo že nekaj časa odkupljeno zemljo. Zagotovo pa je največji zalogaj Lokvičanov in Trnovčanov obnova

PREMALO ČASA ZA JAVNA DELA

METLIKA - Na metliški Komunalni, ki vodi javna dela na komunalnem področju opozarjajo, da je vedno težje dobiti ljudi, ki bi poprijeli za to delo. Tako so jih letos poklicali na razgovor 70, prišlo jih je 35, izbranih je bilo 9, a še vedno kdo odide. Sicer pa imajo v letošnjem letu v načrtu dograditev vodovoda Metlika-Slanna vas in dokončanje dražiškega vodovoda za Mrzle drage. Uredili bodo mesto, postavili del javne razsvetljave ter po parkih ponovno postavili klopi. Vendar opozarjajo, da jim bodo morali na republiko za javna dela odobriti več delovnih ur, predvsem za urejanje grajskega parka v Gradcu ter za podaljšanje del pri Rdečem križu.

kamnitega zidu okrog cerkve Janeza Krstnika na Lokvici, ki je dolg kar sto metrov, v povprečju pa visok tri metre. Del zidu je bil namreč popolnoma porušen, kar je močno kazilo podobno vasi, del, ki so ga obnovili leta 1942, pa delno še stoji. "Z deli smo začeli sredi junija, zaključili pa naj bi jih te dni. V vodstvu krajevne skupnosti smo seveda računali na pomoč krajanov, po pravici pa priznam, da

Mirko Kambič

nisem pričakoval takšnega odziva in enotnosti," pove predsednik KS Lokvica Mirko Kambič. Vsako gospodinjstvo je namreč prispevalo za obnovo zidu po 8 tisoč tolarjev ter oddelalo po dva 10-urna delovna dneva. "Na srečo smo naleteli na poslušne tudi na občinski skupščini, ki je priskočila na pomoč. Po predračunu je vrednost del 3,5 milijona tolarjev, če bi imeli tujo delovno silo. Predvidevamo pa, da naši stroški ne bodo dosegli niti polovice te vsote," pravi zadovoljno Kambič. Toliko bolj, ker je bila obnova propadajočega zidu v načrtih že nekaj let.

M. BEZEK-JAKŠE

Voda iz Vejarja boljša od vodovodne

Zanimivi izsledki tabora mladih raziskovalcev trebanjske občine - Geografi, biologi in kemiki raziskovali potoka Sotla in Vejar - Lep zaključek šole

MIRNA - Potok Sotla je rahlo onesnažen, voda pri lesenem mostu čez potok Vejar in v bližini bazena ter majhnega potoka, ki se v bližini mosta izliva v Vejar, pa ni onesnažena. To sta verjetno najbolj razsvetljevi ugotovitvi mladih raziskovalcev iz trebanjske občine. Kar 23 osnovnošolcev z Mirne, iz Mokronoga, Šentruperta, Trebnjega in Velikega Gabra je sodelovalo na letošnjem taboru na Debencu nad Mirno, ki sta ga ob pomoči številnih sodelavcev spet skrbno pripravili Ana Nahtigal in Olga Pust.

Mladi geografi, biologi in kemiki so vsak iz svojega zornega kota raziskovali potoka Vejar in Sotla. Geografi so v pogovoru z domačini zvedeli, da na Sotli že 250 let ni bilo večjih sprememb. Tudi mladi raziskovalci jih ne pričakujejo v naslednjem obdobju, napovedujejo le, da se bodo medandri še povečali. V strugi prevladujejo škrilavci, veliko pa je tudi mivke. Ob potoku so opazili dve manjši divji odlagaljšči, predvsem starga železa in avtomobilskih delov. Žal pa je tudi grmovje ob Sotli že preveč "okrašeno" s polivinilom in krpmi. Mandljevi predniki so energijo Sotle izkoriščali za mlin in kovačijo, na Sotli pa so bili še mlinci pri Zidarjevih, Grandovčevih, Petjetovih in pod Zabukovjem, kjer so imeli tudi žago.

Pri Vejarju, za katerega je značilen močan, hiter rečni tok, so nadobudni raziskovalci opazili veliko močnost za razvoj turizma, celo za rafting. V laboratorijih Dane in Kolinske narejene analize kemikov so pokazale, da je poraba kisika v Sotli pri Mandljevi kovačiji preokračena. Zanimiva pa je primerjava vsebnosti kisika v vodi iz Vejarja in v pitni vodi. Ugotovili so namreč, da spada voda iz Vejarja v I. kakovostni razred,

Zoran Remic: "Tabor mladih raziskovalcev je prijetno in koristno doživetje!"

Večina mladih raziskovalcev je ob koncu 3-dnevnega tabora menila, da so se jim izpolnila pričakovanja, da jim je bilo lepo, ker so se čutili povezane z vsemi in ker so zvedeli marsikaj novega. Drugim spet je bilo nepozabno doživetje spanje v šotorih in usmerjeni prosti čas, ogled znamenitih fresk na Vihru, klepet o nadarjenosti z dr. Jožetom Ramovšem itd. Podobno kot osmošolec Zoran Remic z mirenske šole so tudi njegovi novi prijatelji menili, da je bil tabor prekratek in da bi lahko trajal vsaj en teden. Prijetno pa zveni zahvala učencev mentorjem in sponzorjem tabora: trebanjski občini, Trimu, Tomu, Iskri, Akripolu, KS Mokronog, Mirna in Trebnje ter obrtnikom Kulaševiču, Kotarju, Kovaču, Tomažu Vovku in Otisku iz Trebnjega, ker so jim omogočili sodelovanje in polepšali zaključek šole.

P. P.

ZAHVALA MAJDI IVANOV

TREBNJE - Predsednik trebanjske občinske skupščine Ciril Pungartnik je na zadnji seji skupščine predlagal, naj bi se Majdi Ivanov, ki je zadnje 3 do 4 leta vodila nekatere odgovorne resorje v občinski upravi - pred svojim odhodom v novo službo v TEM Catež je bila tudi podpredsednica trebanjske vlade - zahvalili za uspešno delo in ji podelili spominsko darilo, umetniško sliko v vrednosti 300 do 400 mark. Odborniki so Pungartnikov predlog sprejeli.

Šest odličnjakov

LOŠKI POTOK - Ko smo zadnji dan šolskega leta obiskali učitelje in učence osnovne šole dr. Antona Debeljaka, je na šoli in okoli nje kar vrelo. Pripravljali so zaključne prireditve, učenci so nestrno pričakovali nagrade za svoje bolj ali manj uspešno celoletno delo. Na šoli deluje vrsta krožkov. Nekateri so tekmovali v znanju iz matematike, nemščine, kemije in slovenskega jezika. Občinski prvak v matematiki je postal Uroš Rus, medtem ko izidi ostalih tekmovalj se niso znani. Ob podelitvi bralnih značk se je učencem predstavila animatorka Jana Stržnik s svojo lutkovno igrico Povodnjak in makov škrtar. Izmed 18 osmošolcev jih je 6 končalo šolo z odliko, Mateja Mišič pa je bila odličnjakinja vseh osem let. Osmošolci so na testu iz slovenskega jezika in matematike dosegli slovensko povprečje. Po nekaj letih pa so bili četrtošolci spet v šoli v naravi v Savudriji.

Okolica šole je pravo gradbišče. Obnavljajo pročelje stavbe in prenavljajo telovadnico, ki je bila takega posega zares potrebna, saj je bil pouk v njej za učence že nevaren. Obnova telovadnice bo stala 3,5 milijona tolarjev, kolikor znaša ves del občinskega proračuna, namenjen obnovam šol.

A. KOŠMERL

Za vse ne bo denarja

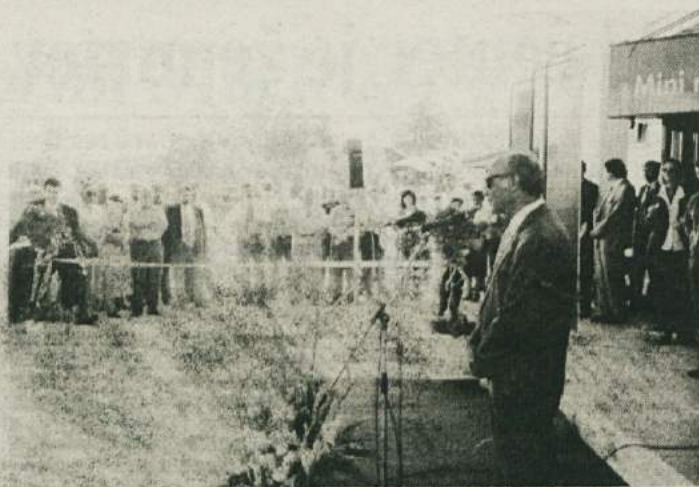
Začetek obnove cest

LOŠKI POTOK - Novomeško cestno podjetje razširja ozko grlo na regionalni cesti Loški potok-mejnim prehod Podplaniča v vasi Travniki in utrjuje bankinje. Vsa cesta skozi vas bi bila potrebna temeljite rekonstrukcije. Verjetno pa bo morala počakati boljše čase.

Prav tako obnavljajo lokalno cesto Hrib-Retje v dolžini 850 m. Predvsem so dotrajane mulde in kanali in bo tako s popravilom odpravljena nevarnost dokaj prometnega odseka ceste. Obenem bodo položili nekaj deset metrov asfalta na vaških uličicah v vasi Hrib. V tem primeru gre za investicijo štirih milijonov tolarjev. Polovica zneska gre iz občinskega proračuna, drugo polovico pa financira KS Loški potok.

Kako bo v bodoče z najimi investicijami, zlasti na lokalnih cestah, pa ta trenutek ne ve nihče.

A. KOŠMERL

NOVA ČRPALKA - V naselju Gornje Ložine v kočevski občini so 29. junija odprli novo črpalko podjetja OMV Istra, d.o.o., iz Koprca s sodobnim minimalizmom v velikosti 70 kv. metrov. Investicija je stala 126 milijonov tolarjev. Objekt je v najemu zakoncev Mirjam in Franca Tuška. Črpalka bo odprta od 6. do 24. ure, na njej bodo točili najboljša evropska goriva in, kar ni nepomembno, njihova cena je za 0,30 tolarja nižja kot na črpalkah v Ribnici in Kočevju. Ob odprtju sta spregovorila dr. Mihael Petrovič, predsednik kočevske občinske skupščine, in Janko Kosmina, generalni direktor podjetja OMV Istra. (Foto: M. Glavonjič)

Praznik najmlajših

99 malih šolarjev se je poslovilo iz ribniškega vrta - Hvala za pomoč in darila

RIBNICA - Minuli petek, 17. junija, je bil pravi praznik za ribniške male šolarje, ki jim pravijo že kar mali maturanti. Letos jih je malo šolo končalo natančno 99. Mali šolarji so začeli s poslovanjem od delavcev vrta in ostalih vrtnarjev že v petek dopoldne in to z maturantsko pesmijo, ki so jo nato prepevali še po ribniških ulicah, in drugimi pesmimi.

Zaključna prireditev z bogatim kulturnim programom, namenjena staršem in vzgojiteljem, pa se je začela ob 17. uri v dvorani družbenega središča v Dolenji vasi. V program je bilo vključenih več družabnih iger in srečelov, za zabavo pa je skrbel še ansambel Impulz.

Za pomoč se mali šolarji in vzgojitelji zahvaljujejo staršem in vsem pokroviteljem iz ribniške in kočevske občine, ki so prispevali za srečelov. Zahvali se pridružujejo tudi ostali varovanci vrta, saj je bil to praznik vseh otrok.

O. G. in D. Š.

NEKAJ PODRAŽITEV

RIBNICA - Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so med drugim razpravljali in odločali o novih, višjih cenah nekaterih komunalnih storitev. Tako bosta poslej odvoz smeti in centralno ogrevanje dražja za 2,7 odst., prispevek za priključek na javni vodovod pa bo veljal 9,2 odst. več.

PLINOVOD IN KOMUNALNA JAVNI PODJETJI

SEVNICA - Sevniska skupščina je prejšnji četrtek na skupni seji vseh treh zborov sprejela osnutka odlokov o preoblikovanju Komunale Sevnica in podjetja Plinovod in javni podjetji. Na isti seji so delegati sprejeli predlog za podaljšanje veljavnosti sklepa o uvedbi prispevka ob ceni komunalnih uslug za potrebe razširjene reprodukcije in komunalnih dejavnostih. Z do sedaj zbranim denarjem so bistveno izboljšali oskrbo z vodo v Sevnici, za gradnjo prepotrebni čistilnih naprav pa naj bi denar zagotovili iz drugih virov, predvsem iz občinskega proračuna.

OTROCI SPOZNAVAJO SVET OKOLI SEBE - Otroci iz sevniskega vrta Ciciban so deležni precejne skrbi vzgojiteljic in varuš, da bi preživeli urice v varstvu, ko čakajo na svoje očke in mamice, čim bolj prijetno in pestro. Tako malčke seznanjajo tudi s svetom, ki jih obdaja in v katerem se bodo že čez nekaj let morali sami znajti. Tle otroci so se, povezani z vrvi, sprehodili po stari Sevnici in nekaterim malčkom je bil resna ovira že robnik pločnika. Tako kot njihovi vrstniki se že veselijo obiska pri sevniskih gasilcih in se na nekaterih kratkih vmesnih postajah svojega odraščanja. (Foto: P. P.)

Nekaj gasilskih

KOČEVJE - GD Kočevje je skupaj z GD Stara Cerkev za gasilski podmladek organiziralo izlet v Metliko. Ogledali so si slovenski gasilski muzej in od kustodinje zvedeli marsikaj novega. Po kosilu v hotelu "Bela krajina" so nadaljevali pot proti Novemu mestu, kjer so bili gostje tamkajšnje Gasilske reševalne brigade. Ogledali so si tehnično opremo za gašenje in reševanje ter, kar je bilo za otroke posebno zanimivo, dvignili so jih na 20 metrov visoki lestvi.

KOČEVJE - Na nedeljski svečanosti v Kočevskem Rogu so pralni gasilci iz Salke vasi in Stare Cerkve tako kot prejšnja leta pomagali pri postavljanju požarnih straž. Svečanosti se je udeležilo tudi poveljstvo OGZ.

KOČEVJE - Vodstvo OGZ se dobro zaveda, kako pomembno je za potrebe vseh gasilskih društev v občini delo z mladimi. Zato so v zadnjem času kljub nekaterim težavam storili vse, da bi delo na šoli nemoteno potekalo, čeprav včasih naletijo pri učiteljih na nerazumevanje. Gasilci so s prostovoljnimi delom usposabljali učence za bodoče gasilce. Pri tem jim je veliko pomagal učitelj Vilko Ilc, gasilski mentor v OŠ Zbora odposlanec, ki si je vedno - tako tudi Franc Gornik, ravnatelj šole - vzela čas za intenzivno delo z mladimi.

KOČEVSKA REKA - Gasilci iz Kočevja in Kočevske Reke so priskočili na pomoč s preskrbo pitne vode, potem ko so prepovedali krajano uporabo njihove vode. V bližini vrtine se je namreč zrušil vojaški helikopter in obstajal je sum, da je vrtina onesnažena. Gasilci so vozili od srede 22. junija po sto kubičnih metrov vode na dan, čeprav je bila dnevna poraba vode pred nesrečo 240 kubičnih metrov. Vodo so vozili do večerj, do srede 29. junija, ko je inšpektor dovolil ponovno uporabo vode iz vrtine.

M. G.

NABOR PO RIBNIŠKO - Prejšnji teden, 29. junija, je bilo živahno na ribniških ulicah. V tradicionalnem lepo okrašenem vozu so se namreč prevažali naborniki, bodoči vojniki slovenske vojske. Na "štelngi" je bilo prijetno vzdušje in vse bolj se zopet uveljavljajo stare navade, ki so bile ob takih prilikah v navadi. (Foto: M. Glavonjič)

Letovanje skupine prizadetih otrok podprla podjetja

Zahvala OŠ Ana Gale Sevnica

SEVNICA - Tukajšnja osnovna šola Ane Galetove se že več let trudi, da omogoči letovanje oz. šolo v naravi čim več učencem. Nekajkrat je uspelo, da so letovali vsi, letos pa se trudijo, da bi to izvedli za 15 učencev, varovancev oddelka delovnega usposabljanja in predšolskih otrok, ki so obravnavani v mobilni službi. V teh letih se je po besedah socialne delavke na omenjeni šoli Ivanke Žibert nabralo mnogo pozitivnih izkušenj.

Letovanje poteka po skrbno pripravljenu programu. Šola skuša pridobiti denar za letovanje iz več virov, tako da bi starši prispevali čim najmanj. Letovanje pa je zaradi padca življenjske ravni, posebno za starše s prizadetimi otroki težko uresničljivo. Prispevek za letovanje pa še zdaleč ni edini izdelek staršev ob odhodu otroka na morje. Zato so bili na šoli toliko bolj veseli, ker se je nekaj podjetij prijazno odzvalo prošnji s prispevki v obliki svojih izdelkov. To so Jutrarnjka, Kopitarna in Izbira PE Merx Sevnica, Kora Radeče in Fructal Ajdovščina. Zelo prijetna je zaveza, da kljub vsemu ostaja humanost in razumevanje do te populacije, ugotavlja Žibertova.

P. P.

Drobne iz Kočevja

JEZERO SAMUJE - Kočevci imajo nekaj zanimivih turističnih točk, ki bi lahko privabile tudi najbolj zahtevne obiskovalce. Med te sodi Rudniško jezero, ki še posebej zaživi v zimskem in letnem času. Te dni je na vodni površini veliko kopalcev in drsalcev na deski. Ustrezni občinski organi so se nekajkrat že ukvarjali z jezerom, toda za zdaj ni nobenih rešitev. Lastnik je podjetje Itas, ki je v stečaju, to pa najbolj moti tiste privržence, ki se zavzemajo za vključitev jezera v širšo turistično ponudbo.

GNEČA OB KOLPI - Varuhi narave so lani opozarjali na neurejene razmere v dolini reke Kolpe, predvsem od Fare do Dola. Gneča na slovenski strani te reke je posledica odločitve ljudi, da svoj prasti čas preživijo v domačih logih. Vse lepši in pravi, nikomur pa ni v čast, da se odhoda z enodnevne oddaljene poti za seboj (včasih) pravo razdejajo (smeti, onečiščen prostor na travnikih). Čeprav so turistična društva obkoljskih vseh veliko storila za zaščito tega prostora, pa na občini še ni jasne strategije, ki bi predvsem zaščitila reko od množičnih obiskovalcev.

ŠE ENA STRANKA V RDEČI HIŠI - Kočevske politične stranke "stiskajo" v prostorih nekdanje "rdeče" hiše na Ljubljanski cesti, danes znane kot "hiša demokracije". Te dni se je od družbe drugih strank poslovila SLS, na njeno mesto pa bo prišla druga opozicijska stranka SDSS. Za vse "sostanovalec", čeprav je lastnik stavbe občina, pa veljajo ista pravila glede plačevanja najemnine in drugih stroškov.

Ribniški zobotrebci

JUBILEJ VITRE - Nonet Vitriški ga vodi prof. Bernarda Kogovšek je praznoval 20-letnico delovanja. Nastopal je na številnih prireditvah doma in v tujini in povsod požel lepše uspehe. Repertoar obsega ljudsko in domačo pesem in tudi pesmi tujih skladateljev. Izdali so tri kasete, v skupini so tri članice, ki delujejo od samega začetka.

BREZ ČESTITKA - Na evropskem prvenstvu v show dance v Grenoblu je Slovenijo zastopala 13-letna učenka 7. razreda Tina Opeka iz Ribnice, članica plesne skupine DL, ki jo vodi Diana Drobnič. Njen dosežek je očitno v rojstnem kraju ni zbudil velike pozornosti, saj ni bila deležna nobenih čestitk z "vrha". Izjema je bil poslanec državnega zbora Benjamin Henigman, ki je Tini in njeni učiteljici osebno čestital.

OGLASNE DESKE - V svetu KS so nam povedali, da bodo te dni v mestu začeli postavljati oglasne deske. Pet jih bodo postavili na najbolj prometnem kraju. Že sedaj opozarjajo na neodgovornost posameznikov, ki so prejšnje oglasne deske čisto vandalsko uničili.

Sevniški paberki

PLAČE JIH MOTIJO - Delegati sevniske skupščine sicer nimajo takih plač kot njihovi kolegi v državnem zboru, so pa zato podobno kot oni občutljivi, če ima visoke plače kdo drug. Tokrat so se spotaknili ob zaslužke sevniskih lekarnarjev in jim za kazen naložili stalno dežurstvo, za katero pa občina ni več pripravljena nameniti dodatnega denarja, kot je bilo v navadi še nedolgo tega. Temu se je s sree parajočim govorom uprta direktorica sevniskih apotekarjev, ki je svoje delavce na vso moč zagovarjala in obenem tarnala nad preščekom delovne sile. Zadevo bi lahko na zelo eleganten način rešila s tem, da bi odvečne farmacevte zaposlila v svoji privatni lekarni, ki jo odprla v kratkem. Iz zanesljivih virov smo izvedeli, da tega ne namerava storiti. Konkurenca je pač konkurenca, prednost v konkurenčnem boju pa si je dobro zagotoviti, še preden do njega sploh pride.

KORENOVA VOJSKA SE REDČI - Vojska brezposelnih Sevnčanov se počasi, a zanesljivo zmanjšuje. Če gre verjeti optimističnim napovedim nekaterih politikov, ki se na te reči menda dobro spoznajo, bodo ostali brez dela le delavci sevniskega zavoda za zaposlovanje. Za posel njihovega šefa, priljubljenega Tonija Korena, se ni bati, saj bo imel še dolgo dovolj dela s pripravno analizo, ki jih vsak mesec posreduje svojim nadrejenim in tudi na ogled javnosti. Številke so pač številke, tudi če so same ničle, jih je mogoče premetavati po raznih tabelah, ki jih tako in tako nihče ne bere do konca. Na žalost pa izpraznjena mesta v Korenovi vojski pridno polnijo novi člani in Toni bo imel do upokojitve dovolj dela, poem pa se bo lahko v miru posvetil svojim gasilcem in malčkom na Debelnem Rtiču.

pogovori o družini

ob ponedeljkih od 18. do 20. ure na telefonu (068)26-005

Priložnost zamujena ne vrne se...

Namesto industrije se ob meji razvija Poslovno trgovski center Slovenska vas - Kdo bo odpeljal stare stroje in odslužena vojaška vozila, ki ovirajo najemnike?

SLOVENSKA VAS - Tik ob slovensko-hrvaški meji je nekdanji vojaški Tehnično-reмонтни завод, v katerem je bilo zaposlenih 890 civilnih oseb. Brežiška občina je po osamosvojitvi upala, da bo v izpraznjene prostore naselila industrijo z raznovrstno proizvodnjo in pridobila izgubljena delovna mesta. Zdaj se je izkazalo, da je to območje bolj vabljivo za poslovne in trgovske storitve, zato so kompleks iz Gospodarske cone Slovenska vas preimenovali v Poslovno-trgovski center.

Pravo proizvodno dejavnost v bivših vojaških prostorih imata samo podjetje Spektri in Orodjarna Šinko. Ostali prostori so skladišča, poslovni prostori in gostinski lokali. Imajo celo galerijo in pričakujejo veliko trgovsko hišo tipa graškega Metroja z raznovrstnim blagom domačega in po večini tujega porekla. Po besedah Vojske Omerzuja, direktorja podjetja CRP, ki vodi posle in išče najemnike, je zdaj oddano 26.800 kvadratnih metrov površin ali 32 objektov, kar pomeni, da so oddani vsi razen dveh, praktično neuporabnih.

Med največjimi težavami Omerzu omenja stare stroje, nekatere iz let pred 2. svetovno vojno, ki jih je Jugoslavija dobila kot vojno odškodnino. Stroji se še vedno nahajajo v prostorih in ovirajo nove najemnike. Vojska je odpeljala, kar je bilo uporabnega, ostalo ropotijo pa pustila in se zanjo ne meni kaj dosti. Ker precej najemnikov ne more nemoteno uporabljati prostorov, tudi nočejo plačevati najemnine. Državi je očitno vseeno, saj ji polovica najemnine, ki ji pripada po pogodbi z občino Brežice, dobesedno pade z neba direktno v državni proračun. Morda je ravno tu vzrok, da občina in CRP v pogovorih z ministrstvom in z državo zelo težko napredujejo. Pogovarjata se namreč z ministrstvom za obrambo, medtem ko gre najemnika neposredno v državni proračun. Če računamo povprečno najemnino 2 marki od kv. metra, naj bi vsak mesec zbrali 50.000 mark, od katerih polovico dobi država, drugo polovico pa si razdelita občina (35 odst.) in CRP (15 odst.). Slednjima vsekakor ni vseeno, če ne dobita najemnine, saj imata z urejanjem

poslovnega in trgovskega središča tudi stroške.

V kratkem nameravajo namestiti pred vhodom tablo, na kateri bodo napisani vsi najemniki, čisto skozi center pa bodo opremili s smerokazi. Center ima telefone, ogrevanje (ne vsi objekti) iz lastne, lani prenovljene kurilnice, cesto, kanalizacijo in vodo. Slednji dve sta še problematični, vendar naj bi najemniki že v kratkem končno dobili neoporečno vodo iz vrtnice pod Mokricami, medtem ko za kanalizacijo, ki je speljana na hrvaško stran, še ne bo tako kmalu rešitve, vsaj do takrat ne, dokler se ne bo urejal mejni prehod.

Razen 4 ha pokritih objektov (1 ha jih še vedno uporablja vojska), je v

• Ves kompleks bivšega remontnega zavoda je še vedno v lasti države, oziroma ministrstva za obrambo. To pomeni, da je ministrstvo upravljalca za prostor, ki nima najemnika. Ker to ni dorečeno, sedaj zunanji površini nihče ne čisti. Na občini pravijo, da bi oni radi volje upravljali z zemljiščem in infrastrukturo, če bi ministrstvo preneslo pravice nanje. Tako pa vse ostaja neurejeno in nedogovorjeno.

kompleksu še ogromno travnatih površin, za katere bi bilo treba skrbeti. Zdaj je še veliko površin zaraščenih. Tako se okoli zgradb, ki jih najemniki še ne morejo uporabljati, bohoti visoka trava in plevel. Poslovno-trgovskemu centru tudi ni posebno v ponos velika ograda, za katero se med visoko travo nahajajo odslužena vojaška vozila, ki naj bi jih skupaj z odsluženimi stroji že zdavnaj prodali na licitaciji, če bi to dovolila vojska.

Zelo veliko je zanimanje za novogradnje na tem območju, predvsem na delu od mejnega prehoda do prvih stavb centra. "Težava je v tem, da je cel kompleks še vedno ena sama parcela, ki tudi ni razdelana v urbanističnih načrtih. Ministrstvo za obrambo se sicer strinja z odkupom,

ministrstvo za finance pa mu nasprotuje," pravi Omerzu. Najemniki vlagajo v ureditev objektov (verjetno si zamišljajo, kakšni so pusti vojaški objekti), vendar so zaskrbljeni, kako bo z njihovim vložkom. Zanimajo se za odkup objektov, ki so neurejeni in imajo nizko ceno, saj ne vedo, kako bo s ceno pozneje. Ministrstvo za obrambo sicer zagotavlja, da bo ob morebitni prodaji osnova za ceno prvotno stanje, a kdo ve, kako bo v resnici.

Poslovno-trgovski center ob meji vsekakor ima prihodnost, kar so začutili tudi številni poslovneži, vendar pa je zdaj, tri leta po vojni že čas, da dokončno zaživijo. Če se bodo lastniki še obotavljali, bo spet izgubljena še ena velika priložnost, občina Brežice pa bo še enkrat, potem ko je že izgubila posle zaradi meje in delovna mesta zaradi odhoda vojske, ostala praznih rok. Glede na izkušnje z vojsko in na prazne obljube o uporabi velikega dela ceklanskega letališča v civilne namene, ni odveč bojazen, da se bo stvar zaradi birokratskega ravnanja Ljubljane ponovila še v Slovenski vasi.

B. DUŠIČ-GORNIK

Poosebljena demokracija

Brežičanom spet ni uspelo zbrati seji dovolj delegatov, da bi skupščina lahko sklepala. Prejšnjo sejo so zaključili šele po osmih sklicih, če se bo to ponovilo tudi novi seji, lahko pričakujemo, da jo bodo zaključili šele pozno jeseni, če jo sploh bodo v tem letu.

Najbolj absurdno pri vsej stvari je, da ravno tisti, ki ne pridejo na sejo, opozarjajo na nedemokratičnost in da delegati, ki načrtno povzročajo nesklepčnost, po drugi strani očitajo, da ima IS čedalje več pristojnosti. Pri tem pozabljajo, da je po zakonodaji, ki je v veljavi, ravno skupščina tista, ki kontrolira delo izvršnega organa. Skupščina je tudi edino mesto, v katerem se lahko na legitimni način izrazi nezadovoljstvo, se vprašuje, postavlja zahteve in terja odgovore. Morda mnogokrat ni učinkovita, vendar je še vedno boljše, če deluje, kot če ne.

Sistem odločanja na občinski ravni ni najboljši, če povzamemo besede brežiškega župana, lahko rečemo, da je neživljenjski in nemogoč. Če nekoga ni, če umre ali se odseli, bi človek pričakoval, da bo njegovo mesto v skupščini avtomatsko zasedel naslednji po listi, a žal ni tako.

Brežičani so že izpeljali volitve za zbor združenega dela, največ vrzeli pa je nastalo v družbenopolitičnem zboru. Če bi zanj hoteli izvoliti nove delegate, bi bile potrebne občinske volitve z aktiviranjem vseh voličev.

Nesklepčnost skupščine je tudi tesno povezana z uvajanjem nove lokalne samouprave. Delegati so v evforiji razbijanja na male občine pozabili, da so skupaj močnejši, in začeli zapirati svoje razmišljanje zgolj v meje svoje nove občine. Še pred meseci se je zdelo nekaj najbolj nujnega tesno povezati celo Posavje, zdaj je dočeli povezava dveh ali treh vasi. Brežičani so nasledili politiki, ki se jim že maščuje.

Koliko so za nesklepčnost krivi delegati? Nekaj gotovo že. Nekateri so se pustili izvoliti, ne da bi se zavedali, kakšne dolžnosti jih čakajo. Večina delegatov se ni došla, kaj je demokracija, in jo meša z anarhijo ali nekontroliranim sproščanjem energije. Za mnoge je pojem nedemokratičnosti prav vse v prejšnji družbi in celo vsako mišljenje ljudi, ki so v njej živeli, delali in bili na funkcijah. Zdaj, ko so prišli novi časi in novi ljudje, pa so oni sami poosebljena demokracija. B. DUŠIČ-GORNIK

Krške novice

VABLJENI - Komunalno podjetje KOSTAK iz Krškega je pretekli teden predstavilo sistem daljinskega upravljanja in informacijski sistem na mestnem vodovodu. Na lokalnem programu krške kabeleske televizije so na predstavitev povabili vse občane, kar je silno prestrašilo direktorico podjetja Silvano Moser, ki je za goste pripravila prigrizek. Še huje jo je stisnilo, ko je enako vabilo pozneje slišala še na valovih Studia Brežice. Njeni strahovi, da bodo v upravo Kostaka navali Krčani, Brežičani in še kakšni sosed, so bili povsem odveč. Vabilu sta se odzvala le dva zavedna občana: Peter Žigante in Franc Jenič.

JABOLKO - Krčani so se skrbno pripravili in se odločili sodelovati na Igrah brez meja, da bi se v tujini in doma slišalo ne samo za Slovenijo, ampak tudi za njihovo mesto. Za maskoto so si izbrali prikupno rdeče jabolko z dvema zelenima lističema. Na njem je na eni strani pisalo Krško, na drugi strani pa je jabolko kazalo zobe in se smejala. Krčani sicer niso razglašali, da gre za posavsko jabolko. Pridelovalci tega sadeža pa so lahko vendar veseli, saj se je njihov sadež spet pojavil v tujini, čeprav tokrat še ne v zabojku in na prodajni polici.

MIMOGREDE - Nekateri (naj jih razžre zloba!) so prepričani, da bi morali na drugi strani jabolka odtisniti namesto imena Krško znak za NEK ali za radioaktivnost. Roko dajajo v ogenj, da bi tako v tujini še najhitreje vedeli, od kod so tekmovalci in navijači doma.

NENADOMA JE ZAVILA V LEVO

PREKOPA - 2. julija ob 17.45 se je 61-letna Antonija Z. iz Krškega peljala s kolesom iz smeri Sentjerneja proti Kostanjevici na Krki. Ko je pripejala izven Prekope, je po istem prometnem pasu za njo pripejal z osebnim avtomobilom 58-letni Nikolaj L. iz Ljubljane. Začel je prehitovati kolesarko, ki pa je nenadoma zavila na levo proti dvorišču stanovanjske hiše, zaradi česar je prišlo do trčenja. Pri tem se je Antonija hudo poškodovala, nastalo pa je tudi za okrog 100.000 tolarjev materialne škode.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 22. junija do 1. julija so v brežiški porodnišnici rodile: Lidija Kodrič iz Gor. Skopje - Tino, Jožica Droždan iz Mrtvic - Miho, Elvira Predanič iz Brežic - Alena in Roberta, Bernarda Pečnik iz Vel. Malenc - Valentino, Zdenka Zajec s Senovega - Mateja, Marjeta Tihole iz Ledine - Petro, Marjanca Bromše iz Breztanice - Marušo, Tatjana Zalokar iz Krškega - Luka, Erna Kerin iz Podbočja - Klemna, Metka Lubšina iz Dramej - deklko, Marija Zveglj iz Reštanja - deklko, Sonja Zupančič iz Podlipje pri Raki - Julijana, Brigita Bogolin iz Dol. Skopje - Matica in Vesna Kolarič iz Podvinj - Ano. Čestitamo!

NA ŠAPOLAH BODO POKAZALI, KAKO SO ŽELI NEKOČ

ŠAPOLE PRI ZDOLAH - Vaška skupnost Šapole in zdolski odbor za projekt Celovitega razvoja podeželja in obnovi vasi vabita v soboto ob 15. uri v Šapole pri Zdolah, kjer bodo prikazali žetev s srpi, vožnjo pšenice v kozolet in vlaganje snopov v rante. Mlatici bodo nekaj snopov tudi omlatici s cepci in nato žito še očistili. Po končanem prikazu žetve bo veselica z ansamblom Francija Ocvirka, pripravili bodo nagrade in zabavne igre ter s ponudbo jedade in pijač poskrbeli za dobro počutje v lepem kmečkem okolju.

POSAVJE SPET POSKUS SODELOVANJA

BREŽICE - Predsednik sveta posavskih občin Teodor Oršanič je po daljšem premoru in po neuspelem dogovarjanju za sodelovanje med tremi posavskimi občinami za včeraj spet sklical sejo tega regijskega organa. Poleg članov sveta je na sejo povabil tudi poslance v državnem zboru: Franca Černeliča, Branka Janca in Marjana Šetince. O tem, kako uspešni so bili pogovori o sodelovanju v Posavju, bomo poročali naslednjik. Vsekakor že zdaj lahko rečemo, da je zadnji čas za tesnejše sodelovanje, kajti ne glede na to, kdo je izgubil boj v Posavju, ta regija že izgublja boj z državo.

V POSAVJU SINDIKAT UPOKOJENCEV

POSAVJE - Tudi posavski upokojenci so se odločili ustanoviti Sindikat upokojencev pri območni organizaciji Svobodnih sindikatov Slovenije. Kot je povedal Adam Vahčič, bo včlanjevanje v to nestransko organizacijo prostovoljno. Poudaril je tudi, da ne gre za konkurenco Društvom upokojencev, v katerih se združuje polovica slovenskih upokojencev. Osnovna zamisel te organizacije temelji na sodelovanju med društvi in sindikatom za doseg skupnih ciljev. Sindikat se bo zavzemal za pravice upokojencev, predvsem na področju pokojnin, aktivno pa se bo vključeval v oblikovanje stanovanjske politike, politike zdravstvenega zavarovanja in davkov.

Nadzor vodovoda zdaj iz Krškega

Z daljinskim upravljanjem in informacijskim sistemom do neoporečne vode, zanesljive oskrbe in gospodarnega črpanja - Upravljanje sistema Rore prevzema Kostak

KRŠKO - V teh dneh bo vodovodni sistem Rore prevzel v upravljanje krški Kostak in z njim štiri vrtnice, ki dajejo 87 litrov kakovostne pitne vode iz globin vsako sekundo. To sicer ni dovolj za popolno oskrbo 12 tisoč prebivalcev, kolikor jih je odvisnih od vodovodnega sistema Krško, vendar pa zagotavlja kakovostno neoporečno vodo in zanesljivost. Do leta 1990 je imel krški vodovod, ki je le eden izmed petih sistemov v upravljanju Kostaka, na razpolago le 8 litrov na sekundo neoporečne pitne vode. Vse ostale količine iz 157 izvirov studencev in 14 vodnjakov so oporečne. Prebivalci krške občine so do nedavnega uporabljali samo vodo iz podtalnice na Krškem polju, ki pa jo vse bolj ogrožajo različni obstoječi in potencialni onesnaževalci (občasno je onesnažena z nitrati). Poleg tega je k odločitvi za naložbo v boljše pitno vodo prispevala tudi suša. Zaradi nje je imelo v letu 1992 moteno oskrbo z vodo kar 12 odst. prebivalcev,

tako da so na območju občine morali vsak dan razvoziti 60 kubikov vode.

V zadnjih treh letih so tako za izboljšanje preskrbe s pitno vodo vložili kar 8,4 milijonov mark, pri čemer je občina zagotovila približno tretjino, ostalo pa so pokrili s krediti pri Mednarodni banki za razvoj iz sredstev za sanacijo škode po poplavih. V tem obdobju so zgradili štiri črpalnice, vodarno v Rorah s strojno in elektro opremo za prečrpanje vode v smeri Trška gora in Gora ter sodobno postajo za kloriranje, trafo postajo, skoraj 9 km povezovalnih cevodovodov, vodohrana na Trški gori (600 kubikov) in v Narplju (250 kubikov) ter uvedli avtomatizirano daljinsko vodenje vodovodnega sistema Rore iz sedeža Kostaka, ki ga bodo postopoma razširili na celoten vodovodni sistem Krško. Z novima vodohranoma se je povečala možnost shranjevanja pitne vode od 750 na

1600 kubikov, kar zadošča za več kot 10-urno zalogo.

Krčani so še posebej ponosni na daljinsko vodenje in postavljeni informacijski sistem, za katerega je poskrbelo podjetje AP (avtomatizacija procesov) iz Grosupljava. Za sistem, ki omogoča sprotni nadzor nad vsemi

• V informacijskem centru imajo stalen nadzor nad stanjem in dogajanjem. Delavec v centru lahko daljinsko posega v sistem ali pa vključi avtomatiko na posameznem objektu ter po potrebi spreminja parametre zanje. Informacijski sistem je še v fazi preiskovanja, njegovi cilji pa so zagotoviti kakovost vode, ekonomičnost porabe in črpanja vode ter zanesljivost dobave. Tako na primer sistem nadzira, ali teče voda v vodohran ali iz njega, kakšen je vodostaj po posameznih vrtninah in kakšna je poraba vode. Dežurni vodovodar lahko posega v sistem in mu pri tem ni treba iti do določenega objekta. S sistemom skrbi, da se vodohrani polnijo, ko je cenejša tarifa električnega toka, kombinira črpanje iz različnih vrtnin, tako da je črpanje najcenejše (črpanje iz globin je enkrat dražje), ter izklopi črpalnice, če je v njem oporečna voda. Podatki so na razpolago vedno, poleg tega pa jih lahko najdejo tudi po pregledu zapisov na disketi in tako npr. odkrijejo nepravilnosti in približno mesto napak. Sistem vključuje tudi dodatno zaščito in sprožanje alarma, kar dopolnjuje osnovno zaščito, ki je vgrajena že na posameznih elementih.

objekti, so pridobili posebno frekvenčno preko repertorija. Povezuje 7 vodnjakov, ki polnijo 3 vodohrane v precej zapletenem krškem vodovodnem sistemu, zaradi česar je še toliko bolj potreben.

B. DUŠIČ-GORNIK

DALJINSKO VODENJE NA PREIZKUŠNJI - Krčani preizkušajo daljinsko vodenje in informacijski sistem vodovodnega sistema Rore, nato pa ga bodo razširili na cel vodovodni sistem Krško. Vodja projekta avtomatizacije Slavko Pirc (na sliki) razlaga, kaj vse prinaša avtomatizacija v zapletenem sistemu oskrbe z vodo v Krškem. (Foto: B. D.-G.)

KRČANOM 5. MESTO

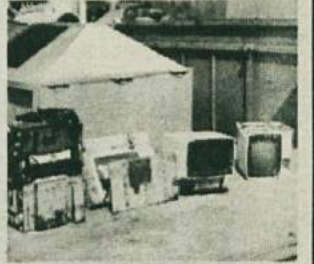
KRŠKO - Krška ekipa, ki jo je vodil Hinko Uršič, se je v nedeljo pomerila še z ekipami osmih drugih držav v Igrah brez meja, ki so bile na Madžarskem, v mestu Pecs. Po napornih pripravah in predhodnih vajah, na katerih so dosegli lepe uspehe, so se na večer, ko je šlo zares, uvrstili na 5. mesto. Zmago so tokrat slavili domačini. Krško ekipo je med fizično izredno napornimi igrami bodrila skupina navijačev, ki se je udeležila iger na Madžarskem. Več o dogodku v naslednji Prilogi.

Računalniki v smeteh

Delavci Kovinarske v Krškem se vprašujejo, zakaj je računalniška oprema končala v smeteh

KRŠKO - Ker pri veliki razprodaji družbenega premoženja delavci večinoma ostanejo praznih rok, so postali nekoliko bolj previdni. Tako so nas pred kratkim poklicali delavci iz krške Kovinarske in nam sporočili, da je nekdo v kontejner na dvorišču tovarne zmetal kup računalniške opreme. "Ali gre res za staro kramo ali pa si kdo hoče na račun te opreme kaj prisluziti?" so se vprašali najditelji nenavadnih smeti.

Da so računalniki res končali v smeteh, smo se prepričali sami. Zal se na računalniško opremo ne spoznamo, da bi lahko ocenili njeno vrednost, zato smo za pojasnilo zaposlili g. Muleja, glavnega direktorja Kovinarske. Po njegov-

NENAVADNE SMETI - Direktor Kovinarske je zavrnil, da odsluženih računalnikov niso mogli prodati, zato so končali v smeteh. (Foto: B. BJEHOVIČ)

ih besedah gre za opremo, ki so jo že dvakrat prodajali na licitaciji, in ker je nihče ni želel odkupiti, saj nima nobene uporabne vrednosti, so jo zmetali med smeti.

Delavec, ki je poklical uredništvo, je še pripomnil, da se premoženje Kovinarske v zadnjem času razprodaja (omenil je počitniške kapacitete in zemljišče v neposredni bližini), medtem pa delavci že 3 leta dobivajo zajamčene plače. O slednjem direktor Mulej ni želel dati izjav, saj pravi, da zadeve niso tako enostavne. Kaj več bomo torej pisali o tem, ko bo direktor pripravljen za daljši pogovor.

B. B.

Knjiga ob življenjskem jubileju

Pri založbi Erro so izdali povest Afrika Afrika pisateljice Marjete Dajčman iz Novega mesta in tako počastili njen 60. rojstni dan - Projekti predstavitev Slovenije

RAZBORE - Na Vovkovi domačiji-vikendu v odmaknem zaselku za Trško goro so minuli petek ponovno praznovali izid nove knjige, ki jih v zadnjem času precej dejavno založba Erro iz Novega mesta vse pogosteje pošilja na knjižni trg. Tokrat je po uveljavljenem običaju, ki velja za predstavitev Errovih knjig, iz kleti vzela predstavitev steklenico vina pisateljice Marjete Dajčman in nazdravila vsem zbranim. Steklenico je bila vložila v klet, ko je založniku Toniju Vovku oddala rokopis svoje povesti Afrika Afrika, časa da bi se vino postaralo, pa ni bilo, saj je bil rokopis kaj hitro pripravljen za izdajo in minuli petek tudi natisnjen v tiskarni Hinka Grduna. Knjiga je izšla ob podpori podjetja Velema in Sekretariata za družbene dejavnosti SOB Novo mesto.

Z avtorico, ki bo čez nekaj dni praznovala 60. rojstni dan in je znana predvsem kot pisateljica knjige za otroke "Marjetka ve, kaj je vojna", se je o njeni novi knjigi pogovarjal Rudi Škof, za to priložnost oblečen v belokranjsko narodno nošo. Pisateljica je namreč za osnovo svoje pustolovsko-ljubezenske povesti vzela resnične dogodke, in sicer doživljanje in prigode svoje tete Neže, doma z belokranjskega Suhorja, ki so jo hrepenenja po velikem svetu odvedla v Afriko. Seveda je pisateljica prepustila krila svoji domišljiji in je resnično osnovo pripovedi literarno precej pre-

delala in vanjo vpletla svoja razmišljanja in čutenja. Ljubezen in hrepenenje po svetu sta osnovni gonilki pripovedi, ki je napisana tekoče, vendar pa ponekod le pre malo premišljeno in oprto na resničnost, zaradi česar bralec nima vtisa, da bere povest o resničnih dogodkih, ampak precej domišljjsko in romantično zgodbo. Povest je zastavljena dobro in pisateljica bi lahko pripoved o belokranjski Lepi Vidi speljala tudi drugače, manj naivno, kar bi njeni knjigi dalo nekaj več teže, kot je zdaj ima. Najbrž pa ji bralec ne bo manjkalo, saj imajo ljudje radi tudi lahkotno branje za sprostitve.

Založnik Toni Vovko je napovedal skorajšnji izid še dveh novih knjig, Talala Hadija in Ivanke Mestnikove, predstavil pa je tudi akcije, ki tečejo v okviru založništva. Založba se je namreč okrepila z računalniško tehnologijo in tako so popolnoma samostojni pri grafični pripravi, s čimer so sposobni izdati knjigo tudi v tednu dni, če bi bila taka potreba. Za promocijo Slovenije in Dolenjske so izdali serijo šestih razglednic in majice s slikami Novega mesta, Šmarjeških Toplic in Otočca. Zanimiv je tudi projekt predstavitev Slovenije z dolenjsko etnologijo Slovenska hiša, ki je poskusno stekel že lani, zdaj pa gre setev že v klasje. Posebej uspešna je akcija "kmečki stol", kar 20.000 jih bodo izvozili v Avstralijo.

M. MARKELJ

Ambasador znanosti

Prof. dr. Slavko Splichal
Ambasador Republike Slovenije v znanosti

Slovensko ministrstvo za znanost in tehnologijo vsako leto podeli najbolj zaslužnim znanstvenikom, ki v svoji stroki pomagajo pri mednarodnem uveljavljanju naše mlade države v svetu, priznanje Ambasador Republike Slovenije v znanosti. Letos so priznanje prejeli akademik prof. dr. France Bernik, prof. dr. Zvonko Fazarinc, prof. dr. Dušan Keber, prof. dr. Stane Pejovnik in prof. dr. Slavko Splichal, Novomeščan po rodu. Splichal je maturiral na novomeški gimnaziji in nato študiral na šoli za politične vede in novinarstvo, kjer je diplomiral s področja novinarstva in opravil tudi doktorat. Z zdaj je redni profesor za področje komunikologije in sociologije informacijskih procesov na Fakulteti za družbene vede Univerze v Ljubljani. Doma in v svetu, predvsem v Angliji in ZDA, je poznan kot pisec znanstvenih študij, je član mnogih uredništev mednarodnih komunikoloških revij, opravlja več pomembnih mednarodnih funkcij, veliko sodeluje na mednarodnih konferencah ter predava v tujini. Velja za enega vodilnih svetovnih komunikologov.

USTVARJALNO VZDUŠJE - Nekaj poletnih dni so mladi Novomeščani izkoristili tudi za preizkušanje svojih umetniških sposobnosti. 28. in 29. junija so v Dolenjskem muzeju ustvarjali v monotipiji in v lesorezu. (Foto: I. Tanko)

Krčani na mednarodno tekmovanje

V Španijo odpotujejo v ponedeljek - Ne obetajo si visoke uvrstitve, temveč se veselijo mednarodnih izkušenj - Jutri zvečer koncert v Krškem v zahvalo sponzorjem

KRŠKO - Okrog 90 članov Pihalnega orkestra Videm iz Krškega odhaja v ponedeljek v špansko Valencio, kjer bo vse do petka potekalo mednarodno tekmovanje pihalnih orkestror. Na španskem državnem tekmovanju z mednarodno udeležbo bo sodelovalo 40 skupin (približno polovica tujih) in med njimi letos prvič tudi dve slovenski, poleg krškega orkestra še Pihalni orkester KUD Pošta Maribor.

Pihalni orkester Videm bo tako kot vsi ostali udeleženci moral zaigrati obvezno skladbo F. T. Fayosa Ensuenos, sami pa so izbrali še dva stavka Belokranjskih pisane Danila Bučarja, ker se jim je zdelo primerno predstavi-

ti skladbo z narodno motiviko. "Obvezna skladba je zelo zanimiva avangardna resna skladba z nekoliko španskega melosa. Najprej sem mislil, da

• Vsak orkester bo moral poleg obveznega programa odigrati še dva 80 minutna koncerta v Španiji. Krčani imajo program že sestavljen, vse, kar so se naučili na intenzivnih vajah po sekcijah in zadnje čase tudi na vsakodnevni skupni vajah, bodo jutri pokazali tudi v Krškem. Ob 20. uri namreč vabijo na koncert orkestra v veliko dvorano krškega kulturnega doma, na katerem se bodo zahvalili tudi vsem sponzorjem. Udeležba na tekmovanju bo orkester stala kar 50.000 mark, del te vsote bodo poravnali z lastnimi sredstvi, za pomoč pa so zaprosili tudi obrtnike in podjetnike. Mnogi med njimi so se odzvali in potrdili, da čutijo z godbo.

je ne bomo zmogli, saj zahteva instrumente, ki jih nimamo v naši sestavi orkestra. Pomagali smo si z zunanji sodelavci, tudi z nekaterimi profesionalci, brez katerih na takih tekmovanjih ne gre. Potrebovali smo violončelo, kontrabas, oboo in angleški rog. Pri učenju smo veliko pridobili in prvič poskusili zvrst, ki jo bo treba začeti tudi pri nas," je povedal pred odhodom na tekmovanje dirigent orkestra prof. Drago Gradišek.

Nastop v mednarodni konkurenci bo vsekar izpodbudil in hkrati velika izkušnja za vse člane. Krški orkester se je v Sloveniji že potrdil, saj je leta 1990 v Portorožu prejel zlato odličje v prvi kakovostni skupini in pozneje posnel tudi kompaktno ploščo. "Na tekmovanju ne pričakujemo veliko, smo predvsem orkester, ki hoče napredovati, zato je nujno, da se primerjamo tudi s tujimi orkestri," meni prof. Gradišek.

B. D.-G.

KLAVIRSKI KONCERT NA OTOČCU

OTOČEC - Jutri, v petek, ob 21. uri bo v gradu Otočec koncert tečajnikov klavirske delavnice prof. Alenke in doc. Igorja Dekleve, ki se udeležujejo te poletne izpopolnjevalne šole na Otočcu. Nastopila bo tudi 11-letna Maja Fuerst, lanska evropska prvakinja v igranju na klavir v svoji starostni skupini.

LUTKOVNE PREDSTAVE ZA KONEC TEDNA

OTOČEC - Jutri, v petek, 8. julija, pričenja Lutkovno gledališče ZOOM serijo poletnih lutkovnih predstav v paviljonu Jurček na Otočcu. Predstave oziroma lutkovne delavnice v okviru poletnih kulturno-izobraževalnih delavnic na Otočcu bodo vsak petek in soboto z začetkom ob 16. uri. Program je sestavljen iz dveh delov. V prvem bodo otroci pod vodstvom mentorjev izdelovali lutke in jih po predstavi, ki bo vedno ob 18. uri, odnesli domov. Drugi del pa je lutkovna predstava. Program je primeren za otroke od 4. leta starosti naprej. Cena paketa, ki vsebuje vodeno delo v lutkovni delavnici ter lutkovno predstavo gledališča ZOOM, je 1.700 tolarjev. V ceno sta všteta mentorsko delo in material za izdelavo lutk. Samo cena lutkovne predstave pa je 300 tolarjev. Jutri bo na sporedu lutkovna igrlica Kam pa kam, kozle?

Še en kulturni spomenik

Kapela sv. Družine v Ziljah razglašena za kulturni spomenik

ZILJE - Na predlog Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine Novo mesto je oddelek za družbeni razvoj črnomaljske občinske skupščine aprila lani izdal odločbo o začasni razglasitvi kapele sv. Družine v Ziljah pri Vinici za kulturni spomenik. Ker pa je s tako odločbo moč varovati spomenik največ eno leto, v tem času pa mora pasti odločitev, kakšno bo nadaljnje varstvo spomenika, so se na občinski skupščini odločili, da ima kapela takšne vrednote, da jo je potrebno razglasiti za kulturni spomenik. S tem so se strinjali tudi delegati občinske skupščine.

Tudi prebivalci Zilj in lastnik parcele, na kateri kapela stoji, so zainteresirani, da se ohrani in obnovi. Zavedajo se namreč, da bo urejen kulturni spomenik prispeval k splošni urejenosti kraja, kar je prid tudi razvijajočemu se turizmu ob Kolpi. Kapela sv. Družine je bila pozidana v začetku 20. stoletja. Njena bogato členjena arhitektura kaže neogotske stilne prvine, značilne za začetek tega stoletja. Z odlomkom bodo obvarovali predvsem dekorativno okrasje na fasadah ter poslikavo, barvna stekla in oltarno plastiko, predvsem kipe sv. družine, ki jim za kuliso služi na steno naslikana oltarna arhitektura.

Kapela je med redkimi materialnimi ostanki, ki spominjajo na močno izseljevanje Belokranjcev v Ameriko. Napis, vklesan v kamnitno spominsko ploščo nad portalom sporoča, da so jo postavili starši v spomin na sina izseljenca. Seveda pa bodo morali kapelo obnoviti. Predvsem bodo morali popraviti razpokane zidove, zamenjati dotrajane lesene okvirje oken in vrat, obnoviti fasado in notranjščino. Prav tako pa bodo morali urediti okolico kapele.

M.B.-J.

Naprej, čez in bas pod gradom

Na sevniškem gradu je nastopilo 20 skupin - Nekateri še obvladajo petje na stari troglasi ljudski način - Prva prireditev Grajskega poletja

SEVNICA - Skoraj tisoč poslušalcev se je v nedeljo popoldan zbralo na dvoorišču sevniškega gradu, kar dokazuje, da je srečanje ljudskih pevcev, ki sta ga Zveza kulturnih organizacij Sevnica in Odbor za ljudske prireditve letos pripravila že četrto, doseglo svoj namen ohranjanja in širjenja ljudske pesmi. Med dvajsetimi nastopajočimi skupinami je bilo precej družin, med starejšimi pevci pa ni manjkalo niti mladih. Za uvod v prireditev je Peter Ašič na citre zaigral venček narodnih, program pa prijetno povezoval dramski igravec Jože Logar.

Letošnja prva prireditev Grajskega poletja je potekala pod geslom "Družina - zibelka petja", saj je prav od družine v veliki meri odvisno, v kakšni meri se bo pri otroku razvila kultura petja in veselje do ohranjanja ljudskega izročila. Visoka kakovostna raven nastopajočih dokazuje, da ljudsko petje v Posavju in Mirenski dolini ne izumira. Medtem ko so nekatere skupine ljudsko pesem predstavile na zborovski skupini, smo na srečanju lahko slišali kar nekaj pevcev, ki so

svoje pesmi zapeli troglasno na star ljudski način, ko eden izmed pevcev poje naprej, drugi čez in tretji bas.

Cedalje večje število nastopajočih

skupin sili organizatorje, da bodo naslednje leto prireditev pripravili v več delih in morda v dveh ali treh različnih krajih. Medtem ko so na sevniškem srečanju ljudskih pevcev do sedaj nastopale predvsem skupine iz vasi domače in sosednjih občin, bi radi v prihodnje na prireditve povabili tudi ljudske pevce iz drugih koncev Slovenije, pa tudi doma imajo še nekaj dobrih pevcev, ki bi jih zelo radi povabili preko mikrofona.

I. V.

AVTORICA IN ZALOŽNIK - Rudi Škof v belokranjski noši je predstavil najnovejšo knjigo Afrika Afrika, s katero je novomeška pisateljica Marjeta Dajčman proslavila svoj 60. rojstni dan, založnik Toni Vovko pa je spregovoril o načrtih založbe Erro. (Foto: MIM)

Četrty zvezek priredb

Silvester Mihelčič je v samozaložbi izdal zvezek priredb koroških ljudskih pesmi za harmoniko

ČRNOMELJ - Potem ko sta izšla dva zvezka priredb belokranjskih ljudskih pesmi ter zvezek priredb prekmurskih ljudskih pesmi, je Silvester Mihelčič, mojster igranja na elektronsko harmoniko iz Črnomlja, pred nedavnim v samozaložbi izdal četrty zvezek skladb za harmoniko. Tokrat se je odločil za priredbe desetih koroških ljudskih pesmi, ki jih je sicer ustvaril pri Majzljvih v Stony Creeku v Kanadi, v času svojega kulturnega poslanstva in dela v KUD cerkve sv. Gregorija Velikega leta 1990.

Mihelčič namerava pripraviti priredbe skladb za harmoniko iz vseh slovenskih pokrajin. Ko bo delo zaključeno, naj bi obsegalo deset zvezkov. Kot sam pravi, je to njegov dolgoročni dolg slovenskemu ljudskemu glasbenemu izročilu. Tokratne priredbe koroških ljudskih pesmi pa so, kot je v posvetilu zapisal mojster Bojan Adamič, zanimive in privlačne

predvsem zaradi načina, kako jih skuša avtor približati izvajalcu in poslušalcu. Vse so opremljene z originalnimi Mihelčičevimi uvodi in medigrami, ki se v večini primerov v svoji motiviki naslanjajo na narodno pesem ter s tem popestrijo priredbo, tako da se pesem ne ponavlja enolično kot pri petju.

Sicer pa Mihelčičeve priredbe niso zapletene, tako da so tehnično in muzikalno dostopne tudi manj podkovanim izvajalcem. Po Adamičevih besedah je zelo razveseljivo, da se v današnji poplavi rock glasbe in vsakovrstnih razbijanj po nedolžnih instrumentih in ušesih pojavi takšna zbirka. Ne nazadnje nas namreč spomni, kdo smo in od kod smo doma, ter da poleg modnih muh obstaja tudi glasba, ki ji pravimo ljudska ali narodna in ki bo preživela vse čase in bo obstajala, dokler bo narod dal kaj nase, na svojo preteklost in kulturo.

M.B.-J.

SIMFONIKI ZNOVA NAVDUŠILI - Vsakič, ko se novomeški simfonični orkester pod taktirko Zdravka Hribarja predstavi domačemu občinstvu, je njihov nastop za Novomeščane pravi praznik. Na koncertu v sklopu novomeških poletnih večerov so se v atriju kapiteljske prostije v prvem delu predstavili s Serenado Benjamina Ipavca in skladbami F. Schuberta, I. Sibeliusa ter W. Hofeldta. Kot ponavadi je bil drugi del njihovega koncerta zaigran v lahkotnejših ritmih, skladbe, kot so Moscow Nights, Broadway Tonight ali pa odlomki iz Webrova musicala Fantom iz opere, gredo dobro v ušesa in vedno navdušijo tudi zahtevnejše poslušalce. (Foto: I. Vidmar)

ZAČELE SO SE POLETNE KULTURNE PRIREDITVE - V soboto so se na dvoorišču metliškega gradu začele poletne kulturne prireditve pod skupnim naslovom "Pridi zvečer na grad". Zagnani odbor za prireditve pri metliški Ljudski knjižnici je za dva poletna meseca pripravil enajst prijetnih kulturnih večerov, na katerih bo lahko vsak našel kaj zase. Kot je ob otvoritvi kulturnih večerov dejal predsednik občinske skupščine Branko Matkovič, so prav te prireditve dokaz, da Melika, vsaj kar se kulture tiče, ni zaplankana provinca, čeprav tej dejavnosti po macehovski odmerjajo denar. "Toda prav poletne prireditve so dokaz, da se da z malo denarja veliko narediti. Občina je zagotovila le zagonska sredstva, vse drugo pa je uspelo zagnanim organizatorjem in sponzorjem," je dejal Matkovič. Na prvem kulturnem večeru se je s pestrim programom predstavila metliška mestna godba, ki je s 144 leti med najstarejšimi v Sloveniji. (Foto: M.B.-J.)

NAPREJ, ČEZ IN BAS - Med ljudskimi pevci iz Posavja in Dolenjske so kot gostje nastopili tudi Fantje z Vitanja pod Pohorjem, ki so svoje pesmi zapeli na star ljudski način. Večina pevcev je na sevniškem gradu prvič zbrala korajžo in javno nastopila, vendar za mnoge to gotovo ne bo zadnji nastop. (Foto: I. Vidmar)

dežurni poročajo

UKRADEL LOVSKO PUŠKO - 2. julija je neznanec v Šmihelu v Novem mestu pred gostinjskim lokalom iz osebne avtomobila ukradel lovsko puško ter s tem M. S. iz Novega mesta oškodoval za 20 tisočakov.

V GARDEROBO PO DENARNICO - 1. julija je neznanec pristel v garderobo fitnesa na novomeški gimnaziji in ukradel denarnico z dokumenti in denarjem. P. S. z Malega Slatnika je oškodoval za okrog 20 tisočakov.

OB KOLO Z MOTORJEM - V noči na 3. julij je nepridiprav v Cankarjevi ulici v Črnomlju iz kleti stanovanjskega bloka ukradel kolo z motorjem in s tem D. S. oškodoval za okrog 30 tisočakov.

IZGINILO JE OTROŠKO KOLO - V noči na 2. julij je nekdo izpred stanovanjskega bloka v Metliki ukradel otroško kolo in s tem D. V. oškodoval za 30 tisočakov.

TUDI OB KOLO Z MOTORJEM - 24. junija je neznanec pred avtobusno postajo v Trebnjem ukradel kolo z motorjem in s tem S. P. z Dolenje Vrha oškodoval za okrog 20 tisočakov.

OB ČELADO - 27. junija zvečer je neznan storilec pred avtobusno postajo v Trebnjem ukradel čelado, ki jo je I. Z. iz Dolenje Nemške vasi pustil na kolesu z motorjem. S tem ga je oškodoval za okrog 20 tisočakov.

ŠEN OB KOLO Z MOTORJEM - 29. junija je nepridiprav na Rimski cesti v Trebnjem ukradel kolo z motorjem in s tem lastnika A. P. oškodoval za okrog 40 tisočakov.

OB DENAR, URE IN KASETE - 29. junija je neznanec izven Šmihela pri Žužemberku iz osebne avtomobila ukradel denar, možko uro in dve ženski uri ter 4 kasete. J. S. je s tem oškodoval za okrog 28 tisočakov.

UKRADLA NAJ BI AVTOMOBILSKE DELE

NOVO MESTO - 36-letni M. M. iz Meniške vasi in 33-letni I. D. iz Novega mesta sta osumljena, da sta v Revozov s proizvodnega traku ukradla dele motornih vozil in podjetje oškodovala za 16 tisočakov.

NA VESELICI STA SE HUDO SPRLA

MOKRONOG - 3. julija sta se na gasilski veselici v Mokronogu sprla 23-letni J. Z. iz Straže in 27-letni M. G. s Svetega Vrha. M. G. je med prepričkom J. Z. z nožem porezal po trebuhu in ga lažje oškodoval.

PONOČI JE RAZGRAJAL

BREŽICE - 1. julija nekaj po drugi uri ponoči so brežiški policisti pridržali do iztreznitve 29-letnega Borisa Z. iz Brežic, ker je prišel domov vinjen in kalil nočni red in mir. Zoper Borisa bodo policisti napisali tudi predlog sodniku za prekrške.

KRONIKA NESREČ

ZBILA JE PEŠČA - 29. junija je 14-letni Peter Menger iz Novega mesta šel po pločniku od centra Novega mesta proti Seidlovi ulici. Pri stavbi nove meške občine na Ljubljanski cesti je prečkal cesto. V tem trenutku pa je po Ljubljanski cesti pripeljala 22-letna Mojca Pelko iz Novega mesta, ki je zavirala, vendar je kljub temu pešca zbila. Hudo poškodovanemu fantu so pomoč nudili v novomeški bolnišnici.

MOTORIST OBLEŽAL NA CESTI - 1. julija se je 23-letni Robert Jezovšek iz Otočca peljal z osebnim avtomobilom od Mačkoveca proti Smačrješki cesti v Novem mestu. Pri stanovanjski hiši št. 34 je začel zavijati v levo, v tem trenutku pa se je iz nasprotne smeri pripeljal z motornim kolesom 29-letni Aleksander Jesih iz Mačkoveca, ki kljub zaviranju nezgode ni mogel preprečiti. Pri trčenju je Jesih padel na avtomobilsko vetrobransko steklo, nato pa obležal na cesti hudo poškodovan. Zdravi se v novomeški bolnišnici.

Gostilniški pretep dobil epilog

Na novomeškem temeljnem sodišču so končali sojenje zoper Jožeta, Antona in Borisa Retla, ki so pred tremi leti v Rojčevi gostilni v Laščah izzvali velik pretep

NOVO MESTO - S sojenjem Borisu Retlu se je prejšnji teden na novomeškem temeljnem sodišču končal proces proti trojici obdolžencev, ki so julija 1991 v gostilni Rojč v Laščah pri Dvoru izzvali pretep, v katerem je bil težje poškodovan Miran Vesel.

Gostilna Rojč je bila 22. julija 1991 ob 1.30 uradno že zaprta, v njej pa so se nahajali še gostilničar Rojč, natakarica in približno 12 gostilničarjevih zasebnih gostov, ko so vanjo vstopili Anton, Jože in Boris Retel s še dvema spremljevalcema, ki pa kasneje nista sodelovala v pretepu. Fantje so prosili za pijačo in natakarica jim jo je z gostilničarjem dovoljenjem tudi natočila. Tedaj so Retli začeli začetni izzivati. Natakarico so ogovarjali z neprimernimi izrazi, hoteli so jo opativati in ji podstavili nogo, ko je šla mimo njih. Zalili so tudi gostilničarja Rojca ter mu hoteli strgati veržico. Rojč jih je hotel pomiriti s tem, da jim je še sam natočil pijačo, vendar so z žaljivimi nadležjavami, kakor je Rojč zahteval, naj lokal zapustijo, kar je Retle razbesnilo.

POSLOVNEŽ SOVRAŽI UNIFORMO

RIBNICA - 30. junija je L. P. ribniškim policistom sporočil, da sta mu pri gostilni Dallas v Gornjih Lužinah izšla prednost vozilka osebnih avtomobilov in tako močno ogrozila njegovo varnost. Omenjena avtomobila sta se zaustavila pred Miklovo hišo v središču Ribnice, kjer so k njima pristopili policisti, ki so ugotovili, da je Anton Z. močno vinjen. Ko so ga povabili na preizkus vinjenosti, je test odklonil in jih začel žaliti, pridružil pa se mu je tudi voznik drugega vozila, ki pa se ni pustil legitimirati. Ko so tudi njega povabili v službeno vozilo, da bi ugotovili, kdo je, je Valentin, kakor so kasneje ugotovili da mu je ime, prijel enega izmed policistov za genitalije in mu pri tem raztrgal hlače do kolena, drugega pa udaril v levo nadlaktico. Policisti so ga vkleinili in pridržali do iztreznitve. Med pogovorom na policijski postaji so izvedeli, da sta se veseljaka po uspešno opravljenem poslu vračala iz Kočevja, eden izmed njih pa naj bi bil strojni inženir in direktor večjega podjetja. Svoje nasilniško vedenje je Valentin opravičil s sovraštvom do uniforme. (mig)

PO DOLENJSKI DEŽELI

- Kadar je vročina, kakršna je sedaj, večini ljudem hrana manj tekne, popije pa se seveda več pijače. Dolgoprstež, ki je pred kratkim v prostorih podjetja Novole na Račem selu delavcu I. M. z Vrha pri Trebnjem ukradel iz delovne halje bone za malico, pa očitno hrana tekne tudi v vročini. Ker so bili boni vredni 16 tisočakov, si bo nepridiprav lahko privoščil kar nekaj malice.*
- Tat, ki je konec junija vломil stanovanjsko hišo F. R. z Golušnika, je svoj "pohod" kaj hitro zaključil. Še sreča v nesreči, da ga je pri iskanju denarja zalotil lastnik.*
- Z manj sreče pa se je prav tako konec julija končalo za I. Ž. iz Bereče vasi. Od doma je odšel, ne da bi zaklenil vrata, v tem času pa je v hišo prišel znikar in mu ukradel 100 nemških mark in 8.000 tolarjev.*

Začeli so razbijati po točilnem pultu in hoteli obračunati z Rojcem. Vpitje je k točilnemu pultu privabilo ostale goste, ki so do tedaj sedeli za mizo nekoliko odmaknjeni od kraja dogajanja. Prvi se jim je približal S. Škufca, Boris Retel pa ga je s pestjo udaril po desnem očesu, nakar je Škufca v spremstvu J. B. zapustil lokal. Iz gostilne je hotel oditi tudi Miran Vesel, ki Retlov in ostalih ni poznal, saj ni domačin, in se je bal, da se mu ne bi kaj zgodilo. Za njim je stopil Jože Retel in ga od zadaj s stolom udaril po glavi, da je padel na tla, kjer ga je Jože še brcnil v glavo. Tedaj je k Jožetu Retlu pristopil B. Prime, ga potegnil stran od Vesela in ga položil na tla ter ga nekaj časa držal, dokler ga ni Boris Retel brcnil v glavo, po tem pa je v gostilni prišlo do vsesplošnega pretepa, ki se je nadaljeval tudi pred gostilno, kjer so Retli pograbili kole in začeli razbijati po stranskih vratih gostilne, kamor se je zatekel Rojč, napasti pa so hoteli tudi Rojčovo ženo.

Ker so se gostje razbežali, so se Retli odpravili proti Novemu mestu, kmalu za njimi pa so se v isto smer v avtu, ki ga je vozil J. Blatnik, odpravljali tudi Rojč, B. Prime in Škufca, ki so ranjenega Mirana Vesela peljali na pregled v novomeško bolnišnico. Na Dvoru jih je zaustavila policijska patrolja, ki je tedaj že kontrolirala

SODČKI S KISLINO V KORUZI - Prevelika hitrost je bila vzrok za nesrečo, ki je hudo ogrozila okolje. 30. junija ob tri četrti na eno jutraj je Ervin O. s tovornjakom s priklopnikom iz ljubljanske smeri pripeljal do odcepa proti Novemu mestu v Mačkovcu. Zaradi velike hitrosti je teža tovora v ostrem desnem ovinku odtrgala levo stranico, in sodi z oceno kisline ter kalijevim hidroksidom so se razsuli po cestišču in po njivi s koruzo pod cesto. Večja količina nevarnih snovi je iz razbitih sodov iztekla v zemljo in popolnoma uničila pridelek na površini približno enega ara. (Foto: I. Vidmar)

UPORABLJAL TUJ POTNI LIST

OBREŽJE - 28. junija ob 16.30 se je na mednarodni mejni prehod Obrežje pripeljala z osebnim avtomobilom nemške registracije 26-letna Jasenka H., državljanka BiH, ki je začasno na cesti v Nemčiji. Pri kontroli je pokazala svoj potni list in potne liste treh sopotnikov. Med postopkom so policisti ugotovili, da je 32-letni državljani BiH Nurif M., uporabljal tuj potni list, ki se je glasil na hrvaškega državljanu Juricu K. Nurifa so vrnili na Hrvaško, Jasenka pa prijavili sodniku za prekrške.

VOZNICA OSTALA UKLEŠČENA V AVTOMOBILU

DRNOVO - 3. julija ob 20.40 se je 43-letna Jožeta J. iz Ljubljane peljala z osebnim avtomobilom po magistralski cesti iz smeri Obrežja proti Ljubljani. Izven Drnovega je zapeljala na neutrjeno travnato bankino, prek nje pa po nasipu v gozd, kjer se je zaletela v drevo. Voznica je ostala ukleščena v avtomobilu. Po intervenciji krških poklicnih gasilcev so jo odpravljali v novomeško bolnišnico. V nezgodi se je voznica hujše poškodovala, na avtomobilu pa je nastalo za okrog milijon tolarjev škode.

AKCIJA POLICISTOV

NOVO MESTO - V petek zvečer bodo policisti UNZ Novo mesto izvedli prometno akcijo, med katero bodo ugotavljali psihofizično stanje voznikov, predvsem vožnjo pod vplivom alkohola, uporabo varnostnega pasu in druge prekrške, ki sodijo med najpogostejše vzroke prometnih nesreč. Zoper hujše prekrške bodo dosledno ukrepali, za lažje prekrške pa bodo izrekli le opomine.

NAŠLI SO GA POD SEDEŽEM

DOBOVA - 3. julija ponoči so policisti mejnega prehoda Dobova pri pregledu vlaka odkrili pod sedežem v kupeju Romuna, 22-letnega Fanela C. B. Po končanem postopku so ga vrnili na Hrvaško.

NAPAD NA POLICISTE

RIBNICA - 26. junija okoli ene ure jutraj so poklicali policiste v diskoteko Jutro v Goriči vasi pri Ribnici, ker je nekdo poškodoval parkirano vozilo. Policisti so ugotovili, da sta se pred tem sprla in strelala Dušan R. iz Kočevja in Aleš M. iz Črnega Potoka. Dušan je z roko odtrgal registrski tablico in ogledalo z Aleševga avtomobila. Ker je bila v diskoteki gneča, so policisti povabili osumljenca, naj z njimi zapusti lokal. Dušan se je temu uprl in skušal enega izmed policistov udariti. Takrat je iz lokala stopilo več oseb, med njimi tudi Dušan R., Mile R. in njun prijatelj Pero P. Prišlo je do pretepa, v katerega se je vključilo okoli 20 Dušanovih pristavešev. Ker policisti niso mogli napraviti reda niti z gumijevkami, so poklicali pomoč, eden izmed policistov pa je za opozorilo trikrat ustreliš v zrak. Red med vročekrvneži je naredila šele druga patrolja, ki je uporabila plinske spreje. Dušana, Mileta in Pera so odpeljali na policijsko postajo, kazensko ovadbo pa so napisali še za nekatere druge udeležence pretepa, Dušan pa se bo moral zagovarjati tudi zaradi poškodovanja tuje stvari. Na osnovi preiskave je bilo ugotovljeno, da so policisti upravičeno uporabili strelno orožje. (mig)

NA MEJI NAŠLI OD GUMIJEVK DO NABOJEV

OBREŽJE - 29. junija jutraj se je na Obrežju pripeljal 56-letni Hrvat Franjo D. Pri kontroli vozila so policisti v prtljajniku našli gumijevko z plinskimi vložkom ter dodatni plinski vložek, ki je bil v predalu voznikovega vrta. Predlagan je bil v postopek pri sodniku za prekrške. - Istega dne zvečer pa je na Obrežju pripeljal 44-letni Davorin D. iz Hrvaške. Med pregledom vozila so v predalu na vratih našli 30 ostrih dolgih nabojev znamke Para FLB 93, kal. 9 mm, ter v predalu armature plošče naboj znamke Makarov, kal. 9 mm. Tudi njega so predlagali sodniku za prekrške.

VOZILI AVTOMOBILE S PONAREJENIMI ŠTEVILKAMI ŠASIJ

OBREŽJE - 29. junija dopoldan se je na Obrežju pripeljal z mercedasom 250 D 49-letni Halil G. iz Hrvaške. Pri kontroli vozila je bilo ugotovljeno, da so številke šasije ponarejene. Vozilo, prometno dovoljenje in kontaktne ključke so zasegli in predali kriminalistom v nadaljnji postopek. - Naslednji dan se je na Obrežju pripeljal z audijem 80 TD, ki je last Brodogradilišta Viktor Lenac Rijeka, 44-letni Davorin D. iz Hrvaške. Pri kontroli vozila so ugotovili, da so številke šasije ponarejene. Vozilo so zasegli in predali kriminalistom.

Strela je spet zažigala

Zagorela kozolec in župnišče

LOG PRI SEVNICI, RAJEC, VELIKA DOLINA - Prejšnji teden je strela po Sloveniji upepeljala kar nekaj poslopij, nekaj škode je povzročila tudi v Posavju. 28. junija ob 23.30 je prometnik železniške postaje Breg obvestil sevniške policiste, da je strela udarila v električni drog na železniški progi Dobova - Zidani Most izven Loga pri Sevnici. Zaradi strele je prišlo na levem tiru do prekinitve električnega toka. Zato je železniški promet potekal po desnem tiru do pol starih jutraj.

Se iste noči ob 3.30 je prišlo zaradi strele do požara na kozolecu 67-letnega Franca Muniča iz Rajca v brežiški občini. Strela je udarila v dvojni leseni kozolec, ki je bil ob stanovanjske hiše oddaljen le 20 metrov. Kozolec je bil takoj v plamenih in je kljub posredovanju gasilcev popolnoma pogorel. Zgorelo je m3 smrekovih plohov, 0,5 m3 hrastovih plohov, ponjava avtomobilske priklole, krožne brane, plug, 3 cevi pihalnika za seno, 2 nakladalki slame in nakladalka stelje. Pri gašenju požara je poleg domačinov sodelovalo 23 gasilcev iz Obrežja, Velike Doline in Brežic. Po nestrokovni oceni je nastalo za okrog 200.000 tolarjev škode.

Ob 4. uri jutraj pa je zagorelo tudi v župniškem uradu na Veliki Dolini v brežiški občini. Na kraju je bilo ugotovljeno, da je prišlo do požara zaradi udara strele v električno napeljavno. Ogenj je zajel fotelje, sedežno garnituro, zavese in oblačila, ki so se nahajala v sobi v prvem nadstropju. Ogenj so poskušali pogasiti prisotni, vendar jim to ni uspelo, pogasiti ga je uspelo šele gasilec z Velike Doline. Tudi tu je po nestrokovnih ocenah nastalo za okrog 200.000 tolarjev škode.

Pritožujejo se nad prometno varnostjo

Na Opekarski cesti je obvoznica kot labirint

RIBNICA - Številni občani in tudi člani predsedstva ribniške skupščine občine že dalj časa sprejemajo pritožbe glede ogroženja prometne varnosti na Opekarski cesti zaradi gradbišča, potem na križišču Opekarske ulice - Ceste na Ungar in Urbanove ulice ter na magistralski cesti v okolici gostišča "Ribčan" v Goriči vasi. Vendar se stvari kljub številnim posredovanjem in rotenju občanov in poslancev do sedaj niso izboljšale. Predvsem na Opekarski cesti je že en mesec takšen prometni režim, da se reševalna in zdravniška vozila izgubljujejo v označenem "labirintu" obvoza.

Da bi predsedstvo in skupščina občine dobila popolnejsko in strokovno oceno stanja so za oceno prometne varnosti na teh odsekih zaprosili oddelek za notranje zadeve ribniške občine, ribniško policijsko postajo ter Vodnogospodarsko podjetje Hidrotehnik, ki izvaja dela na Opekarski cesti v Ribnici. Poročila bodo obravnavali na predsedstvu in skupščini in potem z njimi seznanili tudi občane.

NA ČRNO V SLOVENIJO

OBREŽJE - 29. junija ob 12.30 je policijska patrolja v Obrežju v bližini gostilne Kalin zalotila pri poskusu prestopa državne meje izven mejnega prehoda 19-letnega Maria S. iz Obrežja. Predlagali so ga v postopek pri sodniku za prekrške. - Istega dne ob 13. uri pa je policijska patrolja mejnega prehoda Dobova legitimirala 35-letnega Abdulaha I. iz BiH. Policisti so ugotovili, da se je z vlakom pripeljal iz Zagreba do železniške postaje Sutla na Hrvaškem, od tam pa se je napolni peš proti Ključu Brodovackemu na Hrvaškem in po mostu čez točko ilegalno prestopil mejo in peš nadaljeval pot skozi Rigonce do Dobove, kjer so ga policisti ustavili. Prijavili so ga sodniku za prekrške.

ZAPELJAL JE NA NASPROTNI PAS

ROVIŠČE - 3. julija ob 22.30 je 20-letni Roman K. iz Sevnice peljal z osebnim avtomobilom iz smeri Rovišča proti Zavratcu in zapeljal na nasprotni vozni pas. V tem trenutku pa je nasproti po svojem voznem pasu pripeljal 54-letni Janez O. iz Sevnice. Pri trčenju je Janeza vrlo prek krmila na cesto. Pri tem se je hujše poškodoval. Na vozilih je nastalo za okrog 70.000 tolarjev škode.

DVA GOLOSEKA

DOBARNIC - 6. januarja in februarju je M. M. z Otavnika v svojem gozdu Dobrnič na golo posekal okrog hektar bukovihi dreves in s tem povzročil za okrog 700.000 tolarjev škode. V tem času je v svojem gozdu Dobrnič na golo posekal okrog 30 arov bukovega gozda tudi J. M. z Luže in s tem povzročil za 350.000 tolarjev škode.

ZARADI KAMNA JE OMAHNIL Z LESTVE

SENOVO - 27. junija ob 14.45 se je v senovskem rudniku rjavaevga promoga zgodila delovna nezgoda. Tega dne naj bi 26-letni Mirjan P. iz Mežice in 37-letni Rade T. iz Črne na Koroskem napravila preboj v rovu. Oba sta se začela vzpenjati po leseni lestvi z namenom, da bi ob koncu rova o. jaška postavila najprej varnostni ter zatem delovni oter, zvrtila, nastavila eksploziv in zminirala. Po lestvi je šel prvi Rade, za njim pa Mirjan, in ko je Rade prišel na okrog 15 m višine, se je umaknil z lestve. V tem trenutku pa se je izza lestve sprožil večji kamen in padel na Mirjana, ki je zaradi tega omahnil z lestve in padel v 13 m globok jašek.

NE SPUŠČAJTE NEZNANCEV V STANOVANJA

NOVO MESTO - UNZ Novo mesto sporoča, da je konec junija in v začetku julija na območju Žužemberka, Trebnjega in Novega mesta obravnavala tri rope. Neznanci so ponoči vlomili v stanovanja ali pa vanje prišli skozi okna ali odklenjena vrata, med spanjem napadli stanovalce in od njih zahtevali denar. Nekaj občanov so poškodovali, tako da se zdravijo v bolnišnici. UNZ Novo mesto opozarja občane, naj bodo previdni, naj ne spuščajo neznancev v stanovanja in naj se ponoči skrbno zaklepajo. Obenem prosijo vse, ki bi karkoli vedeli o neznanih roparjih, naj o tem obvestijo operativno - komunikacijski center na telefon 92.

Že prva zmaga je ostala doma

Na prvem tekmovanju v preskakanju zaprek v Novem mestu je bil za najboljšega jahača proglašen domači trener Zoltan Kiss - Uspešen nastop mladih novomeških jahačev

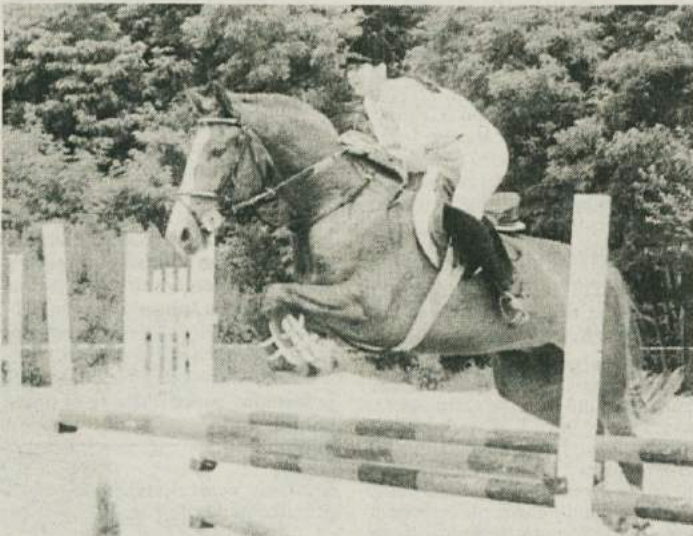
NOVO MESTO - Dobro izpeljano tekmovanje in uspešni nastopi domačih tekmovalcev so najlepši obet, da se bo preskakanje ovir kot športna panoga uveljavilo tudi na Dolenjskem. Kljub veliki vročini se je nedeljo na Bajnofu zbralo kar precej gledalcev. Ki so jim organizatorji, člani konjeniškega kluba Novo mesto, skupaj s tekmovalci pripravili lep dan.

Na Bajnofu je v štirih kategorijah nastopilo 60 jahačev in konj iz 15 slovenskih in hrvaških klubov. Najmlajši so se pomerili v skupini A 1, kjer sicer niso proglašali zmagovalcev, temveč so vsem, ki so uspešno opravili nalogo, podelili diplome. Disciplina A 1 je namreč namenjena mladim konjem in mladim jahačem, ki se na 1 m visokih zaprekah na pogoje tekmovanja šele privajajo. Prva disciplina, kjer je šlo zares, je bil parkur kategorije A 2, kjer so Novomeščani že takoj na začetku dokazali, da so preskakanje zaprek vzeli zares. Od vseh tekmovalcev je svojega nalogo na 110 cm visokih zaprekah najbolje opravil novomeški trener Zoltan Kiss z Lordom, marsikoga pa je presenetil mladi Klemen Šušteršič, ki je s kobilico Cico zasedel odlično 7. mesto.

Zoltan Kiss je z Lordom nastopil še enkrat in v kategoriji L na 120 cm visokih zaprekah osvojil drugo mesto, zmagal pa je Maks Riosa na konju Devon. V najvišji kategoriji Ma z višino zaprek 130 cm je Kiss nastopil s konjem Milana Osolnika Faraonom in se zno-va uvrstil na drugo mesto. Tokrat ga je premagala Velenjčanka Maja Novak z Gitanom. Najboljši štirje jahači in konji so se uvrstili za tekmo jack pot, kjer

jahači, ki so brez napak opravili osnovni parkur v baražu po lastni izbiri višajo posamezne zapreke za 10 cm. Tekmovanje traja toliko časa, dokler ne do- bijo zmagovalca, to pa je jahač, ki je v zadnjem baražu svojo nalogo opravil brez napak. In prav na tekmovanju jack pot, ki zmagovalcu prinese največji pokal in najbogatejšo nagrado, sta bila Zoltan in Faraon nepremagljiva. Edina sta opravila baraž, v katerem je bila najvišja zapreka visoka 160 cm.

I. V.

GENERALKA JE USPELA - Konjeniški klub Novo mesto je kljub manjšim težavam pri naknadnih prijavih in odjavah tekmovalcev nalogo organizatorja opravil zelo dobro, s tekmovalnimi uspehi in dobrim jahanjem najmlajših jahačev pa dokazal, da se bodo kmalu lahko enakovredno merili z najboljšimi v Sloveniji. (Foto: I. Vidmar)

TURNIR MEŠANIH PAROV V ŠMARJEŠKIH TOPLICAH

ŠMARJEŠKE TOPLICE - Na teniških igriščih v Šmarjeških Toplicah bodo v nedeljo, 10. julija, ob 10. uri pripravili zanimiv teniški turnir mešanih parov. Pari bodo pred tekmovanjem izžrebani tako, da zakonci ne bodo mogli nastopati skupaj. Za turnir, ki bo obenem tudi prijeten družabni dogodek, saj bo poskrbljeno tudi za jedačo in pijačo, se lahko prijavi- te uro pred začetkom tekmovanja, vse informacije pa dobite na telefon 73-230.

TRETJI V MAČKOVCIH

MAČKOVCI - Na 4. dirki za drža- vno prvenstvo v motokrosu v Mačkovcih je v razredu do 125 cm član novomeškega Mela Ludvik Mežnar zasedel 3. mesto, dva tedna pred tem pa sta v Orehovi vasi pred mednarodno dirko za veliko nagrado Slovenije na predzadnji dirki podmladka uspešno nastopila Popovič in Može. Popovič je zmagal, Može pa je bil drugi.

NOGOMETNI TURNIRI

DOLŽ - Športno društvo Dolž sporo- ča, da bodo turnir v malem nogo- metu, ki so ga želeli pripraviti v nedeljo, 10. julija, organizirali kasneje, o čemer vas bodo še obvestili.
ŠKOCJAN - Nogometni klub Polana bo 9. julija s pričetkom ob 20. uri na igrišču Ljudski vrt v Škocjanu pripravil nočni turnir v malem nogometu. Pri- javite se lahko na telefon 76 515 ali naj- kje uro pred pričetkom turnirja na igrišču.

ROVAN OB REKORD

BREŽICE - Mlademu atletu bre- žičkega Fita Juriju Rovanu je konec minulega tedna na odprtem prvenstvu Budimpešte njegov večni konkurent Mariborčan Tine Lorenci odzvel mla- dinski in članski državni rekord v skoku ob palici. Lorenci je v Budimpešti pre- skočil 530 cm, kar je za 20 cm več od prejšnjega rekorda, Rovana pa bo kljub temu zagotovo nastopil na letošnjem mladinskem svetovnem prvenstvu v atletiki.

Soulman vodil od začetka do konca

Nov rekord kasaške steze na Bregah pri Krškem - Figar As diskvalificiran zaradi galopa - Utrujena Pelizona dvakrat med zadnjimi - Maraska druga

KRŠKO - Konjeniški klub Posavje iz Krškega je v nedeljo na hipodromu na Bregah pripravil veliko kasaško prireditev, na kateri bo nastopilo 82 najboljših slovenskih konj, med njimi pa bo tudi 10 najhitrejših uvoženih kasačev, med katerimi je bil najhitrejši Soulman z novim rekordom krškega hipodroma. Osrednja točka prireditve je bila dirka za Lipejev memorial, kjer je nastopalo 12 najboljših slovenskih konj, prvo mesto pa sta si po dveh dirkah razdelila Kolt in Leona II.

Lanski zmagovalce memoriala Ivana Lipeja, šestletni zrebec Figar As, last Ivana Humka iz Dobove, letos ni imel sreče, saj je bil že na prvi dirki zaradi galopa diskvalificiran. Prvi tek je dobi- la Leona II na vajejih Slavka Makoveca iz Ljutomerja, drugi tek pa Kolt na va- jetjih Mira Božiča iz Ljubljane. Ker sta bila oba konja enkrat prvi in enkrat druga, sta si prvo mesto delila, pokal pa so podelili na osnovi žreba. Domačo čast je rešil petletni zrebec Firos na va-

jetih Mira Kovačiča iz Krškega, ki je v prvem teku osvojil 5. mesto. Sentjernejčani so zelo veliko pričakovali od Pelizona, ki je zadnje čase tekmovala zelo uspešno in na zadnji dirki tekla osebni rekord 1:18,8, ki jo je uvrščal v ožji krog favoritov. Žal se sentjernejs- ka kobilica v tako močni konkurenci ni najbolje znašla in je v obeh tekih prispe- la na cilj povsem na repu. Po mnenju strokovnjakov je slabi rezultat Pelizone vzrok utrujenosti ali pa nevajenos-

ti tekmovanja s tako hitrimi konji, ka- ršni so nastopili na Memorialu Ivana Lipeja.

Sicer pa so krški in sentjernejski kasači na tekmovanju dosegli nekaj do- brih uvrstitev. Na prvi dirki je bil Krčan Jože Krainger z Marasko drugi, Sent- jernejčan Božo Ratkovič z Belinko pa četrti. Na tretji dirki je bil Sentjernečan Rudi Govek z Indo četrti, za mesto višje pa se je na 4. dirki uvrstil njegov klub- ski kolega Ivan Košak s Fin Keyem.

I. V.

VELIKO ZANIMANJE ZA BADMINTON

ČRNOMELJ - Na srednji šoli v Črnemlju so v okviru šolskega šport- nega društva letos ustanovili badmin- tonsko sekcijo, ki je že pripravila prvenstvo v srednji šoli, občinsko prvenstvo osnovnošolcev ter prvo prvenstvo športnikov in športnih de- lavcev iz črnomske občine. Po beseda- h mentorja Braneta Adlešiča je za- zanimanje za badminton zelo veliko, zato razmišljajo o ustanovitvi sekcij po osnovnih šolah. S pomočjo Zelenih Črnolj, Demokratske stranke, Kolin- ske, Ekija, območne organizacije zveze svobodnih sindikatov Bele kra- jine in delavnic srednje šole jim je uspe- lo nabaviti tudi aparat za napenjanje loparjev, za kar se vsem najlepše zahvaljujejo.

VELIKA PREDNOST SOULMANA - Da bo v nedeljo padel stari rekord krškega hipodroma je bilo jasno že pred začetkom 7. dirke, na kateri so nastopili vsi najboljši tuji in uvoženi kasači, ki letos tekmujejo v Sloveniji, med njimi pa so bila tudi tako znana imena, kot so stara rekorderka Sandy Caprice, Meadow Mer- itime pa Charlie Sommolly in domači Keystone Tomado. Vendar ni zmagal nihče od njih, kajti Soulman, potomec Marka Sixa in Amine Closter, last Janka Makoterja, je bil tokrat nepremagljiv. Vodil je od štarta do cilja in postavil rekordni čas krškega hipodroma 1:16,0. (Foto: I. Vidmar)

POMEMBNEŽI Z LOPARIEM - Minulo soboto so na peščenih igriščih teniškega kluba Boby na Lutrškem Selu vihteli loparje vodilni delavci Dolenjske, med katerimi ni manjkalo direktorjev bolj ali manj pomembnih podjetij, pridržali pa so se jim tudi Mojmir Oevirk (LDS), politik in predsednik teniške zveze Slo- venije Ciril Ribičič (Na sliki med žrebanjem parov) in profesor z ljubljanske fakultete za šport dr. Oto Kugovnik, ki je med drugim tudi direktor velikega teniškega turnirja v Domžalah. Največ sreče in znanja sta imela Ciril Ribičič in Dušan Ilovjar, ki sta v finalu premagala B. Šepetavca in Borisa Ilovjarja. (Foto: I. Vidmar)

OPRAVIČILO

V prejšnji številki Dolenjske- ga lista je prišlo do neljube na- pake, ko smo zapisali, da je Vladimir Rovana postavil nov drža- vni rekord v metu kladiva. Gre seveda za Vladimirja Keva, ki se mu za napako opraviču- jemo in mu obenem želimo še veliko rekordnih metov.

VZLETNA RAMPA PRI MIKLAVŽU

NOVO MESTO - Klub za prvo leto- njeje Novo mesto je konec minulega tedna pri Miklavžu na Gorjancih odprl novo vzletno rampo za jadralne zma- je. Ob otvoritvi se je spustilo v dolino 8 domačih jadrancev in 4 gostje iz Zagre- ba. Nova vzletna rampa je zelo varna, ker pa je dolga kar 11 m in ima ugoden naklon, je z nje možno vzleteti tudi v brezvetrju in omogoča daljše prelete v smeri Novega mesta in Kostanjevice. Vzletna rampa je zgrajena z dovoljen- jem zavoda za spomeniško varstvo in javne gozdarske službe ter v soglasju z lastniki gozdov, z denarjem pa je čla- nom kluba priskočila na pomoč tudi tovarna zdravil Krka.

NOVO MESTO - Trgovina Roni bo v nedeljo, 17. julija, ob 8. uri na igrišču v Žabji vasi pripravila celodnevni turnir v malem nogometu. Nagradni sklad znaša 140.000 tolarjev. Prijave zbirajo na telefon 068 324 449 vsak dan od 9. do 20. ure, do 14. julija, ko bo ob 18. v bifeju Rezelj žrebanje.

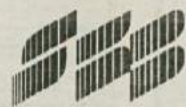
IZŠLA JE DVOJNA ŠTEVILKA REVIFE

- Obilo zanimivega branja za vroče poletne dni. Nekaj naslovov:
- Marko Milič, mladi up slovenske košarke najraje »zabija«
 - Aljaž Pegan se je veliko naučil tudi od kengurujev
 - Intervju z najboljšim slovenskim lokostrelcem Samom Medvedom
 - Kako dolgo še primat zeleno-belih?
 - Velikani športa: Borut Petrič — od plavalca do podjetnika
 - Ekskluzivni intervju z Joaoom Havelagnom, predsednikom FIFA
 - Se bo Michael Jordan vrnil v NBA?
 - Formula 1: zamenjava generacij narekuje spremembe
 - Poslovnež: Franc Premk, direktor prijaznega podjetja Petrol
 - Fotoreportaža: maraton Treh src, Giro d'Italia

Sodelujte v nagradnih igrah, morda sreča čaka prav vas.

REVIFJO E-ŠPORT DOBITE PRI VAŠEM PRODAJALCU ČASOPISOVI!

SKB BANKA D.D.

ZAKAJ CERTIFIKAT ZAUPATI ATENI?

Z vašim certifikatom bomo kupili deleže dolgoročno uspešnih slovenskih podjetij in nepremičnine ter s tem povečali vaše in naše premoženje.

KJE BOMO ZBIRALI CERTIFIKATE?

PREDVIDENA VPISNA MESTA

Enote SKB BANKE d.d.:

- Ljubljana, Ajdovščina 4, BTC, Šmartinska 152a, Slovenska 56, Šiška, Celovška 264,
- Zupančičeva jama, Robova 14, WTC, Dunajska c. 156,
- Bled, Ljubljanska 4, Brežice, Prvih borcev 33,
- Celje, Vrnunčeva 2a, Cerknica, C. na Jezero 11,
- Črnuče, Dunajska cesta 399, Domžale, Ljubljanska 88,
- Gornja Radgona, Partizanska 42, Grosuplje, Kolodvorska 2,
- Kamnik, Titov trg 9, Kočevje, Trg zbora odposlancev 18,
- Koper, Ferrarska 6, Kranj, Koroška c. 5, Staneta Žagarja 30,
- Krško, Krških žrtev 51, Lendava, Partizanska 20,
- Litija, Jerebova 14, Maribor, Ljubljanska 9b,
- Metlika, Kidričevo naselje, blok 4, Mozirje, Na trgu 19,
- Murska Sobota, Kocjeva 14,
- Nova Gorica, Tolminskih puntarjev 4,
- Novo mesto, Novi trg 3, Glavni trg 10, Ormož, Ljutomerska 7,
- Postojna, Ljubljanska 5a, Radovljica, Šercerjeva 18,
- Ribnica, Kolodvorska 9a, Sevnica, Glavni trg 28,
- Škofja Loka, Novi svet 22, Trebnje, Rimska 6,
- Vrhnika, Cankarjev trg 8, Zagorje, Cesta zmage 1,
- Zalog, Agrokombinatska 2, Zalec, Savinjska c. 12,

Enote POSAVSKE BANKE d.d., KRŠKO:

Krško, Trg M. Gubca 1

Brežice, C. prvih borcev 31, Sevnica, Trg svobode 6

Enote SAFE INVESTA SL:

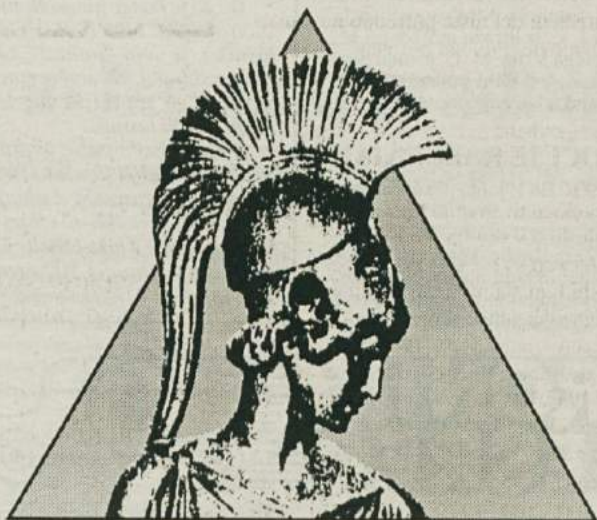
- Ljubljana, Šmartinska 130, Celje, Kidričeva 3, Idrija, Vojkova 8a,
- Koper, Pristaniška 14, Krško, C. krških žrtev 132b,
- Murska Sobota, Slovenska 42, Nova Gorica, Vipavska c. 13,
- Novo mesto, Novi trg 5a, Ptuj, Potrčevo c. 65,
- Slovenska Bistrica, Trg Alfonza Šarha 1, Velenje, Efenkova 61

Enote PTT Slovenije

Sedež ATENE, Ljubljana, Slovenska 56

Sedež SILVI, Ljubljana, Slovenska 56

in v "potujočih uradih" zgoraj navedenih pravnih oseb.

ATENA

Pooblaščen družba za upravljanje investicijskih skladov

Ljubljana, Slovenska cesta 56

Telefon: 061 323 672

MODROST, KI SE OBREŠTUJE

Tri plodna desetletja kostanjeviškega jamarstva

Kostanjevica je poznana po tem, da je najmanjše slovensko mesto, da leži na otoku, poznana je po formi vivi in bogatem likovnem dogajanju med zidovi starodavnega cistercijanskega samostana, slovi pa tudi po naravni znamenitosti, lepi kraški jami, ki so jo iz Studene prekrstili v Kostanjeviško jamo in s tem potrdili njeno osrednje mesto v turistični ponudbi dolenjskih Benetk. S Kostanjeviško jamo je tesno povezano delovanje kostanjeviških jamarjev, saj so kot klub zrasli in se razvili ob nji in z njo. Letos so kostanjeviški jamarji zaokrožili leta svojega delovanja na okrogla tri desetletja, na prehojeno pot pa se ozirajo s ponosom in zadoščenjem.

Prav gozdno jaso pred to jamo, ki leži kak kilometer od Kostanjevice na koncu zaprtne doline pod dvajset metrov visoko skalno steno, so izbrali za prizorišče letošnjega dolenjskega jamarstvega tabora, 19. srečanja slovenskih jamarjev in praznovanje 30-letnice Kluba jamarjev Kostanjevica na Krki. V prijetnem hladu, ki ga dihajo gorjanski gozdovi in tam izvirajoči potok Studene, so se konec prejšnjega tedna za tri dni zbrali slovenski jamarji in skupaj delovno ter tekmovalno počastili kostanjeviški jamarjski jubilej.

Program srečanja je bil pester in bogat. Že prvi dan so izvedli izpite za mlade jamarje, naslednji dan so predstavili dela slovenskih jamoslovnih enot, pripravili so okroglo mizo na temo o tujih jamarjskih odpravah v Slovenijo, slovenski nacionalni svet upravljalcev turističnih jam je imel sejo, člani, članice in mladinci so se pomerili v hitrostnem plezanju, v posebnem šotoru so imeli predstavitev diapozitivov, multimedijskih prikazov in filmov, zvečer pa je bila na sporedu slovesnost v počastitev jubileja kostanjeviških jamarjev s krajšim kulturnim programom in podelitvijo nagrad in priznanj. Ob tabornem ognju, ki ga je prižgal Boris Malinger, predstavnik glavnega pokrovitelja Zavarovalnice Triglav iz Krškega, so novopečeni jamarji doživeli krst, skratka bilo je veselo in zabavno. Naslednji dan so jamarji obiskali še nekatere zanimive jame, od brezna Pekel do Levakove vodne jame, ves ta čas pa so si lahko navadni obiskovalci ogledali kostanjeviško jamo, za katere turistični del nista potrebno ne jamarjsko znanje ne posebna oprema.

Začelo se je s sekcijo

Jamarska sekcija Kostanjevica na Krki je bila ustanovljena 1. marca 1964 na pobudo Jamarskega kluba Vinko Paderšič-Batreja iz Novega mesta. Novomeški klub je bil tistikrat zelo aktiven in je pomagal pri ustanavljanju še več drugih jamarjskih sekcij. Za Kostanjevico so bili še posebej zainteresirani, da bi tam stalno delovali jamarji, saj je kostanjeviška jama s svojim sistemom rovov in brezen z jamskim potokom na dnu ter nekaj dvoranic vabila k stalnemu delu. Od kar je 1937. leta hudo neurje odprlo vhod v jamo, je klicala k raziskovanju. Sem ter tja je kdo zašel vanjo, naredil tudi kaj škode z lomljenjem kapnikov, a predvojni poskusi, da bi jo odprli za obisk, o čemer so pričali lešeni ostanki v jami, niso bili uspešni. Načrtno so jamo začeli raziskovati šele leta 1961 novomeški jamarji. Novoustanovljena sekcija je imela potem še veliko dela z njo, tako da je bila jama ves čas središnja točka kostanjeviškega jamarstva.

Peščica jamarjskih zanesenjakov in šolarjev, ki jih je vodil Martin Boltes, je začela urejati jamo. Ob pomoči občine, krajevne skupnosti in jamarjev iz drugih klubov jim je uspelo, da so 1. maja 1969 v jami prvič zagorele električne žarnice, vendar jama s tem še ni bila povsem pripravljena za turistični ogled.

Ker je članstvo v tem času kar krepko naraslo so 25. maja 1969 na rednem občnem zboru sekcije sprejeli sklep, da se sekcija osamosvoji in naprej deluje kot Klub jamarjev Kostanjevica na Krki. Na tem zboru so tudi sklenili, da jamo, s katero je bilo

kostanjeviško jamarstvo tako tesno povezano, preimenujejo iz Studene v Kostanjeviško jamo.

Klub je za svojo jamo še naprej veliko

Kostanjeviški jamarji so za svoje uspešno delo v minulih treh desetletjih prejeli znak občine Krške. Predsedniku Kluba jamarjev Kostanjevica Branetu Čuku (desno) ga je izročil Janez Abram.

naredil. Prenekatero uro so kostanjeviški jamarji prebili na prostovoljnem delu pri urejanju jame, dokler ni bila avgusta 1971 odprta za turistične obiske. "To je bil velik dogodek, ki je članom dal novih moči," je povedal Brane Čuk, predsednik kostanjeviškega kluba Brane Čuk in eden najbolj prizadevnih organizatorjev minulega srečanja slovenskih jamarjev. "Število članov je naraščalo, mladi jamarji pa so se poleg urejanja jame udeleževali tudi raziskovalnih akcij. Pod vodstvom prvega in dolgoletnega predsednika Martina Boltesa je delo v klubu lepo napredovalo in leta 1974 je naš klub med prvimi v Jugoslaviji razvil svoj prapor. Ta čas je turistični obisk jame narasel že na 400 obiskovalcev letno, kar je bilo za tedanje razmere veliko." Kasneje so našli tudi do 5.000 obiskovalcev letno.

Pod jamo je zrasedel Jamarski dom

Kmalu so se pojavile tudi težave. Poplave v jami so pogosto razdejale poti in lesena stopnišča, ki so v neprijetnem jamskem okolju hitro propadala, voda pa je uničila tudi dele električne napeljave. Zaradi vsega tega je bila ogrožena tudi varnost obiskovalcev in ker denarja za temeljito obnovo poti in stopnišč v jami poleg tega pa še za urejanje dovozne ceste ni bilo dovolj, so jama za nekaj sezon zaprli za obiske. Vendar to ni pomenilo, da so kostanjeviški jamarji vrgli puške v koruzo. Ne, znova so stekla akcije za popravila; na pomoč so priskočili občina, krajevna skupnost in delovne organizacije in ob tej podpori ter ob prostovoljnem delu so bile poti očiščene, izdelane nove zaščitne ograje, opravljena so bila zahtevna betonska dela. 21. oktobra 1984 so prenovljeno kostanjeviško jamo ponovno odprli za turiste.

In kot da bi jim jama dala novih moči, so kostanjeviški jamarji sprejeli še en izziv. Po več kot dveh desetletjih gostovanja po raznih

Na jasi pod Kostanjeviško jamo v hladu gorjanskih gozdov so jamarji preživeli tri prijetne dni pod šotori. Na slavnostni večer so se povseli ob tabornem ognju, ki ga je prižgal Boris Malinger, predstavnik glavnega pokrovitelja Zavarovalnice Triglav.

Da je bilo na praznovanju tridesetletnice delovanja jamarskega kluba bolj veselo, so poskrbele brhke Kostanjevčanke iz plesne skupine Harlekin, ki so zaplesale vroči pariški kankan.

družbenih in zasebnih prostorih so se odločili, da si zgradijo lastno streho. 1. maja 1985. leta so zabetonirali temelje novega jamarskega doma blizu jame, novo leto pa so že pričakali pod njegovo streho. Čez dve leti, ko je smrt iz jamarjskih vrst iztrgala dolgoletnega predsednika Martina Boltesa, je dom dobil tudi ime: v spomin na svojega vzornega člana so ga preimenovali v Jamarski dom Martina Boltesa. Zgradbo so dograjevali vse do današnjih dni, ko dobiva končno podobo. Posodobitev je deležna tudi jama; letos so generalno obnovili električno napeljavo, na novo postavili luči, ob tem pa

seveda opravljali jamarske raziskave in podvige, ki tej zanimivi dejavnosti dajejo poseben mik. Odkrivanje lepote in skrivnosti podzemnega sveta, vračanje v znanje, a ob vsakem srečanju ponovno vznemirljivo jame, odkritje podzemnih prostorov, kamor še ni posvetila luč, premagovanje ovir in odkrivanje novega, vse to je tisto, ob čemer pravemu jamarju zadrhti srce - v Kostanjevici in njeni okolici pa takih nikoli ne zmanjka, zato lahko pričakujemo še kakšen lep jubilej kostanjeviškega jamarstva.

MILAN MARKELJ

skupnost za zdravljenje zasvojenec na planini?

Bodo predsodki le izginili?

Pred tremi meseci je bila v Semiču okrogla miza, na kateri so predstavili terapevtsko skupnost Srečanje, ki jo je osnoval znani italijanski duhovnik don Pierino in v kateri pomagajo zasvojenecem zlasti z mamili vrniti se v normalno življenje. Semičani so takrat dobili vsestransko ustno informacijo, zagotovo pa si mnogi še vedno ne morejo predstavljati, kakšna taka skupnost v resnici je in kako deluje.

Res, da je bila aprilka okrogla miza v Semiču predvsem informativnega značaja. Vendar gostje, ki vsi na različne načine pomagajo zasvojenecem, niso pozabili omeniti, da bi bila zelo primerna za terapevtsko skupnost Srečanje tudi Planina pod Mirno goro v semiški krajevni skupnosti. Reakcije na ta njihov predlog so bile takrat različne: od odkritega nasprotovanja do odobravanja in različnih pomislekov. Končno besedo o tem, ali naj bi se v nekdanjo kočevsko vasico pod Mirno goro zopet vrnilo življenje - sedaj ima namreč Planina le enega stalnega prebivalca - naj bi izrekli prebivalci semiške krajevne skupnosti. Vendar se doslej še niso odločili.

Ogled skupnosti v Italiji

Pretekli teden pa je slovenska Karitas pripravila obisk centralne skupnosti Srečanje v italijanskem mestecu Molino Silli, nekaj deset kilometrov oddaljenem od Rima. Iz Bele krajine se je tega obiska udeležil le Vlado Starešinič, tajnik občinskega odbora slovenskih krščanskih

demokratov iz Črnomlja. Vtisi, ki jih je prinesel z obiska, so po njegovih besedah izredno lepi. Še pred približno desetletjem so dolino, kjer je danes centralna skupnost, imenovali dolina strahov. V njej so po pripovedovanju nekdanji sežigali čarovnice. Prva misel, ki pride na um obiskovalcu danes, ko zagleda skupnost, pa je, da je prišel v mondeno letovišče. "Na treh do štirih kvadratnih kilometrih, na katerih se razprostira skupnost, je vse urejeno do najmanjše podrobnosti. Poleg skupnih stavb, v katerih je tudi bivališče don Pierina, je še vrsta bungalovov, v katerih prebivajo skupaj po dva ali trije fantje. V skupnosti, ki je od 124 v Italiji največja, je 160 fantov, vendar se še vedno širi," pripoveduje Starešinič. Sicer pa je v skupnosti zelo veliko cvetja, tako da spominja na botanični vrt, pa vodometov. Imajo svoj vzorno urejen živalski vrt, nogometno igrišče, prav zdaj gradijo bolnišnico. Za vse to v glavnem skrbijo nekdanji zasvojenec sami. Pomaga jim le nekaj prostovoljcev. Poleg tega obdelujejo še pol-

Vlado Starešinič

ja. Hrano si pridelajo sami, na pomoč pa brezplačno priskočijo tudi bližnjim kmetom. V delovnem dnevu, ki traja od pol sedmih zjutraj do enajstih zvečer, ima vsak natančno določene dolžnosti. Osem ur na dan delajo v prid skupnosti, sicer pa čas koristno porabijo za pogovore in druge podobne terapije.

Planini bi prinesla življenje

Očitno je, da skupnost ni izolirana od okolja. Okrog nje ni nikakršne ograje. Mesto Amelia, ki je tako veliko kot Črnomelj, je le dva kilometra oddaljeno od skupnosti, imenovane Molino Silla. Tudi sicer so v centralni skupnosti zainteresirani, da čim več

ljudi spozna njihovo delo in življenje, zato štirikrat na leto pripravijo dan odprtih vrat, in sicer o božiču, veliki noči, sv. Petru in Pavlu ter veliki maši. Takrat so vrata na stečaj odprta nekaj tisoč obiskovalcem: zdravljenim zasvojenecem iz ostalih skupnosti v Italiji in njihovim staršem ter ljudem, ki so pripravljene pomagati v takšnih skupnostih. Slovesnosti o sv. Petru in Pavlu, ki se je je pretekli teden poleg še okrog petdesetih Slovencev udeležil Starešinič in ki jo je vodil don Pierino, je nanj naredila še poseben vtis. Trije pari ozdravljenih nekdanjih zasvojenecov so se na tej slovesnosti poročili, nekaj deset jih je bilo krščenih, okrog petsto birmanih.

Na nekaj kvadratnih kilometrih okrog centralne skupnosti je še osemnajst manjših terapevtskih skupnosti Srečanje, ki štejejo od trinajst do petnajst ljudi. Torej takšnih, kot naj bi bile v Sloveniji. "Po vsem tem, kar sem videl in spoznal v Molino Silli, lahko rečem, da bi skupnost Srečanje tudi na Planino pod Mirno goro lahko znova prinesla življenje. Ne želim vplivati na odločitev Semičanov, a tisti, ki takšni skupnosti nasprotujejo - morda tudi zaradi slabše informiranosti - delajo krivico našim nekdanjim zasvojenecem, ki bi želeli iz italijanskih skupnosti priti v slovenske. Negativni postranski učinki niso ob vsem dobrem, kar naredijo v skupnosti dobrega, niti omembe vredni. Tega se očitno dobro zavedajo tudi v slovenski Karitas, saj so se v primeru, da bi na Planini začeli s terapevtsko skupnostjo Srečanje, pripravljeno s pogodbo zavezati, da bi skupnost, če bi bilo v njej karkoli narobe, v dveh tednih razpustili ter objekte podarili lokalni humanitarni organizaciji," pravi Vlado Starešinič, ki je po najnovejših izkušnjah prepričan, da do tega zagotovo ne bi prišlo.

MIRJAM BEZEK-JAKŠE

Delavnica, v katero nikoli ne posije sonce

Po slovenskih pokopališčih je marsikje precejšnja stiska, kljub temu pa se upepeljevanje, razen v glavnem mestu, nekako ne more prav uveljaviti. Za vso državo še vedno zadošča en sam krematorij v Ljubljani, kamor pa se Dolenjci bolj redko obrnejo za žalostne, a nujne storitve.

Novo mesto je še brez novega mestnega pokopališča in si pogosto zastavlja vprašanje, kje bo našlo prostor za nove grobove. Tudi številnim drugim krajem ni jasno, kam bodo pokopavali svoje umrle. Ko zmanjkuje prostora, bi pomagala širitev na nove površine, problem pa nastopi, ko ni kam širiti in je potrebno za povečanje pokopališča žrtvovati njivo, travnik ali gozd. Temu se ne bo moč izogniti tudi v prihodnje, saj bodo v našem kulturnem okolju ljudje še naprej pokopavali mrtve na nam običajen način. Ljudem je za zdaj prepuščeno za katerega od dveh uveljavljenih načinov "pokopavanja" se bodo odločali, ali za pokop trupla ali za upepelitev. Verjetno je manj poznano upepeljevanje in o slednjem bo govor v temle zapisu.

Za zdaj edini krematorij ima Slovenija v Ljubljani. Slovenska upepeljevalnica je prav v teh dneh zamenjala eno od dveh kremacijskih peč, vendar naj to ne zveni kot reklama za sežigalnico. Po naključju je zapis nastal v času zamenjave. Sicer je bila nova sežigalna naprava nujna. Naprave v krematoriju namreč redkokdaj izključijo in so močno obremenjene, kot je povedal Franc Pristovšek, direktor ljubljanskih Žal, javnega podjetja, ki upravlja z ljubljanskim krematorijem.

Sto let pozneje

Če so prvi krematorij na svetu res zgradili Nemci v Gothi leta 1878, potem je Slovenija tudi v tem pogledu daleč za Evropo, saj je v Ljubljani postavila sežigalnico natanko 100 let po otvoritvi omenjene upepeljevalnice. Ali je Slovenija za Evropo tudi z

načinom kremiranja, pa je vredno razmisliti, h kateremu silijo tudi Pristovškove besede. "Ko je Slovenija delala krematorij, se je zgledovala v zahodnih državah, toda skupaj s tehnologijo ni sprejela zahodnega načina žarnega pogreba. V krematoriju v Ljubljani je kremiranje v nečem specifično. Pri nas se svojci poslovijo od žare, medtem ko se v tujini poslovijo od trupla. Ko se od trupla poslovijo, sledi upepelitev, in pogreba žare ni. V začetku so bili tudi v Ljubljani poskušani, da bi delali tako kot na Zahodu, vendar ni šlo. Prihajali smo v situacije, ko so se ljudje hoteli poslavljati najprej od trupla in potem še od žare. To bi pomenilo praktično dva pogreba in zato je naše kremiranje drugačno od drugih, kot rečeno," pojasnjuje direktor Žal.

Ker ni predpisa o tem, ali se v Sloveniji pokopava trupla ali se mrtve upepeljuje, se ljudje odločajo po lastni presoji. V študiji

pred začetkom gradnje krematorija v Ljubljani so predvidevali, da bodo v 10 letih v slovenskem glavnem mestu dali upepeliti 30 do 40 odstotkov umrlih. Toda to se ni zgodilo. Že v prvem letu obratovanja krematorija je bilo namreč skoraj 30 odstotkov pokojnikov kremiranih, po desetih letih pa je bilo kremacij že 70 odstotkov. Trenutno upepelijo nekaj več kot 70 odstotkov umrlih Ljubljančanov.

Skoraj tretjina za upepeljevanje

Statistično gledano se Slovenija manj navdušuje za kremiranje. Od vseh, ki umro v naši državi, jih upepelijo v Ljubljani približno 28 odstotkov; nekaj jih kremirajo tudi zunaj države, tako da je odstotek nekaj višji. Kremiranje je regijsko obarvano. Najpogosteje se za kremacijo odločajo ljudje iz ljubljanskega, mariborskega in celjskega območja, medtem ko je upepelitev pokojnikov iz drugih delov Slovenije, torej tudi z Dolenjske, malo.

Raziskav, s katerimi bi se dalo stvarno napovedati prihodnjo prakso, ni. Franc Pristovšek pa misli, da delež kremacij v Ljubljani ne bo presegel 80 odstotkov in v Sloveniji ne 50 odst. Svoje bo odigralo dejstvo, da je Slovenija v kulturnem pogledu pestra družba, v kateri prihajajo posebnosti do izraza tudi v zvezi s pogrebi. Muslimani

se na primer ne dajo kremirati.

"Zdaj s katoliško Cerkvijo ni problemov. Cerkev ne nasprotuje upepeljevanju. Mi z njo dobro sodelujemo. Dejstvo je, da tu pri nas s Cerkvijo nikoli ni bilo problemov v zvezi s kremiranjem," pravi direktor Pristovšek.

O odnosu Cerkve do sežiganja mrličev nam je povedal dr. Rafko Valenčič, profesor pastoralne teologije na ljubljanski Teološki fakulteti, naslednje: "Cerkev je nekoč nasprotovala in tudi danes nasprotuje sežiganju mrličev, če je s tem izraženo nasprotovanje verskemu nauku bodisi s strani pokojnega bodisi svojcev.

Sedanji Zakonik cerkvenega prava pravi, da "Cerkev zelo priporoča, naj se ohrani pobožna navada pokopavanja teles rajnih, vendar ne nasprotuje sežiganju, razen če bi bilo izbrano iz razlogov, ki so nasprotni krščanskemu nauku" (kanon 1176; podobno tudi kanon 1184). Takšni razlogi bi bili na primer prezir telesa, zanikanje posmrtnosti in vstajanja mrtvih ipd. Drugi razlogi, kot so npr. zdravstveni, ekološki, kulturno in zgodovinsko izročilo, so lahko povsem upravičeni.

Sicer pa Cerkev s pogrebnim opravilom, bodisi klasičnim bodisi žarnim, skazuje spoštovanje pokojnim in njihovim telesom, ki so posvečena s svetimi znamenji in določena za vstajanja, živim pa prinaša tolažbo upanja. Tudi Jezus, božji Sin, se je svojim učlovečenjem in zemeljskim življenjem na neki način združil z vsakim človekom in s tem potrdil dostojanstvo človeka in njegovega zemeljskega življenja.

Stroga pravila

Ne glede na statistične podatke in hipoteze bo krematorij v Ljubljani deloval tudi v prihodnje. Menda obstajajo zamisli za

gradnjo še ene upepeljevalnice nekje v Sloveniji in čudno bi bilo, če ne bi zasebniki v Sloveniji pokazali interesa tudi za to delovno področje. V vsakem primeru in tej dejavnosti niti v prihodnje ne bodo mogli delati po domače. O sedanjem delovnem režimu v krematoriju v Ljubljani pravi Franc Pristovšek: "Pri delu se ravnamo po strogih pravilih, tako da se delo krematorija ne more izroditi. Ko imamo vse potrebne zdravniškove izjave in listine, ki potrjujejo smrt, vzrok smrti, pokojnikovo identiteto in kar je še potrebno, krsto zaplombiramo. Šele ko je vse to opravljeno, truplo kremiramo. Žari s pepelom priložimo šamotno ploščico, katere številka je identična s pokojnikovo številko v ustreznih dokumentih, tako da je odveč vsakršen dvom o identiteti."

Ljubljanski krematorij sicer upepeljuje trupla, njegovi zaposleni pa so med delovnim časom nekako "živi pod zemljo". Dejstvo je namreč, da so načrtovalci postavili objekt s sežigalnimi pečmi tako globoko v zemljo, da v delovne prostore krematorija ne seže dnevna svetloba in ne dospe zemeljski zrak in je ozračje zaradi tega nekoliko neobičajno in večini nepoznano. Zaradi takega načina gradnje poslopja so delovni pogoji v upepeljevalnici vse prej kot lahki, o čemer se je med sicer kratkim obiskom prostora s pečmi prepričal v petek tudi vaš pisec. Po že omenjeni zamenjavi peč, ki zdaj vodstvo Žal razmišlja o preureditvi objekta. Če ne bo ugovorov z različnih strani, bodo upepeljevalnico, ki dokaj neopazna in neveljavna ždi na obrobju Plečnikovih Žal, nekoliko predelali in v njeno podzemeljsko "delovno halo", kjer stroji delujejo tudi po 24 ur na dan, naposled spustili sonce in zrak, ki diši po rožah, po pomladi, po nevihti, skratka po naravi in življenju.

MARTIN LUZAR

izleti: veliki slivnica

Kjer so nekdanje zborovale coprnice

Ko Cerkniki praviijo: "Gremo k coprnici!", vsakdo ve, da imajo v mislih Veliko Slivnico, kopasto 1114 m visoko goro nad Cerkniskim jezerom. To je primeren cilj za izletnike in tiste, ki dopust izrabijo za spoznavanje domačih lepot.

Čudovit je občutek, ko se povzpnete na to goro, ki se več kot 500 m pod vami utaplja v jezero. Vsa okolica je poraščena z gozdovi, sam vrh Slivnice pa je bolj gol, na njem so pašniki in v zimskem času lepa smučišča. Tu imajo tudi zmajarji in jadralni padalci svoja vzletišča, ugodni vetrovi pa jim omogočajo dolge polete. Razgled seže vse tja do Ljubljane, na Primorsko in dolensko grče, posejane s pisano paleto večjih in manjših naselij.

Ja, to je Notranjska, pa vendar izrazito povezana z večjim delom Dolejske. Vsi so stare stoletja, saj je znano, da je vsa trgovska menjava potekala proti morju na južno železnico. Navade in drugi običaji so podobni dolenskim in razen administrativne ni druge ločnice med pokrajinama.

Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske mnogo prostora namenja tem krajem, zlasti takrat še neraziskanim kraškim pojavom. Po njegovem se na Slivnici zbirajo coprnice in coprniki. Ni naključje, da ima Cerknica za svojo maskoto coprnico, letečo na brezovi metli. "Dokazano" je, da so na Slivnico letele tudi dolenske coprnice, saj je bilo bližje kot na Klek, kjer so zborovale imenitnejše, na Slivnici pa je našlo svoje mesto in veljavo vsako babše. Učinek sklepov pa ni bil nič manjši. Če so se dogovorile, komu bodo zavrle, kje bo tolkla toča, kje bo povodenj, kje suša, kateremu skupemu kmetu bodo noč za nočjo molzle krave, je tako tudi bilo. Coprnice ali dve pa je imela vsaka vas, tako da je moralo biti na Slivnici kar živahno. Pa so menda konec osemdesetih let ali še prej coprnice močno ponagajale Slivnici in celo zamajale občinsko vladno. V petdesetih letih zgrajeni močniji planinski dom je začel propadati. Najemniki, pretežno slabši, so se trumoma menjavali in nikakor niso našli skupnega jezika z občinarji. Praviijo, da je vsak se kaj odnesel, pred dvema letoma pa je vihar odnesel še del strehe. Na pritisk javnosti je občina le segla v mošnjiček in streho temeljito prenovila.

Danes je gora spet polna turistov, z domom pa gospodarji Franci Fras, ki je v začetku leta prevzel dom, sicer dobrodušni oropan, Franci je zavedo resno vzel v roke, dom najel za dvajset let in z občinsko vladovorno sodeluje. Težave ima z vodo, kijo mora včasih celo dovažati, a pravi, da ima dogovorjeno,

Planinski dom na Slivnici

da bo to uredila občina, o kateri govori v preseznicah.

Zanimivi izleti v okolico

Seveda ima Fras za gostinstvom in podjetništvom nasploh bogate izkušnje, prav tako tudi vsa njegova družina. Kar nekaj let je imel v Pineti v Istri svojo restavracijo, pa so mu jolansko jesen zasedli hrvaški vojaki in je tako rekoč čez noč ostal na cesti. No, svoje izkušnje je presadil na coprniško Slivnico. Njegova ponudba se ne razlikuje od znanih gostišč in je, če ne cenejša, pa vsaj enaka kakor v dolini. V spodnjih prostorih je uredil disk, v gornjih pa prijetno restavracijo, posebno sobo in kuhinjo ter prenočišča. Po zadovoljnih obrazilih gostov očitno ni zgrešil cilja. Tisti, ki v domu ostanejo več dni, imajo možnost prosti čas zapolniti z izleti v zanimivo okolico. Leskok je treba in že se namakate v Cerkniskem jezeru, nekaj kilometrov od tod je znamenita Krizna jama in grad Snežnik v Loški dolini, od tam je le skok preko prelepih gozdov v Loški potok, kjer si lahko ogledajo znameniti Tabor, v bližini je znana partizanska bolnica Ogenjca, streljaj od nje planinski dom Sodražico, od koder je le še skok preko Boncarja, znanega po rokovanjih, na Bloško planoto. Če vas dajevročina, se okopljete v Bloškem jezeru. No, Bloke pa so že pod Slivnico.

Seveda je to le ena inačica, kako zapolniti dan. Gostitelj Franci vas bo napotil tudi drugam, na primer na Kuresček ali Rakitno, ki tudi ima prijetno urejeno jezero in zdravilišče. Gostje, ki radi peščajo, imajo uro hoda iz Cerknice in nekaj več z Blok. Še najbolj je vesel večjih skupin med tednom, ki se na goro lahko pripeljejo tudi z avtobusom iz Cerknice. Če se prej najavijo (0609-619-489), imajo posebne ugodnosti in popuste, dom pa je zanje odprt podnevi in ponoči.

Vsekakor je Slivnico vsaj enkrat v življenju vredno obiskati. Zaradi čistega zraka, rekreacije, prelepega razgleda, kjer so se nekoč (morda se tudi še danes) zbirale coprnice in v ljudski domišljiji kovalle usodo Notranjski in Dolenski.

ALBIN KOŠMERL

FOTO: M. LUZAR

Krematorij v Ljubljani

občutki spominja zgodbe svojega življenja. Mnogo lepih trenutkov je v njej pa tudi trpljenja in grozot, ki so razburkali življenje v tej mirni vasi na rodovitni dobropoljski ravnini pod Kovcem. Odkar pomni, je bila vas za slovenske razmere kar velika, saj je štela okoli sedemdeset hišnih števil. Mladi so se poznali med sabo, se zbirali pri družabnih igrah in prireditvah, ob večerih so se radi zbirali na vasi in prepevali. Tudi Jože je rad prepeval, kar je nasploh značilno za ljudi v tej ravnini. Še sedaj so znani dobropoljski pevci, a petja je bilo v tistih časih, ko je bil Jože še mlad, veliko več kot sedaj, ko sta radio in televizija otopela mlade in jim odvzela pobudo. A mladost je pomenila tudi trdo delo na kmetiji, zlasti med prvo svetovno vojno, ko je cesar poklical Jožetova starsejša brata Lojza in Toneta na fronto in je bilo delavcev doma malo. Ko sta prišla na dopust in ko sta se vrnila, pa je še dostikrat ob večerih poslušal napete zgodbe o njihuni doživljeh, o strašnih zimah v Tirolah, o dolgih tunelih, ki do jih skopali v globoki sneg, o topovskem grmenju v neprijaznih gorah, morečem železju, ranjenih in mrtvih. Marsikaj se mu je trdno usidralo v spomin.

Jože se je poklicia sicer izučil pri sosedu, a kot pomočnik je moral za kruhom v svet, kajti v dobropoljski dolini je bilo čevljarjev preveč. Za nekaj časa se je ustavil pri Grilcu v Novem mestu in pri nekem čevljarjem mojstru v Naklem na Gorenjskem, nekaj pred drugo vojno pa se je vrnil v domačo vas,

FOTO: T. JAKŠE

Jože Žgajnar s Ceste v čevljarški delavnici

se oženil z domačinko Ano Meglen, si pričel postavljati lasten dom in pričel z obrtjo na svoje ime. Vojna, ki je kmalu zatem izbruhnila, je mlado družino močno prizadela. Jože se je nekaj časa sicer izmikal vsem, ki so ga hoteli spraviti pod orožje na tej in na oni strani, toda v nedogled to ni šlo. Da bi odmaknil odločitev, jo je popihal na varno v Ljubljano. Vendar je bila varnost kaj varljiva. Bili so časi, ko človek ni mogel obstati ob strani. Končno se je našel nekdo, ki mu je potisnil puško v roke. Tako je nanoslo, da sta se dva Žgajnarja s Ceste, torej Jože, ki se je umaknil v Ljubljano in so ga v svoje vrste mobilizirali domobranci, in najmlajši brat Ivan, ki so ga mobilizirali partizani, znašla vsak na svoji strani.

Med bratoma ni bilo sovraštva in Jože je imel Ivana rad, saj njegova slika še danes visi v Jožetovi delavnici. Le usoda je tako hotela. Ivan ni bil dolgo partizan. Kmalu po mobilizaciji se je znašel v strelnem ognju pri Uncu in padel. Jože je imel več sreče. Doživel je konec vojne, vendar se s poraženo stranjo ni umaknil na Koroško, od koder so zavezniki večino poslali nazaj, da jih je mnogo končalo na raznih moriščih po Sloveniji, ampak se je iz Ljubljane skrivoma prikradel domov in ostal skrit v bližini doma do amnestije. Ko mu resnično ni grozila več nobena nevarnost, se je javil novim oblastem in končno lahko spet začel s svojo družino.

Jože je po vojni nadaljeval s svojim poklicem v vasi Cesta. Dolina, v kateri je bilo mnogo družin s tragičnimi ranami iz druge svetovne vojne, je počasi okrevala in ponovno vzcvetela. Jože je bil tej rasti priča in je k njej tudi sam nekaj pripomogel. Iz sina Toneta je naredil čevljarja, ki nadaljuje družinsko obrt, usnje pa ne smrdi nikomur v družini. Tone je napravil novo hišo, kjer je sedaj delavnica, staro Tončkovo hišo, v kateri je bil Jože pred devetinosemdesetimi leti rojen, pa so tudi obnovili. V njej sedaj stanuje Jožetov vnuk z družino. Tudi na zunaj kaže Jožetov vnuk z družino. Tudi na zunaj kaže shiša arhitekturne značilnosti iz prejšnjega stoletja, lepi stari portal pa mika marsikaterega Ljubljančana, da bi se z njim postavljial na svojem vikendu. A Žgajnarjevi ga ne dajo. Prav tako kot Jože jih spominja na rod, iz katerega izvirajo njihove korenine.

TONE JAKŠE

naše korenine

Čevljar, a vedno na cesti

Pri Žgajnarjevih v dobropoljski vasi Cesta ni nikoli dolgčas. Ko se oglasim pri njih, v obeh prostorih čevljarске delavnice prijetno diši po usnju in čevljarjskem lepilu. Večina družinskih članov je zbranih v njej: najstarejši v družini, 89-letni Jože, sedi za šivalnim strojem, snaha Breda in vnuka Aleš ter Damjan se sklanjajo vsak nad svojim čevljem, ki ga imajo v delu, mala pravunkinja Sara pa se igra z ostanki usnja.

S čevljarstvom je pri hiši pred sedemdesetimi leti začel Jože. Takrat se je začel učiti pri čevljarjem mojstru Antonu Mikliču. Ni mu bilo treba daleč, saj je ta imel delavnico že v vasi. Vsako mojstrvo kretljivo in besedo so morali vajenci strogo ubogati, sicer je bilo joj. Vajenske plače takrat ni bilo, ampak so morali starši mojstra celo plačevati, da je njihove fante spravil k poklicu, zato je bil čas dragocen. No, Jožetov sin Tone, ki zdaj vodi Žgajnarjevo čevljarstvo, je imel še več sreče, saj je imel mojstra kar doma. In ta mojster ima še sedaj častno mesto v delavnici, kajti čevljarjskemu delu se, kljub temu da mu le eno leto manjka do devetdesetih, ni odpovedal. "Vsega se še lotim, le uspeha ni pravega," pravi. Dovolj čevljev je v svojem življenju že popravil. Zdaj hitrosti ni več, vid pa mu k sreči še dobro služi: "Ravno danes mi je ta mlada prinեսla šivanko in me prosila, naj ji vtaknem sukanec, da bo prišla gumb. Vidite, tako je. Včasih smo mladi pomagali starejšim vtakati sukanec, zdaj je pa obratno," pravi Jože.

Rodil se je okoli božiča petega leta. Oče Tone - zato se je doma rekel pri Tončkovi - in mati Marija sta bila kmeta. Devet otrok se je rodilo pri hiši, odraslo šest. Sedaj je od vseh živ le se Jože. "Ta žlehnii ostane, so včasih rekli," se pošali Jože, ki se z mešanimi

NAGRADI V BREŽICE IN METLIKO

Žreb je izmed reševalcev 24. nagradne križanke izbral TONETA JESENKA in SONJO ŽNIDARŠIČ iz Metlike. Jesenku je pripadla denarna nagrada, Žnidaršičeva pa bo prejela knjižno nagrado. Nagrajencema čestitamo.

Rešite današnje križanko in jo pošljite najkasneje do 18. julija na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 26. Ovojnico brez poštne znamke lahko oddate v naš poštni nabiralnik pri vhodu v stavbo uredništva v Novem mestu.

REŠITEV 24. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 24. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: SPLAV, TROBA, ROKOBORBA, MIŠA, IRIAN, MİGETALKAR, ATOL, KİBO, LİE, Sİ-LAK, VO, SF, MAR, UD, RECİFE, AS, PRESTRANEK, ROUSSEAU, LEART, ASPIK, DS, İSA.

prgišče misli

Vse pade naposled v žrelo isti strašni Haribdi, veliki dosežki nič manj ko bogastvo.

SIMONIDES

Ves čas nikdo srečen ni na svetu.

BAKHILIDES

V umetnosti je odločilna umetnikova osebnost.

J. VIDMAR

Ni še vse, če se rode iz naroda v nekih časih talenti; treba je, da se narod tega tudi zave in spozna dolžnosti, ki jih ima do njih in do samega sebe.

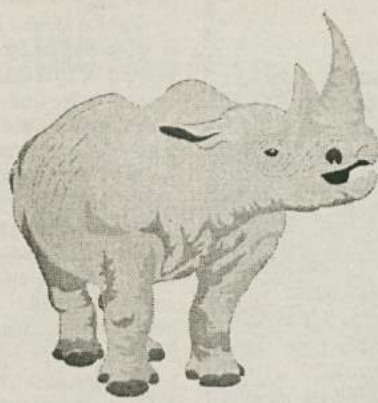
R. JAKOPIČ

Ljubezen je božja skrivnost in mora biti prikrita vsem tujim očem, pa naj se dogaja kar si že budi.

F. DOSTOJEVSKI

NAGRADNA KRIŽANKA

26

					NIHAJ TELOVAČICA NA DROGU			GRŠKA BOGINJA MODROSTI		IGRALNA KARTA Z ZENSKO PODOBO			
					NAPRAVA ZA KOPANJE VISOKA ZGRADBA			SALOMONOV UGANKAR					
					GLASBENI ZNAK			GRŠKI BASNOPISEK					
					PRVINA			FILOZOF, NAZOR, KI ODKLANJA PRIZNANE VREDNOTE					
					POLITIČAR-KA BUTO HRVAŠKI OTOK			TURČLIA					
AVTOR: MARKO BOKALIČ					SREDIŠČE HERCEGOVINE			TELESNA OKROGLINA			VLAČILNA MREŽA ZA RIBOLOV		
					ZENA TEBAN. KRALJA SORTA JABOLK			OHRID			OBORO-ZENO VARSTVO		
GLOBINA MISLJENJA					DOHODEK OD POSOJE-NEGA DENARJA			LETOVIŠČE V JUŽNI DALMACLI			VELIKA AZJSKA ZVER		
					VEDA O ZGRADBI TELESA			RADLI			IME VEČ VERSKIH VODITELJE HODZ		
					DOLEJNSKI LIST DOLEJNSKI LIST DOLEJNSKI LIST			LEPO-SLOVNI SESTAVEK PLAST			SKOPJE BREZPRAVNO LJUDSTVO		
					VIOLINIST SISKOVIC			OMAMA PRED OPERA-CIJO MAKARSKA			LANA TURNER MOŠKA SPOLNA ZLEZA		
					OBIČAJNA PDAVINA			BABICA V MESTNEM OKOLJU					

praktični
praktični
praktični

“Nadležni” nakit

Dogaja se, da so nekateri ljudje občutljivi na nakit. Največji krivec za takšno alergijo je nikelj, ki je sestavni del kovinskih spojin. Zaradi stika s kožo in znojenja prehajajo namreč ioni nikelja v kri, kar povzroča alergične reakcije. Alergijo pa lahko zakrivijo tudi druge neplemenite kovine, na primer baker ali paladij. Najpogostejše žrtve takšne alergije so ženske, ki imajo preluknjane ušesne mečice. Zato ne čudi, da zdravniki priporočajo, naj bi otrokom luknjali mečice šele po 14. letu starosti, ko imajo že dovolj uravnotežen imunski sistem. Sicer pa drži, da je verjetnost, da pride do alergije, tem manjša, čim bolj plemenita je kovina. Zato ne razmišljajte preveč, ko kupujete prve uhane: ti morajo biti zlati, platinasti ali iz kirurškega jekla.

Tortelini z zeliščno omako

Za 2 osebi potrebujemo: 250 g tortelinov s sirovim nadevom, sol, 1 čebulo, 2 stroka česna, 1 žlico masla ali margarine, 1/8 litra sladke smetane, šopek peteršilja, 50 g topljenega sira, sol, poper, mlet sladko papriko. Torteline skuhamo v slani vodi do mehkega. Medtem sesekljamo čebulo in česen. V kozici segrejemo maslo ali margarino. Na maščobi prepražimo čebulo in česen, da se zmečata. Pražimo na majhnem plamenu in pazimo, da čebula ne zarumeni. Ko je čebula mehka, prilijemo smetano, dodamo narezani topljeni sir, solimo, popramo, začinite s papriko in segrevamo, da se sir razleže. Med segrevanjem mešamo z metlico za stepanje. Dobimo gosto tekočo omako. Dodamo ji sesekljan peteršilj. Torteline odcedimo, stresemo jih v kozico s sirovom omako, premešamo, pregrejemo in ponudimo z zeleno ali mešano solato.

Ce se pojavi kloroza

List je tovarna hrane, zato ni vseeno, če je bolan ali če ga napadejo rastlinski škodljivci. Tudi ni vseeno, če nima dovolj listnega zelenila ali klorofila, kar se zgodi, če rastlino zajame bledica ali kloroza. Teh primerov zlasti v poletnem času ni tako malo, prepoznamo pa jih po razvidnih zunanjih znakih. Bledica je znak, da v rastlini primanjkuje železa, k sreči pa obstajajo učinkovita pomagala, kot na primer pripravek Fe-kelat, izdelek Unichema iz Ljubljane. Uporaben je na več načinov, pomembno je vedeti, da v potrebujemo 15 g na kvadratni meter površine zemlje in tam rastoče rastline bodo varne pred nadlogo. Vendar pa velja reči, da je uporaba železnih spojin za odpravo kloroze skrajna možnost, saj je v tleh običajno železa dovolj, le vezan je preveč in rastlini nedostopen, če je zemlja alkalna ali, drugače rečeno, če vsebuje preveč apna. Popravimo jo z dodajanjem kislih rudniških gnojil.

Kampi v Sloveniji

Še en katalog je izšel, ki bo postal nepogrešljiv spremljevalec popotnikov na počitnikovanju v Sloveniji. To je katalog kampov v Sloveniji. Izdalo ga je Združenje za gostinstvo in turizem pri GZS v sodelovanju z Ministrstvom za gospodarstvo. Katalog je natisnjen v slovenskem in štirih tujih jezikih. Podrobno opisuje 36 kampov v Sloveniji, njegov sestavni del pa je tudi cenik za leto 1994. Cene so navedene v nemških markah, kar je za tuje goste seveda praktično, za domače pa je potrebno malo matematike. Ti so ponekod deležni tudi nekaterih ugodnosti, za katere, morebitne popuste in pavšale, pa je najbolje, da se sami obrnejo neposredno na uprave kampov. Katalog je članom AMZS na voljo brezplačno v turističnih pisarnah AMD, v njem pa so tudi naslovi, kjer lahko dobijo podrobnejše informacije glede počitnikovanja.

Toplotna črpalka

Toplotne črpalke so naprave, ki hladijo okolico (zrak, vodo, zemljo) in z odvzeto toploto ogrejejo medij do temperature 55 stopinj. Uporabne so za ogrevanje tako sanitarne vode kot bivalnih prostorov. Razmerje med energijo, ki jo moramo vložiti (električna energija), in pridobljeno (toplotno) je v povprečju 1:3, kar pomeni, da za ogrevanje s toplotno črpalko porabimo (plačamo) le tretjino tiste električne energije, ki bi jo porabili v električnih kotlih ali grelnikih. Konstrukcijsko je to v bistvu hladilnik oziroma obrnjen toplotni stroj: sestavljen je iz uparjalnika, ki odvzame toploto; v njem se vplini freon, ki potuje do kompresorja, kjer ga ta stisne, nato se kondenzira v kondenzatorju, kjer odda izparilno toploto. Po mediju, ki ga hladijo ali ogrevajo, poznamo toplotne črpalke: zrak - zrak, zrak - voda, voda - voda.

vesolje

Jupiter čaka na veliki trk

Sredi julija bosta trčila Jupiter in velikanski komet Shoemaker-Levy. Takšno srečanje bi bilo za Zemljo usodno.

Dnevi so vroči in šele ponoči se malo shladi, zato mnogi radi posedijo zunaj pozno v noč, da se ohladi in nekoliko lažje zadihajo. To je lepa priložnost, da se človek ozre v nebo in si ogleda svetleča svetovja. V teh dnevih na nebu najsvetlejši sveti Venera, ki je v tem času sploh najsvetlejša "zvezda" na nebu, takoj za njo pa je po svetlosti na južnem nebu Jupiter. K temu planetu se kdaj pa kdaj ozrite in se pridružite množici astronomov z vsega sveta, ki so uprli teleskope prav v ta planet; pričakujejo namreč velik nebesni dogodek, kakršnega človeške oči še niso videli.

16. julija naj bi namreč prišlo do trka med kometom Shoemaker-Levy 9, ki nosi ime po astronomih, ki sta ga odkrila, in Jupitrom. Kaj se bo dogodilo, nihče natanko ne ve, vsekakor pa bo trk izreden. Komet Shoemaker-Levy 9 je sicer razpadel na več kosov, vendar je največji še vedno ogromen, v premeru meri blizu 17 kilometrov, torej gre za res velikega nebesnega popotnika. Če bi denimo prišlo do trka med njim in Zemljo, bi se to za naš planet končalo zelo tragično. Pomislimo, da je desetkrat manjši komet, ki je priletel na Zemljo pred 70 milijoni let, povzročil strahotno opustošenje, med drugim so takrat izumrli dinozavri in številne druge živalske in rastlinske vrste. Posledice trčenja Zemlje s Shoemaker-Levyjem bi bile še bolj katastrofalne in človeštvo tega dogodka ne bi preživel.

Z Jupitrom bo drugače. To je pravi gigant in je daleč največji med vsemi planeti v Sončnem sistemu. Njegov ekvatorski premer znaša 142.700 km, se pravi, da je več kot 11-krat večji od Zemljinega, njegova masa pa je zaradi manjše gostote "samo" 317-krat večja od Zemljine, medtem ko je njegova prostornina 1400-krat večja od prostornine našega rodnega planeta. Okoli Sonca se vrtil po skoraj krožnem tiru, za pot pa potrebuje kar 11 let in 315 dni. Ker se okrog svoje osi zavrti v 9 urah in 50 minutah, traja leto na

Jupitru okrog 10.000 dni. Planet ima močno magnetno polje, njegova vidna značilnost pa so proge in pasovi na površini. Gre za gmote plinov amoniaka, metana in vodika, ki se občasno spreminjajo. Posebnost planeta je tudi tako imenovana rdeča pega na južni polobli, ki sčasoma zbledi in skoraj izgine, potem pa se ponovno pojavi. Jupiter je mrzel planet s temperaturami pod - 120 stopinj Celzija. Lahko bi rekli, da planetu, ki nosi ime po starorimskem bogu neba, gospodarju bliska in groma, ni dolgčas, saj okoli njega kroži kar 16 lun. Prve štiri Jupitrove satelite je odkril že pred več stoletji slavnj Galileo Galilei, vesoljske sonde, ki so letele mimo planetnega velikana pred leti, pa so odkrile, da Jupiter obkrožajo tudi kolobarji, ki jih tvori množica krožečih drobcev.

Trk s takim nebesnim junakom ne bo katastrofičen, kot bi bil z Zemljo. Znanstveniki menijo, da bo Jupiter lepo pogoltnil veliki komet v svojih oblakih, drugi pa si obetajo bolj burno dogajanje in napovedujejo eksplozijo, kakršne še ni bilo. Vsekakor pa "prometna nesreča" na cestah našega osončja za nas ne bo nič hudega. Mirno gledajte v nebo in občudujte veliko nebesno predstavo, ki traja že milijone in milijone let!

MILAN MARKELJ

glasba

Saksofon slavi

Letošnje leto je za jazziste nekaj posebnega. Mineva namreč okroglih 100 let od smrti Adolpha Saxa in 150 let, odkar je izumil povsem nov glasbeni instrument, krstil ga je po preoblikovanem svojem priimku v saksofon. Dandanes si težko predstavljamo jazz ansambel brez tega instrumenta. Saksofon se je uveljavil tudi zunaj zabavne glsbe, saj ga v svoje skladbe vključujejo tudi skladatelji tako imenovane resne glasbe, znan je predvsem Hector Berlioz.

Adolph Sax se je rodil leta 1884 v Belgiji, umrl pa je v Parizu 1894. leta. Veljal je za posebnega, danes pa ga imajo za glasbenega genija, saj je izumil celo vrsto pihal in piskal. Od njegovih izumov sta se trajno obdržala le saksofon, ki je nedvomno osrednji jazzovski instrument, in sakshorn, ki je še danes nepogrešljiv v godbi na pihala.

Saksofon je svet prvikat videl in slišal pred 150 leti na pariški industrijski razstavi leta 1844. Za svoj izum je Adolph Sax prejel srebrno medaljo, v obrazložitvi pa je pisalo, da ima "basovski klarinet, ki se imenuje saksofon, neverjetno čist in lep zvok". To je bil oče vseh saksofonov in prvi tenorski saksofon na svetu. Izumitelj ga je namenil predvsem

vojaški godbi za fanfare, vendar je "basovski klarinet" krenil v življenje povsem drugače.

Nov instrument so sicer začeli uporabljati v ameriških vojaških orkestrih v poznih 40. letih, vendar se je v zgodovino zapisal rag Otožni saksofon. Najbolj pa se je saksofon uveljavil v jazzovski glasbi, kjer sta kot pionirja novega instrumenta blestela Adrian Rollini in Barney Bigard.

Žal izumitelj saksofona teh časov ni dočkal in nikoli ni slišal, kako čudovito poje njegov instrument, ko nanj zaigrajo takšni mojstri, kot so Coleman Hawkins, Illinois Jacquet, Benny Carter, Lester Young in drugi.

Včeraj so stopetdesetletnico saksofona in stoto obletnico smrti njegovega izumitelja počastili tudi na ljubljanskem jazz festivalu z nastopom zvezdnikega septeta Roots, ki je nastal pred tremi leti v spomin na Adolpha Saxa. Ansambel je s svojim programom Pozdrav Adolphu Saxu nastopil na vseh pomembnejših jazzovskih festivalih v Evropi.

zdravnik razlaga

mr.sc.dr. Tatjana Gazvoda

Prehrana pri boleznih jeter in žolča

Shujšamo najhitreje in za organizem najbolj prizanesljivo s pomočjo redukcijske diete. Na dan ne smemo použiti več kot približno 6000 do 7200 kJ (1500 do 1800 kkal). Že po nekaj tednih občutno shujšamo. Preden začnemo hujšati, moramo ugotoviti, koliko sploh pojemo na dan. Vedeti moramo tudi, katera živila so bolj in katera manj hranljiva, katera imajo več oziroma manj joulov (kalorij). To znanje si najbolje pridobimo tako, da nekaj časa, približno dva tedna, vse, kar na dan pojemo, zapišemo in preračunamo v joule (kalorije). Pri tem pa ne smemo pozabiti tudi na košček čokolade, dva oreha, kos kolača, drobne prigrizke, ki jih mimogrede vtaknemo v usta. S tem zapisnikom in s pomočjo tabele hranilnih vrednosti ugotovimo, koliko joulov (kalorij) uporabimo na dan. Torej črtamo z jedilnika vse, kar je odveč;

na primer: kos čokolade pred spanjem, kos kolača v slaščičarni, smetano v kavi! In kar na lepem ugotovimo, koliko jedi lahko pogrešamo. Ob tem se nam tudi razodene, kako smo si pridobili prekomerno telesno težo.

Pri boleznih žolčnih poti ima dieta še poseben pomen, ki ga pri boleznih jeter nima. Kadar pridejo maščobe v črevo, se namreč žolčnik skrči, kajti le tako pride iz mehurja iztisnjen žolč v črevo, kjer sodeluje pri presnovni maščob. Pri veliki količini maščob se žolčnik zelo močno skrči. Če je žolčnik že okvarjen ali so v njem kamni, lahko to povzroči težave. Zato žolčni bolniki slabo prenašajo mastne jedi.

Nasveti za žolčno dieto

Bolniki s kroničnim obolenjem žolča naj jedo redno, toda ne preveč hkrati. Dnevno količino hrane naj razdelijo na zajtrk, dve vmesni malici in dva glavna obroka. Čim manj naj uživajo sladkorja in sladkarij. Upoštevati je potrebno, da je zelo veliko sladkorja v limonadah, sladkem moštu, torticah in pecivu, sladoledu. Jedo naj predvsem polnovreden črn kruh in samo izjemno bel kruh, jedi iz polnovrednih žitnih kosmičev in svežega žitnega zdrobljenega zrnja. Uživajo naj neoluščen riž. Omejiti je potrebno porabo dnevne količine maščob na 60 do 70 gramov. Izogibajo naj se mastnih jedi, pazijo naj na skrite maščobe v živilih, na primer v mesu, mastnih ribah, klobasah, v raznih vrstah sira in orehih. Na dan lahko použijo 70 do 100 gramov beljakovin in sicer v sirotki, jogurtu, kefiru, posnetem mleku, nemastnih sirih, pustem mesu, pust perutnini in ribah. Vsak dan naj jedo sadje in solate. Pijejo naj sveže pripravljene sadne in zelenjavne sokove. Dobro začinjene jedi so bolj okusne, razen tega začimbe in zelišča spodbujajo prebavo.

Pravilna priprava jedi

Če upoštevamo omenjena navodila, se hranimo energijsko uravnoteženo. V naših dnevnih obrokih so vsa hranila in balastne snovi, kar jih potrebuje telo.

Žolčni bolniki težje prenašajo različna živila kakor jetrni bolniki. Omenili smo, da ne prenašajo maščob. Zato pazimo tudi na način priprave hrane. Pečenje na žaru, dušenje in kuhanje v različnih posodah brez maščobe so najustreznejši načini priprave. Kadar moramo uporabiti maščobo, jo odmerimo čim manj. Pri taki pripravi jedi se okus posameznih živil v celoti ohrani. Če pri tem kake vrste zelenjave ne prenesemo, jo preprosto nadomestimo z drugo.

(Se nadaljuje)

ZASTAVA NOVOMEŠKE MEŠČANSKE GARDE. Na novomeškem Glavnem trgu, takrat še pred staro mestno hišo iz leta 1720, so 26.6.1875 blagoslovili zastavo novomeške meščanske garde. Na slavnost so se temeljito pripravili. Mestni trg je bil ves okrašen, slavnosti se je udeležila vsa pomembnejša novomeška gospoda. Na dogodek spominjajo zapisi, fotografije in tudi zastava. Svetlo rjavo svileni podlago obrobља rob iz belih in modrih trikotnikov. Na sredini zastave je ročno izvezen grb Novoga mesta z osrednjjo podobo nadvojvode Rudolfa IV. Vladař je upodobljen v viteški opravi, ogrnjen s škrlatno rdečim ogrinjalom in vladarskimi znamenji. Krona je znamenje vladarja in njegove oblasti, žezlo ponazarja pravično vodenje oziroma vladanje, kroglja - pogosto imenovana cesarsko jabolko - pa simbolizira vladarstvo nad svetom. Za zastavo novomeške garde je bila namensko narejena tudi omara z letnico 1875, ki se pojavja tudi na trakovih ob zastavi. (Pripravila zgodovinarica Majda Pungerčar iz Dolenjskega muzeja)

In Tadinovih napiskov

Kavsajo že otroci - Mali otroci se tod že kavsajo pogostoma. Učitelj prečenski mi pravil, da je en deček ongavil jih 9, vse imele še le od 9 - 12 let. Drugkrat je deček izgubil se v žito s punico 12-letno (on le 9-leten). Ko ne more učitelj nič zvedeti, naznani to reč popu. Poklicavši dečka ne izve ničesar, ko jame izpraševati deklico, kaj sta delala v žitu, reče, nekoliko časa molče od sramu: Fukala sva se. In tretjikrat izvedelo se da ongavi mnogo punic in fantov. To je bilo v Toplicah in Škokijanju tudi enako. Nek deček kavsaj je tolikokrat ljubico čisto malo, da se jima to delo ni zdelo nič več kaj posebnega ali grdega. Soseđa dobi ju enkrat na cesti fukajoča. Ta deček postal je pozneje naj poštenjši mladenič in ni hotel celo oženiti se, da snaha ne skali lepega miru in slope, ki sta vladala v domači hiši med očetom in vso rodovino.

NAŠA ZGODBA
ANDREJA Š.
ANSAMBL

Komaj sem dočkala konec tedna. Tako sem se veselila tega popoldneva, kar naenkrat pa mi je postalo dolčas. Spomnila sem se, da ima moj prijatelj glasbene vaje. Pot me je vodila do cerkve, kjer je vadila skupina, pri kateri je igral. Že zunaj sem zaslišala glasbo. Na bobne je igral Zobi - še fantič, toda njegovo mojstrsko igranje me je presenetilo. Na basovsko kitaro je igral Korč. Tretji član ansambla je bil Duci, ki je pel in igral na električno kitaro. Igrali so znane slovenske in angleške popevke.

Proti koncu vaj mi je Duci dejal, da skupina išče novo ime, in me vprašal, če imam kakšen predlog. Doslej so imeli že več imen, a so jih zamenjali. Bili so Valovi ljubezni, potem Valovi in podobno. Nekajkrat so se celo malo skregali, potem pa spet prišli skupaj. Zvedela sem, da nastopajo včasih v cerkvi, kjer igrajo cerkvene pesmi, yčasih pa še kje drugje. Ozvočenje je bilo namreč od cerkve, fantje pa so imeli samo kitaro. Še veliko vprašanj se mi je motalo v glavi, toda oni so nadaljevali z igranjem.

Po končanih vajah smo se razšli. Še bom prišla, sem sklenila, čeprav so mi dejali, da se jih bom kmalu naveličala.

Postala sem stalen poslušalec

SERGEJA

BOLEČINA MOLKA

Danes naj bi bil poseben dan. Zbrali smo se otroci in vnuki, da bi skupaj praznovali. Pogovori se sučejo okoli običajnih stvari, na trenutke pogovor zamre...

Spomini mi uidejo v otroštvo. Veliko je bilo prepirov, hudih besed, ki jih čas nekako ne more izbrisati. Veliko je bilo prizorov, ki jih otroške oči ne bi smele videti... Pomislim, kako zelo smo zaznamovano z življenjem, ki je minilo, in kako se spomin boli.

Moj oče mi vse otroštvo nikoli ni rekel, da me ima rad. Tega mi tudi pokazal ni nikoli. Tega zdaj, ko imam svoje otroke, še toliko bolj ne morem razumeti. Tako neizmerno rada jih imam!

So stvari, ki jih je treba

njihovih vaj in nastopov. Njihova glasba mi je bila zelo všeč. Pogostokrat sem jim rekla, da igrajo dobro, vendar mislim, da mi niso verjeli.

Po nastopu na šolskem dvorišču za pusta pa je bilo vsega konec. Duci mi je na obisku pri nas povedal, da so nehali igrati.

"Kaj?" nisem mogla skriti presenečenja in razočaranja.

"Nehali smo igrati!"

"Kako? Zakaj? Upam, da ste vsaj še prijatelji?"

"Ne."

"To ne more biti res... Kje boš pa sedaj igral?"

"Nehal bom..."

Nisem mogla verjeti, da so res nehali igrati. Ob petkih nisem več hodila na vaje, prosti čas sem preživljala drugače, na manj zanimiv način. Najbolj me je motilo to, da fantje niso bili več prijatelji. Obnašali so se, kot da se ne poznajo. Pogosto sem se spraševala, kako lahko vse veselje ob igranju, ure in ure skupnih vaj kar naenkrat pozabijo in se delajo, kot da ni nikdar nič bilo. Želela sem si, da bi imela nadnaravno moč in bi jih združila, da bi spet igrali skupaj in bili ponovno prijatelji.

Ta drobna dogodivščina mi je pokazala, kako dragocena sta prijateljstvo in ljubezen.

izreči, stvari, ki povezujejo ali razdvajajo. Če se naseli v družino preveč molka, to družino odtujuje. In tako zelo boli, čeprav je samo molk...

FOTO: M. MARKELJ

KNJIŽNA POLICA

Augsburg

Založba Mihelač je ponovno dokazala, da se zna izredno hitro odzivati na dogodke. V zgolj tednu dni je pripravila in izdala knjigo štirih izbranih pripovedi Draga Jančarja, med njimi seveda tudi pripoved Augsburg, zaradi katere je knjiga sploh tako hitro zagledala beli dan. Augsburg je namreč besedilo, za katero je pred kratkim Jančar prejel ugledno evropsko nagrado za kratko prozo, ki jo podeljujejo v nemškem mestu Arnšberg. Po mnenju založnika tako pomembne mednarodne nagrade doslej ni prejel še noben slovenski literat. Jančarjev tekst je mednarodna žirija izbrala izmed 37 besedil evropskih pisateljev. Kot so zapisali v utemeljitvi, so slovenskega pisatelja odlikovali z nagrado za pripoved o grozečem vračanju vseh strahov preteklosti, njihovega nasilja in njihovih vojn, ker je po mnenju žirije "redke primer politične pripovedi, ki na literarno suveren in samosvoj način iz perspektive Slovenije, jugovzhodne Evrope, imaginira v sugestivnih zaznavah, spomnih in asociacijah neko današnjo realnost, ki nam vse tiste strahove spet približuje, še več, jih dela za kos vaskadanjka", besedilo je "redke primer pripovedi tiste intelektualne intenzivnosti in poštenosti, ki tehta vseevropski tek stvari", gre za delo pripovednika, "ki piše za ceno svojega življenja".

Augsburg je doslej pri nas izšel le v Novi reviji, evropska nagrada pa je bila prava priložnost, da je izšel tudi v knjižni obliki in je tako dostopen širši javnosti. Ker je besedilo kratko, se je avtor v dogovoru z založnikom Mihelačem odločil, da najrajš besedilo doda še tri krajše proze. Tako so v knjigi AUGSBURG IN DUGE RESNIČNE PRIPOVEDI natisnjeni še Krila nad Panevrope, Dve slike in Ogenj. Vse pripovedi v izboru zaokrožuje njihova povezanost z resničnimi dogodki, tematika in način pisanja, namreč prepletanje resničnega z imaginacijo oziroma imaginiranje resničnosti.

MILAN MARKELJ

Čas duše, čas telesa

Založba Mihelač je v zbirki Brevir izdala novo knjigo Toneta Pavčka ČAS DUŠE, ČAS TELESA, ki jo je uredila Marjeta Novak-Kajzer, opremil pa Jurij Koebek. Gre za zbirko 24 esejev, v katerih Pavček s svojo značilno pesniško senzibilnostjo obravnava dva pola našega življenja: duševnega in telesnega. Prvi del knjige je namreč posvečen duhovni razsečnosti človeka, v drugem pa govori o telesnosti. Ta delitev je nekoliko nasilna, saj knjigo lahko beremo tudi kot lok nekega življenja, kot iskanje sožitja duše in telesa.

Pavček seveda ne bi bil Pavček, če ne bi knjige začel s hvalnico Dolenjski (Banjanje o Dolenjski). "Samo eno besedo

zapiše in si tam - v neki srečni nezmožnosti še reči karkoli. Ta beseda je Dolenjska. Kraj mojega doma, dom sredi naše vasi, vas sredi sveta. In vse, zmeraj in spet in znova sredi srca. Dolenjska!" V prvem delu opisuje čas otroštva v rodnem Sentjurju, šolanje v Ljubljani, začetke pesnjenja, prevajanje, spregovori pa tudi o vprašanju jezika, sloga, svobode, stanja v današnji kulturi. Življenjski lok se izteče v besede in misli o samoti. "Samota je človeku nemalokrat dobra družba."

Pavček preseneti z zadnjim esejem o smrti (Temna in svetla stran gozda). Gozd mu predstavlja izhodišče razmišljanj o svetlih in temnih polih človekove duše. Na predstavitvi knjige je avtor povedal takole: "Najpomembnejše je, da bi radi živeli in da bi nas tudi življenje imelo rado. Zato je potrebno združevati temno in svetlo plat v dih večnosti, ki je cilj in smisel tega bivanja."

LIDIJA MURN

Soška fronta

Pred dobrim tednom dni (28. junija) je minilo sto let od usodnih strelcev v Sarajevu, ko je srbski terorist Gavrilo Princip ubil avstrijskega prestolonaslednika in njegovo ženo. Dogodek je sprožil velikansko morijo, kakršne v človeški zgodovini dotlej še ni bilo - I. svetovno vojno. Vanjo je bilo vpletenih 36 od tedanjih 54 držav sveta, bojevalo se je 70 milijonov vojakov, kar 10 milijonov pa jih je padlo. Slovenci se niso bojevali kot avstroogrski vojaki le na tujih frontah, morijo smo imeli tudi na lastnih tleh. Po pristopu verolomne Italije k antantskim silam se je odprla soška fronta, ki je zvečine potekala po naših tleh. Vojna se je končala s porazom centralnih sil, za Slovence pa je bila posebej tragična izguba nacionalnega ozemlja, nova zahodna meja je preseкала narodno telo in del naših ljudi je za vedno ostal onkraj meje. Čeprav je vojna pustila globoke in boleče sledove v narodovem zgodovinskem spominu, pa je bilo to obdobje iz različnih vzrokov dolgo zanemarjeno, ponovno ga vrednotimo in spoznavamo šele v novjšem času, ko kot samostojen narod nismo zavezani beograjskim pogledom nanj.

Med najnovejšimi knjigami, ki govore o tej temi, velja pozornost SOŠKI FRONTI, ki jo je napisala Petra Svoljšak. Knjiga je pred kratkim izšla pri Cankarjevi založbi. Avtorica je v nji na strnjen in pregleden način v besedi in sliki predstavila dogajanje na soški fronti. Po splošnem uvodu sledi potovanje po krajih prve svetovne vojne, od Vršiča do Štanjela, kjer so posejane različne ostaline, strelski jarki in položaji, bunkerji, kaverne, vodni zbiralniki, trdnjave, ostanki vojaških poti in podobnega. Vse to priča o davno minulih dogodkih, spominja na prestanto trpljenje in smrt ter opominja. Pripoved spremljajo številni citati iz domače in tuje literature, posebej bogata pa je likovna oprema z obiljem barvnih slik.

MILAN MARKELJ

Marsikaj o bližnji preteklosti je ohranjenega v pisanih virih, še več pa je živih izročil, ki se prenašajo iz roda v rod. Marsikaj zelo pomembnega in važnega lahko zapisovalec še dobi od starejših ljudi. Tako je o fratarjih, prvih gozdnih delavcih, ki so bili stalno naseljeni po gozdovih, zlasti v Rogu in gozdovih okoli Plešivice in Frate, ohranjeno bogato živo izročilo. V omenjenih gozdovih je živelo mnogo naših ljudi, nekateri so bili tam rojeni, drugi so prišli v širne roške gozdove s trebuhom za kruhom. O njih pa o tesačih, furmanih in žagarjih bo tekla beseda v tem podlistku. Vir za pisanje so mi bili pogovori s številnimi ljudmi, med njimi so mnogi zdaj že pokojni, in Kočevski zbornik 1938.

Rog je izrazito gozdna pokrajina. Razprostira se med Krko in črmošnjsko okolico. Na vzhodu meji na Kočevsko polje, na zahodni strani na Suho krajino, na jugu pa njegovi gozdovi segajo v osrčje Bele krajine. Kot pravijo, je bil gozd v Rogu nekaj tako gost, da iz njega nisi videl neba. Sonce ponekod sploh ni prodrlo do tal. Kaj vse se je takrat dogajalo in kaj vse se je pozabilo! Marsikaj se je resnici tudi dodalo kot plod žive ljudske domišljije.

Slovenski človek se je sicer zgodaj naselil ob roške hoste, vendar so minila dolga stoletja, predno so fratarji, tesači in gozdni delavci temeljiteje posegli v gozdove in naredili frate z golosekom, ostalo pa z redčenjem. Do takrat so se gozdovi razvijali brez človeškega posega in bili nedotaknjeni naravni čistilci zraka, zadrževalci vlage, domovina mnogih rastlin in živali. Mi smo potomci tistih, ki so nekoč prvi začeli redčiti in načenjati to ogromno naravno bogastvo in ga s pridom uporabljati za gradnjo naselij, v obrtništvu in pozneje v industriji. Žal ne vedno s pravo mero. Po drugi svetovni vojni je bila z velikimi poseki v roških gozdovih narejena ogromna škoda. Ko bi vsaj vso posekano lesno maso spravili iz

Tone Virant: **Delavci v roških gozdovih**

gozda! Vemo pa, da so zgnile kar precejšnje zaloge posekanega drevja. Kjer so nekaj stala mogočne stelletne smreke in ostala drevesa, je danes le podmladek in les manjšega premera, ki bo šele čez več let koristil človeku.

Les je bil in bo ostal najplemenitejša naravna surovina. Brez gozdov bi bil naš planet podoben mesečevi površini.

Staroselci so bili Slovenci

Slovenski rodovi so od naselitve v te kraje s pridom uporabljali les za vse mogoče, tudi za gradnjo bivališč. Pred divjadjo, ki je je bilo tiste čase sila veliko, so se zavarovali z lesenimi okopi, ki so kasneje služili za obrambo pred tujimi plemeni, vdirajočimi v naše kraje. Bolj so uporabljali les kot kamen, čeprav je obojega tu več kot dovolj. Lesene kočice so bile pozimi bolj tople, poleti pa prijetno hladne. Tako je bilo pri starih lesenih kočah vse leseno razen morebitnih kamnitih temeljev in zidu ob peči in ognjišču. Prve kočice so bile vse iz razpolovljenih brun, na zunanji strani izbočenih, znotraj pa plosko obtesanih. Vse je bilo iz lesa, tudi žebliji. Prvotna kočica je imela dva prostora in vežo, povezano z dimnico, saj dimnikov takrat niso poznali.

Slovenski rodovi so živeli v vaških in rodovnih skupnostih, kjer so poleg svojega osebnega upravljali tudi skupno premoženje po načelih skupnega izkoriščanja. V okolice Soteske je v vasi Drenje še vedno v vaški skupnosti in upravi tako imenovana vaška gmajna, ki jo skupno upravljajo, odkar pomnijo. Več takšnih skupnosti je tudi drugje.

Ko so se Slovenci začeli naseljevati v 6. stoletju na

gozdnate obronke okoli Roga, so zaradi življenjskih potreb začeli prodirati tudi v njegovo osrčje. Rog je bil prvotno obkrožen in naseljen s Slovenci, kot pričajo imena slovenskih vasi v okolici Kočevja ali pa v Topliški in Črmošnjski dolini. Šele pozneje so prišli nemški Kočevjarji, v 30-ih letih 14. stoletja. To so bili predvsem koroški Nemci, ki jih je sem pripeljal grof Ortenburški. Kasneje so v naše kraje začeli naseljevati še uporne nemške kmete, vendar nobena listina ne govori, od kod so prišli.

Ogromni gozdovi Roga s stranskimi legami so spadali pod kočevsko in nemško gospodstvo. Tako je ortenburško gospodstvo segalo prav do Krke, na jugovzhodu pa mu je pripadala še Poljanska dolina.

Ortenburška gozdna uredba

20. maja 1406 je grof F. Ortenburški izdal gozdno uredbo, ki je povzročila pogoste prepire in tepeže med podložniki. V uredbi govori in se izrecno določuje, da gozdovi so in ostanejo lastnina zemljiške gospode. Gospodka si je z zatiranjem služnostnih pravic kmetov prisvojila tako še sam gozd. Kar pa so pravic podložniki še imeli, so bile zelo omejene in pogojene z velikimi dajatvami. Pred to uredbo je veljalo, da gozd pripostevuje v svobodi užitek, kdor ga nemoteno uživa devet let in en dan. Kdor hoče svoje pravice prodati ali pa komu izročiti, mora to storiti pred sodnikom, da se sestavi pismo. Gozdni deleži in pravice, ki so se prepustili podložnikom, se svobodno dedujejo v moški in ženski vrsti. Svoj gozdni delež izgubi tisti, ki se iz gospostva izseli. Vsak posestnik gozdnega deleža mora gospostvu javiti, koliko sokoljih gnezd se v njem nahaja. Ulovljeni plen, ki je

določen v pismu, mora dati v zakup gospostvu. Dalje mora od vsake polšje jame v dobrih poljšjih letih dati po pet polhov.

Na te gozdne pravice, posebno na priposestovane so se podložniki sklicevali v 16. in 17. stoletju, ko se je njihov položaj znatno poslabšal. Pozneje so morali za tesarski in stavbni les posebej prositi. Prepovedano je bilo že takrat vsako nadaljnje krčenje gozda.

Auerspergovi gozdovi

Po prenehanju turških vpadov na naše ozemlje so nastopili mirnejši časi. Tako so grofje, zlasti Auerspergi, začeli v svoje ogromne roške in druge kočevske gozdove nastavljati za upravitelje gozdne posesti svoje ljudi, Nemce. Kot drugod so bili tudi gozdovi last in posest deželnega kneza. Kadar je ta dajal zemljo v najem, je bil gozd izzvet. Nesporno je vsekakor, da je dal knez Auersperg urediti gozd na takrat modernih znanstvenih zasnovah. Ogromne gozdne lege in površine je razdelil po revirjih in za vsak revir nastavlil nameščenca ali upravitelja.

Uprava knezovih gozdov je izločila več delov gozda, v katerem ni smela sekira nikoli zapeti smrtonosne pesmi. V gozdovih je bilo tudi mnogo spominskih drevcev, ki jih niso posekali, čeprav so že davno dozorela. Takih drevcev ali pomnikov mnogih um in viharjev je bilo v roških gozdovih zelo veliko. Tudi razne divjadi je bilo po roških in kočevskih gozdovih zelo veliko.

Pragozd v Kočevskem Rogu

Upokojenci javnosti in oblasti

Izjava, sprejeta na srečanju 29. junija na Rogli

Upokojenci, zbrani 29. junija na Rogli na vseslovenskem srečanju upokojencev Slovenije, organizirani v 410 upokojenskih društvih in povezani v Zvezi društev upokojencev Slovenije, smo se ob bogatem kulturnem in športno-rekreativnem doživljanju dotaknili tudi nekaterih problemov, ki nas prizadevajo in vznemirjajo. Ponovno smo - več kot deset tisoč nas je bilo - potrdili našo trdno povezanost in neomejeno odločnost, da se z vsemi legalnimi sredstvi borimo za svoje dosežene pravice in interese. Zato se obračamo na vlado Republike Slovenije, na Državni zbor, poslance in na njihove klube s temile stališči in zahtevami:

- Sedanjimi slovenski upokojenci smo v največjem in najusodnejšem obdobju slovenske zgodovine po svojih močeh in sposobnostih dali svoj prispevek k temu, kar danes imamo, k materialnemu in kulturnemu razvoju pa tudi k uresničitvi slovenske državnosti. Zato upravičeno zahtevamo, da se naš delovni prispevek k temu ustrezno upošteva pri odločanju in varovanju naših zakonitih pravic in interesov. Zahtevamo takšno socialno varnost, ki nam bo na starost zagotavljala dostojno preživetje. Nasprotujemo kakršnekoli omejevanju ali celo ukinjanju doseženih upokojenskih pravic.
- Novi sistem pokojninskega zavarovanja naj se pripravlja skrbno, strokovno in dolgoročno ob upoštevanju slovenskih možnosti in posebnosti za nove generacije zavarovancev. Nove generacije si bodo

lahko zagotavljale primerno socialno varnost tudi z dodatnim zavarovanjem, kar sedanjim upokojencem in tistim delavcem, ki bodo upokojeni v naslednjih letih, ni bilo omogočeno.

- Vznemirja nas neprestano očitjanje, kakšna sredstva gredo za pravice upokojencev, kakšen je delež le-teh v BDP, pri tem pa se pozablja, zakaj in po čigavih odločitvah je v zadnjih letih tako skokovito rastle število novih upokojencev, zakaj se je zniževalo število zaposlenih, BDP stagniral ali se celo zmanjševal. S polno odgovornostjo se upamo zatrjevati, da smo vsega tega upokojenci najmanj krivi.
- Večkrat smo že povedali, da smo pripravljene prispevati svoj delež za ozdravitev osiromašenega gospodarstva in njegovo ponovno oživitve, da pa ne moremo biti pri tem prvi in najbolj prizadeti. Pri vseh potrebnih ukrepih, naj dajo prvi in največji delež tisti, ki imajo največ. Upokojenci in nezaposleni to zagotovo niso.
- Od vseh, ki kakorkoli sodelujejo pri tem, predvsem pa od vlade RS in poslancev Državnega zbora, odločno zahtevamo, naj vendar že enkrat pustijo pri miru sedanji sistem usklajevanja pokojnin po gibanju plač, ki je edino pošten in realen za ohranitev prave vrednosti pokojnin.
- Za svoje pravice smo se borili do zdaj, se bomo v prihodnje in tudi na voličih.

Zveza društev upokojencev Slovenije

ZBRANIM SPREGOVORIL. PREDSEDNIK DRŽAVE - Kakih dvajset tisoč slovenskih, madžarskih, hrvaških, italijanskih in avstrijskih upokojencev pa tudi veliko mladih se je 29. junija zbralo na Rogli, na tradicionalnem srečanju. V govorih - posebno odmeven je bil govor predsednika države Milana Kučana - je bilo iz vseh čutil predvsem zahtevo, naj se proračunska kopja ne lomijo na plečih upokojencev. Svoje pravice upravičeno branimo, borili se bomo še naprej in na prihodnjih volitvah resneje pomislili, koga bomo volili, in ne bomo nasedali obljubam. Tak je bil smisel poslanice, naslovljene slovenski vladi in še posebej parlamentarcem. Na posnetku: M. Kučan med upokojenci. (Foto: Albin Košmerl)

Napadi na tistega, ki dela

V zadnjem času spet napadi na dr. Stanka Nikolčiča v sredstvih obveščanja - Ni znano, da bi kritiki naredili kaj koristnega

OSILNICA, FARA - V zadnjem obdobju se je spet zgrnilo na dr. Stanka Nikolčiča, predsednika KS Osilnica in predsednika Turistično-sportnega društva Kostel, več napadov v sredstvih obveščanja. "Kritiki" mu očitajo srbsko poreklo (zdaj je slovenski državljan), neznanje slovenskega jezika in uničevanje narave (gradnja ceste ob Kolpi) itd. Večina ljudi v zgornji Kolpski dolini kljub takim kritikam posameznikov podpira Nikolčiča, saj vedo, da dela tako, kot želijo oni, kot hoče večina prebivalstva tega območja, in da je prav Nikolčič največ naredil za razvoj tega dela Slovenije. Kritiki so tisti, ki doslej niso nič naredili za ljudi na tem območju oz. so delali in delajo celo proti njihovim interesom. Res pa je, da sicer govore lepše slovensko in da jim nasedajo predvsem sredstva obveščanja in drugi, ki razmer v zgornji

Kolpski dolini ne poznajo. Dr. Nikolčiča smo zaprosili, naj odgovori na nekaj vprašanj o teh sporih. Odgovori so bili taki:

"Najhuje so se spori zaostriji po slovenski osamosvojitvi, ko sta območje KS Osilnica in del območja KS Kostel in KS Draga ostala z državno mejo odrezana od Slovenije, saj lahko potujejo ljudje na sedež matične občine oz. v Slovenijo le prek Hrvaške in so tako izpostavljeni raznim nevarnostim, ki so bolj ali manj običajne pri prehodu državne meje. Predvsem Osilničani so zahtevali cestno zvezo s Slovenijo po slovenskem ozemlju, kar jim je bilo pred osamosvojitvijo obljubljeno, a po osamosvojitvi pozabljeno. Zato smo sami začeli pripravljati posodobitev nekdanjih kolovozov ob Kolpi. Takrat pa so se vmešali nekateri posamezniki, naščuvali so nekateri poslance in začeli so se spori, zaradi katerih so bila dela celo začasno ustavljena, češ da je potrebno najprej pridobiti vsa soglasja in dovoljenja, ki so potrebna za gradnjo, ker sama prigrasitev del ni dovolj. Zanimivo pa je, da so se prigrasitve del zgradili obmejne carinske postaje, da tako so gradili in še gradijo nekatere regionalne ceste v kočevski občini in da so s prigrasitvijo gradili večje in širše ceste, tudi avtoceste, tako rekoč v vsej državi.

Tudi napadanje znanja slovensčine je umetno, saj smo se tu razumeli in uspešno sporazumeli kar okoli 30 let. Domačinci so z glasovanjem tudi že večkrat pokazali, s kom se razumejo, sporazumevajo in komu zaupajo. To pa nekaterim, ki ne spoštujejo interesa ljudi, ampak gledajo le na lastne koristi, ne gre v račun. Pravzaprav hkrati, ko delajo proti koristim ljudi ob Kolpi in Cabranki, delajo tudi proti svojim, a se tega ne zavedajo.

Ljudje so mi zaupali dolžnost predsednika KS Osilnica, predsednika Turistično-sportnega društva Kostel in me izvolili tudi za občinskega delegata. V vseh teh in drugih organih delam tisto, kar smo se dogovorili v KS oz. turističnem društvu. Menim, da je to moja dolžnost, pa čeprav to ni v skladu z željami nekaterih redkih posameznikov."

Po novih cestah v korak s časom

O hotenjih in prizadevanju obkolpskih ljudi pa o gospodih, ki jih nočejo razumeti

Skoraj dveletna besedna vojna med zagovorniki in nasprotniki gradnje obkolpske ceste se umirja. Stroji zapuščajo traso, utrditi je potrebno le še bankine in od Grivca do Kuželja se lahko pripeljemo po asfaltni cesti. Tudi vsi glasni in nezadovoljni domačini so boljše volje. Cesta je odprla nove možnosti za razvoj in dolino približala drugim krajem. Tudi do vasi Srobotnik lahko pridemo po makadamu letos prvič z avtomobilom. Doslej je bila ta vas kot oaza zredi neprevoznega ozemlja. Dela so začasno ustavljena, a trdno upam, da se začasno.

Naj povem vsem tistim, ki mislijo, da v Sloveniji ni več vasi brez električne energije, da to ne drži. Srobotnik je še vedno brez elektrike. Trenutno je to zares mrtva vas, saj domačini prihajajo le občasno. Pred dvema

letoma sta se odselila zadnja prebivalca. Električne ni, pod vasjo je bil možen prehod le po višavem mostu čez Kolpo na Hrvaško.

Tudi krajani naselij Laze in Ograja pri Kuželju so posodobili prejšnjo strojno mehanizacijo v bližini, asfaltiranje hkrati in s tem izvedba mnogo cenejša. Krajani so se zavedali te možnosti in prav vsi skupno prispevali polovični delež (2 milijona tolarjev). Ostalo polovico pa naj bi dali občina Kočevje in KS Kostel.

Gradnjo te ceste omenjam zaradi neke posebnosti in zato, da bi bralci

videli, kaj vse se še dogaja v nekaterih KS.

Med take sodi KS Kostel s svojevrsnim predsednikom, magistrom g. Južničem. Omenjeni predsednik, ki sicer sam "vlada" KS (svet je namreč odstopil), ni imel poslušala za posodobitev te ceste, zagovarjal je le asfaltiranje ceste do vasi Ajbelj. Ni mu mar, da bo njegova KS bogatejša za še en del asfaltirane ceste, KS pa rešena vsakoletnih prispevkov za popravila ceste. Predstavniki vaškega odbora Laze so bili pri njem s prošnjo, z jasnimi obrazložitvami, z vso dokumentacijo, vendar niso uspeli. Razgovor je trajal štiri ure, in po desetih dneh so prešli za ta pogovor račun v višini 13.000 tolarjev (zaraden pogovor in uporaba prostora). Ali je kaj takega možno še kje drugje, da predsednik KS zaračunava razgovor svojim občanom? Kljub načrtnemu oviranju od strani predsednika in njegovih tihih zagovornikov je cesta dograjena, krajani pa skupno urejajo bankine, sekajo ob cesti in so zadovoljni, da se niso pustili "povoziti".

V ospredju čudne politične igrice

O kočevski skupščini, kjer ni volje za dialog

Vsem je poznano, da kočevska skupščina v vseh štirih letih funkcioniranja ni bila kdove kako uspešna. To pa, kar se dogaja v zadnjem letu, je bilo rečeno en sam obup. Ni točke dnevnega reda, kjer ne bi v ospredje prišli osebni konflikti in čudne umazane politične igrice. Še posebej se je to pokazalo pri stalnih pobudah o nezaupnici izvršnemu svetu. Siti najrazličnejši razlag, obtoževanj in glasovanj, so člani IS odstopili z namenom, da se razreši nastala situacija.

Zal se je pozneje še bolj zapletlo. Višek poigravanja s poslanci pa je bilo dvakratno predlaganje istega mandatarja in članov za nov IS. Vsa ta pojasnjevanja in glasovanja so bila sila mučna, za kar je po mojem veliko kriv župan, ki se gre v zadnjem času nekam čudne, meni nerazumljive igrice. Vodenje sej, vsaj zadnjih, je kriminalno in njegova krivda je, da se pri vsaki točki zaplete. Naj samo spomnim na glasovanje o melioracijah.

Nerazumljivo je tudi njegovo početje v zvezi s tako razpoto gradnjo ceste od Petrine do Mirtovičev in naprej. Krajani, ki smo se zavzemali in se še zavzemo, da bo ta cesta čimprej zgrajena, mu ne moremo zaploskati, saj njegova dejanja niso bila v prid gradnje. Ta moja opažanja potrjujejo tudi pisma, ki jih je pisal predsedniku IS, saj onadva med seboj ne komunicirata, a vse to močno škoduje občini kot celoti. Moram nekatere spomniti, med njimi tudi župana, da je gradnja te ceste postala popolnoma legalna.

Verjetno bo tako stanje ostalo do kraja leta, saj pripravljenosti in volje za iskren dialog ni. Čeprav so mnogi odloki, sklepi in proračun ostali nesprejeti, to ne vznemirja, vsaj nekaterih ne.

FRANC CIMPRČIČ

Srečanje domov starejših občanov

Bilo je v Vinici 28. junija

V torek, 28. junija, smo se izpred Doma starejših občanov v Novem mestu odpeljali z avtobusom in domskim kombijem na srečanje domov starejših občanov Dolenjske in Bele krajine v Vinico. Na avtobusu so bili pokretni oskrbovanci, v kombiju pa vozičkarji. Po enourni vožnji smo na mejnem prehodu v Vinici zavili v avtokamp, na mesto srečanja. Namestili so nas pod veliko štirioglo šotorsko streho. Poleg nas so bili oskrbovanci iz DSO Kočevje, Metlika, Črnomelj, Grosuplje in Ponikve; okrog 250 nas je bilo.

Program prireditve se je začel okrog 11.30 z glasbo ansambla Verderber in nastopom folklorne skupine v narodnih nošah iz Bele krajine. Predstavljena je bila tudi izdelava vezin in značilnih vzorcev na prtičkih ter slikanje pisanic, ki jih je bilo moč kupiti.

V kulturnem delu so nastopili oskrbovanci iz posameznih, in sicer s pevskimi zbiri, recitacijami, igranju skečev ipd. V tehnokalnem delu med domovi so med ostalim tekmovali v obešanju perila (direktorji), v metanju žogic na koš, metanju krogov na klin, v podiranju kegljev in pod. Prvo mesto so dosegli oskrbovanci DSO Črnomelj in dobili prehodni pokal. Zvedeli smo, da bo prihodnje srečanje drugo leto v Kočevju.

JOSIP BEVC

Odprto pismo predsedniku vlade

Združenje lastnikov razlaščenec trdi, da vlada RS zavira in onemogoča izvajanje zakona o denacionalizaciji

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja ugotavlja, da vlada RS ne podpira izvajanja Zakona o denacionalizaciji, temveč uresničevanje določil tega zakona zavira in onemogoča. Najnovejša stališča vlade, da nasprotuje sprejemu zakona o jantvu RS za obveznosti, ki naj bi jih upravičencem do denacionalizacije poravnal Slovenski odškodninski sklad, d.d., kaže na nezaupanje vlade v lastno početje, saj opravlja vlogo skupščine sklada prav vlada.

Po zakonu o denacionalizaciji je denacionalizacija vrnitev podzavljene premoženja v naravi. Šele če vrnitev premoženja ni mogoča, obsega denacionalizacija plačilo odškodnine v obliki nadomestnega premoženja, vrednostnih papirjev ali v denarju. Odškodninski sklad, ustanovljen kot finančna organizacija pri vladi, naj bi razlaščenecem vrnil samo tisti del podzavljene premoženja v obliki obveznic, ki ga ni mogoče vrniti v naravi ali drugačnih oblikah. Jasno izražena želja razlaščenec po vračanju v obliki nadomestnega premoženja, kadar vrnitev v naravi ni mogoča, vedno pogosteje zadeva na odpor zavezancev za vrnitev podzavljene premoženja. Združenje ugotavlja, da izvira ne nepriljubljenost iz vse močnejše podpore uradnih institucij takšnim rešitvam, po katerih naj se nesorazmerno velik delež obveznosti za vračanje iz premoženja prevladi na odškodninski sklad, ki postaja zavajajoče odlagalnišče zahtevkov upravičencev.

Omenjeno zavajanje razlaščenec, državnega zbora ter domače in svetovne javnosti tiči namreč v sami funkciji sklada, ki je kot delniška družba samo pomožni organ za tehnično izvedbo izplačil dejanskega zavezance za denacionalizacijo, torej RS in njene vlade kot izvršilnega organa. Toda zaradi zviševanja obveznosti odškodninskega sklada tudi na subjekte, ki niso upravičeni po zakonu o denacionalizaciji (npr.: najemniki v denacionaliziranih stanovanjih), in ob usihanju z zakonom predpisanih sredstev v sklad (neizvajanje 10-odst. pritoka kupnine od prodaje družbenih stanovanj) sklad vedno bolj spominja na prazno blagajno. RS in vlada obravnava zadeve v zvezi z jantvom na način, kot da je sklad popolnoma samostojen subjekt in nimes-

to RS zavezanec in dolžnik po zakonu o denacionalizaciji, njegovi vrednostni papirji pa ustrezno nadomestilo za vračanje podzavljene premoženja upravičencem;

Združenje lastnikov razlaščenega premoženja izjavlja: da lastniki razlaščenega premoženja prav tako kot RS in vlada ne zaupajo v uspešnost poslovanja odškodninskega sklada in njegovo sposobnost, da bi lahko karkoli lahko poravnal obveznosti RS upravičencem, od RS in vlade zahtevajo dosledno uresničevanje Zakona o denacionalizaciji in vračanje podzavljene premoženja, kot jih predpisuje zakon, brez ustanavljanja nekakšnih bypass skladov. Lastniki razlaščenega premoženja ugotavljajo, da je poslovanje sklada zaradi načrtnega zavlačevanja postopkov in vnašanja pravne zmede pri določanju odškodnin še povzročilo nepopravljivo škodo, zato združenje predlaga vladi RS, naj sklad v sedanji zasedbi in funkciji čimprej v celoti ukine. Lastniki razlaščenega premoženja sporočajo vladi RS, da se bodo za zaščito svojih pravic odlehel dosledno obračali tudi na mednarodne forumne in redno obveščali svetovno javnost o brezpravnem dogajanju v svoji državi.

Od vas, spoštovani gospod predsednik vlade RS, pričakujemo najkasneje v desetih dneh razgrnitev stališča vlade do omenjenih spornih zadev, predvsem pa jasna zagotovila za ukrepe vlade, da bi se uresničevanje zakona o denacionalizaciji premaknilo z mrtve točke in v pravo smer.

Podobno je bilo v vasi Grivac, kjer je g. Martin Černe jasno in javno nasprotovao gradnjo in vsem vaščanom, ki so bili za cesto. G. Černe ne živi stalno v Grivcu, zato se čudim, kako je možno, da toliko nasprotuje svojem kraju in ljudem. Pred kratkim (28. maja 1994) je objavil prispevek v Delu Pisma bralcev, kjer omenja tudi moje ime. Pravi, da mi je zaradi sorodstvenih in drugih zvez uspešno, da se je gradila ta cesta. Zal brez vsakih zvez, zastavlja sem le pošteno besedo.

Kostelska dolina je res svojevrsna, idilična, s skromnimi ljudmi, ki so bili vajeni tropeti. Nihče noče, da bi postala Kolpa pregrada med ljudmi, ki so do osamosvojitve živeli zares v sožitju na tej in oni strani Kolpe. Zal pa je politika naredila svoje in ne moremo več govoriti o popolnoma pristnih odnosih s hrvaškimi prebivalci.

Kostelska obkolpska prijazna dolina naj postane odprta za vse, ki jo ljubijo, ki jo bodo spoznali in cenili s prebivalci vred. Kostelci morajo v korak s časom z ostalimi, pa čeprav je bil doslej ta korak upočasnjen.

ANICA PETRIČ
Kuželj 26

V PACIFIKU VROČ POLETNI PROGRAM - Obiskovalcem diskoteke Pacific v vročih poletnih nočeh res ni dolgčas. Trenutno za dobro glasbo in razpoloženje skrbi d.j. Peter Plešec - Pero, že za prihodnji vikend obljubljajo med mladimi zelo priljubljene karionke in obilno nagrad. Na Studiu D imajo vsak petek zvečer lestvico Top pop, v kateri lahko glasujete za tri najboljše glasbene predloge. Na fotografiji sta pred kratkim nastopajoča popularni d.j. Bobo in njegova spremljevalka Tanja, ki sta požela prisrčen aplavz. (M. L.)

VRTEC NA KMETIH - Na začetku vročega poletja so starši in vzgojiteljice iz novomeškega vrta v Kettejevem drevoredu otroke odpeljali na izlet. Najprej z vlakom do Mirne Peči, potem peš skozi gozd, polja in travnike do velike kmečke mize v Jelšah. Otroci so posedli na konjskem hrbtu, videli krave, prašiče, zajce in kokoši. Osvežili so se v Ziju na izviru Temenice in se na kmečkem vozu odpeljali do vlaka. Same oči so jih bile in spraševali so, kdaj bodo spet sli na tak izlet. (Tekst in foto: Franci Bačar)

Odgovori in popravki po § 9...

Sporočilo bralcem

V zakonu o javnih glasilih, ki je začel veljati 23. aprila, so v členih od 9 do 23 natančno določena pravila za (ne)objavo odgovora in popravka objavljene informacije, s katero sta prizadeta posameznikova pravica ali interes. Tovrstne prispevke bomo poslej objavljali pod skupnim naslovom "Odgovori in popravki po § 9...", vsi pa bodo opremljeni z naslovom prispevka, na katerega se nanašajo. Ker po zakonu odgovor in popravki ne sme biti spremenjeni ali dopolnjeni, ne bomo objavili prispevka, ki bo napisan žaljivo in z namenom zaničevanja, ali če bo nesorazmerno daljši od informacije, na katero se nanaša (13. člen).

Kam plove Zadruga Črnomelj?

Dol. list št. 26, 30. junija

Na članek, ki ga je pod naslovom Kam plove Zadruga Črnomelj? v Dolenjskem listu 30. junija objavil g. Alojz Sterk, dajemo naslednji odgovor:

Poslovno poročilo za leto 1993 z rezultati in problematiko poslovanja Zadruga so bili obravnavani na rednem občnem zboru članov, 24.4.1994. Članom, ki na zboru niso bili prisotni, je bila nato poslana pismena informacija. Ni v praksi, da se rezultati poslovanja objavljajo v sredstvih javnega obveščanja, navsezadnje je to poslovna tajnost.

Članek g. Sterka je po našem mnenju namenoma objavljen tik pred sklicanim izrednim občnim zborom. Iz vsebine članka ni razbrati dobro namernosti, temveč klasično kritičnosti, ki naj bi zbudilo pri bralcih, med njimi pa tudi pri članih Kmetijske zadruge in poslovnih partnerjih nezaupanje do Zadruga in njenega vodstva ter dosego, da bi podatke, ki jih navaja članek, sprejeli kot alarmantne. To nas preseneča, saj so podatki nepopolni in nepravilni, še posebej iz obdobja, ko je bil pisec sam v zadrugi neodgovoren za izkazovanje rezultatov.

G. Sterk je bil v Kmetijski zadrugi Črnomelj vsega skupaj zaposlen štiri leta in pol: od 5.1.1960 do 29.2.1960 na delovnem mestu referenta; od 1.4.1962 do 31.10.1963 na delovnem mestu vodje obrata in od 1.2.1990 do 22.11.1992 na delovnem mestu namestnika direktorja in vodje splošne službe. G. Sterk je tudi član Zadruga. V članku v DL se sklicuje na 40-letno materialno, delovno in čustveno vezanost na Zadrugo. Verjetno je dobesedno razumel obdobje mirovanja pravice iz delovnega mesta, ko je odhajal na politične funkcije.

Na izrednem občnem zboru članov Zadruga v nedeljo, 3.7.1994, je tekla razprava tudi o objavljenem članku. Dane so bile dodatne informacije o poslovanju zadruge za preteklo in tekoče leto z namenom, da se na zboru razčistijo morebitna odprta vprašanja in odpravi vsakršne dvome o pravilnosti ali sposobnosti vodenja Zadruga. Člani so zato od g. Sterka zahtevali pojasnila o vsebini članka, predvsem pa konkretne primere v zadevah, ki jih je v članku nakazal, vendar je g. Sterk to odklonil, češ da občni zbor ni mesto za takšno razčiščevanje in da se bo o tem pogovarjal preko Dolenjskega lista.

V Zadrugi si ne želimo v Dolenjskem listu ali drugih oblikah javnega obveščanja odpirati rubrike za razčiščevanje podobnih vprašanj, ki jih je načel ali jih še bo g. Sterk, ker smatramo, da to ni plodno delo. Dobro namernim članom Zadruga so vrata vedno odprta, tu lahko dobijo vse potrebne informacije ali informacije preverijo, lahko se s svojimi pripombami, predlogi in vprašanji obrnejo na vodstvo zadruge ali na njene organe. Vedno so bili in bodo dobrodošli.

Način, ki ga je izbral g. Sterk, obsojamo kot neprimeren, Zadrugi škodljiv in za delo zaviralen. Verjetno bo imel svoje posledice.

Upravni odbor
Mercatorja Kmetijske zadruge
Črnomelj

Nas je sram državnosti?

Dol. list št. 25, 23. junija

V 25. številki Dolenjskega lista je bil na prvi strani objavljen sestavek z naslovom "Nas je sram državnosti?" Marsikdo bi rekel, da nas je res lahko sram, saj so nam vsi govorili, da nam bo lepše in bolje, ko bomo samostoj-

ni. Vendar vidimo, da ni tako. Država bi delavcu najraje vzela še tisto, kar si je ustvaril prej. Včasih si je skoraj vsak preprost delavec zgradil hišo ali kako drugače prišel do stanovanja, danes marsikdo ne more vzdrževati več niti hiše. Obdavnili so vse od kraja, tudi brezposelne in delavce z minimalnimi dohodki, da imajo komaj za kruh.

Moj primer: Lani sem bil precej na bolniški, potem sem bil invalidsko upokojen, vendar moram vseeno plačati dohodnino. Žena je bila celo leto priglasiha na zavodu za zaposlovanje in je prejemale od 12 do 13 tisočakov denarnega nadomestila, od letošnjega februarja naprej pa ne dobiva več niti tega, vendar mora tudi ona plačati dohodnino. Prej so govorili, da gre denar v Beograd, a se je vseeno doma precej naredilo, danes pa se podjetja prodajajo. Delavci in upokojenci smo mislili, da smo solastniki podjetij, a ne bomo dobili nič od tega.

Naši politiki pa govorniki več kot prej, naredijo pa manj, najraje bi se med sabo "požrlji". Armada brezposelnih pa se veča in še bi lahko pisal, pa kaj, ko nič ne pomaga!

A. KRŽIČNIK
Venšev

Razstava posavskih osnovnošolcev

Dol. list št. 25, 23. junija

Spoštovani gospod Konec! Iz organizacijske enote Zavoda Republike Slovenije za šolstvo in šport Novo mesto, kamor ste na ime Jožeta Škofce, predstojnika enote, tudi naslovili svoj prispevek v zvezi z "razstavo posavskih osnovnošolcev" (objavljen v Dolenjskem listu 23. junija), so mi poslali vaš protest in me prosili, naj nanj odgovorim.

V svojem prispevku se ne strinjate s formulacijo naslova razstave. Zato naj razložim, kako je do razstave prišlo. Na srečanju študijske skupine likovnih pedagogov z osnovnih šol krške, brežiške in sevniške občine, ki ga je 23. marca 1994 pripravil Zavod RS za šolstvo in šport, smo se s prisotnimi likovniki dogovorili za predstavitev likovnih del učencev iz posavskega konca v razstavnih prostorih Zavoda RS za šolstvo in šport v Ljubljani. Likovniki, ki so želeli sodelovati na razstavi, so za katalog vnaprej poslali nekaj del učencev. Dela je poslalo pet likovnih pedagogov s šestih osnovnih šol.

Tako smo v začetku junija razstavo tudi svečano odprli. Zamislili smo si razstavo, pri kateri se nismo osredotočili na likovno temo, motiv ali tehniko. Želeli smo torej predstaviti ustvarjalne dosežke skupine osnovnih šol iz Posavja.

O srečanju študijske skupine za likovno vzgojo (Krško, Brežice, Sevnica) ste bili pravočasno obveščeni, tako da ni bilo ovir za vašo udeležbo. S svojo prisotnostjo bi lahko prispevali svoj delež h kvaliteti srečanja, poleg tega pa bi dobili tudi informacijo o pripravi razstave. Ne glede na vašo odsotnost bi se morali naslednje dneve pozanimati pri koleških likovnikih o vsebini srečanja. Tako bi tudi vi in učenci vaše šole imeli v mesecu juniju priložnost predstavljati Posavje.

V prihodnje vas vabim na vsa strokovna in pedagoška izpopolnjevanja, ki jih organizira Zavod RS za šolstvo in šport, kjer boste dobili vsa potrebna navodila in obvestila za pedagoško delo v šoli.

Glede naslova pa: večina sodelujočih šol je iz Posavja. Za kakršnokoli pomoč se lahko vedno obrnete na moj službeni naslov: Marjan Prevodnik, pedagoški svetovalec za likovno vzgojo, Zavod RS za šolstvo in šport, Poljanska 28, Ljubljana, tel. št.: (061) 1333-266.

MARJAN PREVODNIK

Se država res izmika?

Dol. list št. 26, 30. junija

Zaradi pravilne in objektivne informacije glede izterjave denarnih kazni v Republiški upravi za javne prihodke - izpostava Metlika (o čemer je bilo podano poročilo sodnice za prekrške ge. Garilovič na zadnji seji metliške občinske skupščine), in v zvezi s člankom, ki je bil objavljen v Dolenjskem listu 30. junija, dajemo naslednje pojasnilo:

RUJP - izpostava Metlika je prejel od 1.1. do 30.6.1994 137 zahtevkov za uvedbo prisilne izterjave denarnih kazni. Od tega jih je izterjanih 37, 23 zahtevkov pa je bilo zavrnjenih kot neizterljivih (vsi storilci prekrška so izključno Romi - nimajo premičnega ali nepremičnega premoženja, niso zaposleni, zato je izterjava ob-

jektivno onemogočena). Štirje zahtevki so bili preklicani, ker so storilci pred uvedbo postopka za izterjavo sami plačali denarno kazen. Trenutno je 73 zahtevkov v postopku pri pristojnem referatu za prisilno izterjavo; od tega je 54 storilcev dijakov, kmetov, nezaposlenih, fiktivno prijavljenih tujcev, tranzitnih tujcev. Na podlagi 19 zahtevkov je RUJP - izpostava Metlika izdal sklep o prisilni izterjavi iz plač (na podlagi 219. člena Zakona o davkih občanov, Ur. list SRS št. 36/88 in 8/89 ter Ur. list RS št. 48/90). Nanaša se na vse zaposlene, obrtnike in pri njih zaposlene ter upokojence.

Iz navedenega je razvidno, da se davčna uprava Metlika ne izmika izterjavi denarnih kazni. Svoje naloge opravlja vestno in skladno z davčnimi predpisi.

JOSIP FABINA, dipl. iur.
Vodja RUJP, izpostava Metlika

Slabo plačani in brez pravic

Dol. list št. 26, 30. junija

V sestavku Slabo plačani in brez pravic je trditve, da je v Labodu, natančneje v tovarni Libna, uvedena kolektivna kazen 5 odst. za nedoseganje plana. K temu želimo dodati nekaj pojasnil, ki naj to navedbo postavijo v pravo luč.

Labod izpolnjuje kolektivno pogodbo stoddostno, delavci pa prejmejo plače redno, nakasneje do 18. v mesecu. Kot pri vseh tekstilnih tovarni v Labodu pogodbeni roki odpreme zelo kratki in temu primerno je planirana proizvodnja. Zaradi zelo velike odsotnosti, ki onemogoča doseganje planiranih rezultatov, se je vodstvo odločilo za dodatek 5 odstotkov, ki gre nad pravice iz kolektivne pogodbe.

Torej gre za dodatek, ki so ga zaposleni deležni, če so polno prisotni na delu, v proizvodnji pa, če dosežejo plansko obveznost (določeno število minut). V nobenem primeru pa ni nič odzvetega. O zviševanju norm ne moremo govoriti, ker so v veljavi že od leta 1975, navesti pa moramo tudi, da je strojna oprema posodobljena in omogoča boljše produktivnost in lažje delo. Ne moremo pa mimo dejstva, da so naloge - naročila vse manjša, torej bolj razdrobljena, kar seveda tudi vpliva na rezultate, in da so v tekstilu pogoji za delo težki.

Labod, Novo mesto
služba za stike z javnostjo

Pod cesarjem pokroviteljstvom

Dol. list št. 26, 30. junija

Pri tiskanju članka Karla Bačerja Pod cesarjem pokroviteljstvom (Dolenjski list 30. junija 1994, št. 26, str. 12) je po pomoti izpadel zadnji odstavek; avtorju se opravičujemo, odstavek pa se glasi:

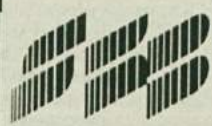
(Viri: Pol stoletja društva "Pravnik", str. 194-5. Slovenski pravnik 1889, str. 352. Dolenjske novice 1919, str. 126. Delo 10. junija 1993, str. 15; Miroslav Slana-Miros: Mariborska stroka zanemarila važne podatke.)

Uredništvo DL

DOMAČE TRNJE

- Čudno, da Slovenci ne ustvarimo dobrega filma, gradivo za odlično kriminalko imamo "na pladnju".
- Komisije lajajo, mafijska karavana gre dalje.
- Kot vse kaže, nas bodo izčrpnji pogovori - finančno izčrpali.
- Ne brigamo se za konkurenčno proizvodnjo, ker nas bolj zanima konkurenčna mafija.

MARJAN BRADAC

SKB BANKA D.D.

SKB BANKA, d.d., ponuja gospodarskim družbam ugodno kratkoročno in dolgoročno posojila za nakup deviz pri banki, namenjenih za potrebe uvoza.

Kratkoročna posojila z izhodiščno obrestno mero R + 10,5% in vračilnim rokom do 6 mesecev so namenjena za uvoz reprodukcijskega blaga in za plačilo storitev za tujino.

Dolgoročna posojila z izhodiščno obrestno mero R + 11% in vračilnim rokom do 3 let so namenjena za uvoz opreme.

Posojilo je možno pridobiti v višini do 100% predračunske vrednosti, odvisno od posojilne sposobnosti komitent.

Podrobnejše informacije lahko dobite v SKB banki, d.d., poslovni enoti Novo mesto in Kočevje (tel. št. 061/855-222).

Glosa današnjih dni

Vse v brezupnost se podira, vendar čutim dih jasnine. Zgleda, kot da vse umira, čas prebuja korenine!

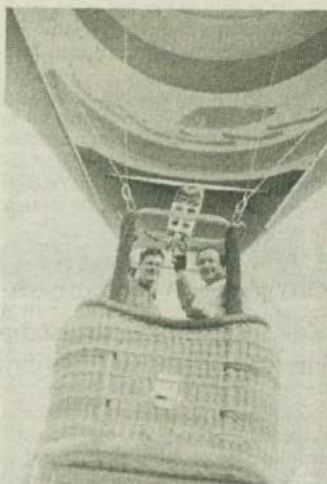
Da bi mogel zdaj dojeti, kakšni naši so obeti: da resnica nam dokaže, da se ta grdo ne laže. Ker preveč smo že razgreti, pod nogami se udara in v sovražnosti prepira govtamo umazanije in po pameti zlo bije. Vse v brezupnost se podira.

Strankarski veljaki naši pevcu so pri čmi maši. Ta beseda je premla, da bi prav jih ocenila. Saj prihodnost spet nas straši, grusa govtamo spet slina, saj en dan nam več ne mine, da se nismo opljuvali. Mar se bomo kdaj oprali? Vendar čutim dih jasnine.

Dih jasnine še nas mami! In še speti smo z željami, naj kaj novi dan obeta, ko resnica prah pometa in si služi kruh s solzami; ko požrešnost paradira in nas lahko laž prezira, lakomnost pa golta lačno in v tem, ko tako je mrčno, zgleda, ko da vse umira.

Enodnevnje ve mušice, ki živite iz gnojnice, naši klopi zajedljivi, vi smradu sovražstva krivi, natakneli ste plašnice, da ne zrl bi v daljine, in ne videli globine. Čas obrača in zavrača, je dolžnik, ki vedno vrača, čas prebuja korenine!

JANEZ KOLENC

Z BALONOM V VIŠAVE - Posadka novomeškega toplozračnega balona, Milan Rotar, Gorazd Kosmina in Matjaž Malenšek, se je minul konec tedna udeležila državnega prvenstva v Murski Soboti. To je bila za naše balonarje zadnja večja preizkušnja pred evropskim prvenstvom, ki bo septembra na Ptuju. Tuji tam bo zastopala Aeroklub Novo mesto. Sicer pa imamo v Novem mestu že dva balona. Na nedavni otvoritvi padalskega prvenstva v Prečni se je predstavil tudi srečni dobitnik balona v akciji Podarim-dobim. (Foto: M. Vesel)

ARHEOLOGI VABIJO NA SPREHOD

NOVO MESTO - Vse, ki jih zanima ogled arheoloških izkopavanj in nekaterih drugih znamenitosti mesta, vabi Dolenjski muzej na sprehod za arheologom. Odhod na sprehod na Marof bo z muzejskega vrta v torek, 12. julija, ob 10. uri.

METKA GOLF
KEMIČNA ČISTILNICA, PRALNICA
IN TRGOVINA
Tržiška ul. 10, Novo mesto, tel.: 23-998
NOVO

VAM NUDI

- kemično čiščenje in pranje vseh vrst oblačil
- izredno ugodne cene zaves INDUPLATI
- dekorativnih zaves
- prtov in blaga za prte
- šotorska platna
- platno za ležalne stole

Obiščite nas (nasproti Cestnega pod.) vsak dan od 7. — 19. ure, v soboto od 8. — 12. ure.

tabakum d.o.o.

export-import

TRGOVINA S KMETIJSKO MEHANIZACIJO

Zastopstvo VESNA MARIBOR

TRAKTORJI
UNIVERZAL VINOGRADNIŠKI: takojšnja dobava
GOLDONI 45: 3% popusta
ZETOR: vsi tipi
UNIVERZAL VSI TIPI

TRAKTORSKE PRIKOLICE IN TRSILCI GNOJA

OBRAČALNIK IN ZGRABLJALNIKI
SAMONAKLAALNE PRIKOLICE, PUHALNIKI

BCS: kompletni program kosilnic in 12 delov

NAMAKALNI SISTEMI

AKUMULATORSKA DELAVNICA — BLAŽ TASEV

BREZPLAČNI PREGLEDI AKUMULATORJEV — pred dopusti

— Prodaja vseh tipov akumulatorjev
— Odkup starih akumulatorjev in svinca

PIONIR AVTOHIŠA

PIONIR AVTOHIŠA SPC NOVO MESTO d.d.
Novo mesto, Pod Trško goro 83 (Ločna)

objavlja

JAVNO DRAŽBO

- za prodajo:
- strožnica POTISJE ADA Tip PA 631 P letnik 1983 izklicna cena 300.000,00 SIT
 - delavniško dvigalo 4 steborno »Beli Manastir« izklicna cena 50.000,00 SIT
 - delavniško dvigalo 4 steborno »Beli Manastir« izklicna cena 50.000,00 SIT
 - delavniško dvigalo 4 steborno »Beli Manastir« izklicna cena 50.000,00 SIT
 - delavniško dvigalo nekompletno izklicna cena 15.000,00 SIT
 - vozički z orodjem (10. kompl.) »Unior Zreče« izklicna cena 11.500,00 SIT po kom.
 - vozički za plinske jeklenke (3 kom) izklicna cena 5.000,00 SIT po kom

Na dražbi lahko sodelujejo vse pravne in fizične osebe. Vsak udeleženec mora pred javno dražbo plačati varščino v višini 10% izklicne cene. Varščino lahko plačate pri blagajni družbe z oznako »VARŠČINA ZA JAVNO DRAŽBO«. S potrjenim blagajniškim potrdilom se mora udeleženec izkazati pred začetkom javne dražbe. Varščino bomo uspešnemu udeležencu računali v kupnino, drugim pa jo brez obresti vrnili v roku 3 (treh) dni po končani javni dražbi. Predstavnik pravne osebe mora imeti veljavno pooblastilo za udeležbo.

Dražba bo potekala v skladu s pravili. Kupec, ki bo na dražbi uspel, mora prodajno pogodbo skleniti najkasneje v 8 dneh po končani držabi in plačati celotno kupnino in prometni davek v nadaljnjih 8 dneh po sklenitvi pogodbe. V primeru, da uspešni ponudnik ne bo sklenil kupoprodajne pogodbe po teh pogojih, se prodaja razveljavi, plačana varščina pa pripada družbi. Kupec poleg vseh stroškov prodaje in davka krije tudi stroške demontaže in transporta osnovnih sredstev. Javna dražba bo 12. 7. 1994 ob 12. uri na sedežu družbe v Novem mestu, Pod Trško goro 83 (Ločna). Ogled opreme bo 12. 7. 1994 od 8. do 10. ure.

MARUTI

Prodaja:
EMINENT, d.o.o.,
 Dol. Kamence 25/a, Novo mesto, tel. (068) 323-902
 Partizanska 21, Novo mesto, tel. (068) 28-950
 Belokranjska 16, Črnomelj, tel. (068) 51-379

Pooblaščen servis in prodaja rezervnih delov
AVTOSERVIS MURN
 Resljeva 4, Novo mesto
tel.: (068) 24-791

AVTOSERVIS

Aleš PETERLIN
 Novo mesto
 Pod Trško goro 90

vam nudi

* športne vzmeti **JANEX** za vse tipe vozil

Na zalogi so vzmeti za vozila:

Alfa 155 1.8 TS	22.946 sit
BMW 316i / 318i	26.257 sit
Golf III 1.4	18.215 sit
Golf II	15.298 sit
Opel Calibra	26.336 sit
Fiat Tipo 1.4/ 1.6/ 1.7 D	22.946 sit
Fiat Uno	17.506 sit

* športne zračne filtre **JANEX**; s tem filtrom vaš avto pridobi okoli 3 Kw, menjava filtra pa je potrebna le na vsakih 60.000 km

* športne izpuhe **Sebring**

Informacije na telefon 322-364.

ADRIATIK

d.o.o.

Smrečnikova 45 (vrtarija)
 Novo mesto
 Tel./fax: 068/324-424

Belokranjska 16, Črnomelj
 Tel.: 068/51-378

KIA SEPHIA 1,6 SOHN SLX, 1600 ccm, 60 kW (82 KS), EUROGARANCIJA od 19.990 DEM do registracije

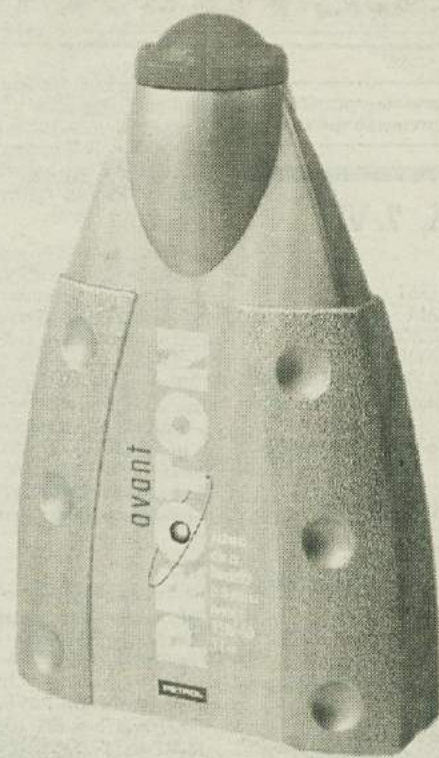
- posebna ponudba: model s centralnim zaklepanjem in el. pomikom stekel za samo 20.590 DEM
- za 600 DEM doplačila dobite model z ABS
- najugodnejši kredit s fiksno obrestno mero (brez R) na 3 leta (primer: 8300 DEM pologa + 36 obrokov po 460 DEM)
- najugodnejši leasing v Sloveniji

NOVO!

Opel omega od 52.000 DEM
 Fiat punto 55 S 18.000 DEM, dobava 14 dni
 Rover 214 i od 25.000 DEM
 Rover 620 i od 38.000 DEM
 Renault LAGUNA, dobava 14 dni

Motorno olje novih dimenzij

Motorna olja PROTON so izdelana s pomočjo naj sodobnejše tehnologije in po kakovosti dosegajo najboljše znamke motornih olj, saj ustrezajo specifikacijam ameriškega naftnega inštituta (API) ter zahtevam in specifikacijam najuglednejših svetovnih proizvajalcev motornih vozil. V družino PROTON spadajo štiri olja.

PROTON Top Sint 5W-40

je popolnoma sintetično motorno olje za najzahtevnejše bencinske in dieselske motorje. Niža viskoznost olja pri nizkih temperaturah omogoča lažji zagon motorja in manjšo porabo goriva ter olja. Izjemna kvaliteta olja dovoljuje menjave na daljše roke.

PROTON Avant 15W-40

je motorno olje, primerno za vse bencinske in dieselske motorje v osebnih in dostavnih vozilih. Uporabljamo ga lahko tudi za mazanje motorjev, ki so opremljeni s turbinskimi polnilniki in katalizatorji.

PROTON Diesel 15W-40

je motorno olje za dieselske motorje s turbinskimi polnilniki ali brez njih. Olje ustreza tudi API specifikaciji za bencinske motorje in je zelo primerno za mešane vozne parke.

PROTON Turbo Diesel 15W-40

je motorno olje najvišjega kakovostnega razreda in ga uporabljamo v najbolj obremenjenih dieselskih motorjih s turbinskimi polnilniki. Zagotavlja izredno zaščito motorjev pred obrabo in korozijo ter dovoljuje podaljšane roke za zamenjavo.

PROTON
 motorno olje novih dimenzij

PETROL

Majhno mesto velikih nakupov

BLAGOVNO TRGOVINSKI CENTER

NOVO MESTO

Ljubljanska 27 — v Bršljinu, Novo mesto
 Tel.: 068/322-337

ALPSPORT d.o.o.
 tel.: 068/322-337

Bubbi
 trgovina za bodoče mamice in dojenčke
 tel.: 068/321-956

BENEFIT INTERNATIONAL
 tel./fax: 068/323-558

BIROPO d.o.o.
 tel.: 068/323-560

diskanta DVOJKA
 tel.: 068/65-316

DANEKS ART
 trg. darilni boutique
 tel.: 068/322-337

Dove
 trgovina in zastopstvo
 tel.: 068/321-970

DZS tel.: 068/322-690

PRODAJALNA GORENJE
 tel.: 068/25-210

FORTUNA d.o.o.
 tel.: 068/322-024, int. 224

FKK
 tel.: 068/321-956/213

OKREPČEVALNICA MARI POTOČAR

PCP PUREBER d.o.o.
 tel.: 068/322-337, int. 220

PODGORJE
 tel.: 068/322-337, int. 215

RVR
 trgovina, storitve in gostinstvo
 tel.: 068/322-337, int. 242

Stil d.o.o.
 tel.: 068/321-034

trgovina elved - emonke
 tel.: 068/321-076
 tel./fax: 068/324-071

TEOL

NAGRADNA IGRA BTC

Obiskovalci trgovin blagovno trgovinskega centra BTC z izpolnjenim kuponom sodelujejo v nagradnem žrebanju, ki bo vsak prvi ponedeljek v mesecu. Podeljenih bo 20 vrednostnih bonov po 5.000 SIT.

Izpolnite kupon in ga oddajte na blagajni katerekoli našete trgovine.

Imena nagrajencev bodo objavljena vsak prvi četrtek v Dolenjskem listu.

Ime in priimek:

Naslov:

SEZNAM izžrebanih kupcev v trgovinah BTC dne 5. 7. 1994

Zap. št.	Priimek in ime	Naslov
1.	Lunder Anton	Dol 16, Šmarješke Toplice
2.	Ana Koncilija	Dvor 67, Dvor pri Žužemb.
3.	Papež Majči	Muhaber 51, Novo mesto
4.	Edita Špöler-Krieger	C.K.Ž. 31, Krško
5.	Jeršin Marija	Vel. Bučna vas 2, Novo mesto
6.	Dučič Ksenja	Westrova 40, Novo mesto
7.	Perko Andrej	Kresetova 22, Trebnje
8.	Tičar Klavdija	Ob Težki vodi 38, Novo mesto
9.	Jerman Mojca	Lebanova 27, Novo mesto
10.	Teropič Marija	Črešnjice 21, Otočec
11.	Verstovšek Biserka	Volčičeva 43, Novo mesto
12.	Venta Tadej	Marijana Kozine 62, Novo mesto
13.	Sintič Kim	Ul. Slavka Gruma 76, Novo mesto
14.	Vesna Židan	Ul. Stare pravde 1, Novo mesto
15.	Kure Pavlina	Gubčeva 34, Novo mesto
16.	Šterk Rado	Smolenja vas 7d, Novo mesto
17.	Bartelj Magda	Gotna vas 45, Novo mesto
18.	Vidmar Nada	Prečna 86, Novo mesto
19.	Aksentijević Marija	Zalog 16, Novo mesto
20.	Štaudohar Nada	Na Lazu 18, Novo mesto

NOVE, NIŽJE CENE VW AVTOMOBILOV

VRGO

Uspeli delimo z vami!

15 milijonov golfov po cestah širnega sveta

AC RADANOVIČ, BREŽICE, (0608) 61-273, 62-470
AVTOHIŠA BERUS, NOVO MESTO, (068) 25-098
SERVIS RANDELJ, KOČEVJE, (061) 851-488
SERVIS WEISS, ČRNOMEJ, (068) 51-770

GOLF	
Golf CL 1.4	23.950
Golf CL 1.6	26.063
Golf CL 1.8	26.328
Golf GL 1.4	26.527
Golf GL 1.6	27.895
Golf GL 1.8	28.159
Golf CL D 1.9	27.452
Golf CL TD 1.9	29.879
Golf CL TDI 1.9	32.179

GOLF VARIANT	
Golf Variant CL 1.8	29.018
Golf Variant GL 1.8	30.828
Golf Variant CL D 1.9	30.234
Golf Variant CL TD 1.9	31.324
Golf Variant CL TDI 1.9	34.961

VENTO	
Vento CL 1.8	30.269
Vento GL 1.8	32.371
Vento GL 2.0	37.393
Vento CL D 1.9	31.514
Vento CL TD 1.9	31.797
Vento CL TDI 1.9	36.241

PASSAT	
Passat CL 1.8	35.322
Passat CL 2.0	42.895
Passat GL 1.8	36.502
Passat GL 2.0	44.162
Passat CL TD 1.9	37.744
Passat CL TDI 1.9	40.130

PASSAT VARIANT	
Passat Variant CL 1.8	36.994
Passat Variant CL 2.0	44.691
Passat Variant GL 1.8	38.175
Passat Variant GL 2.0	45.957
Passat Variant CL TD 1.9	39.468
Passat Variant CL TDI 1.9	41.853

 Volkswagen - ko veš, kaj imaš.

Ponoči in za vikend nižje cene pogovora

Za vse, ki potrebujejo Mobitel predvsem ponoči in za vikend, naročiteški paket MOBITEL 2

3 krat nižja naročnina
2 krat nižja cena pogovora ponoči in za vikend
dražja dnevna cena pogovora

Poslovna enota:
MOBITEL d.d., PE Ljubljana, Valjunska 8, Ljubljana, tel.: 061 1323 010, fax 061 1311 110

Pooblaščen zastopnik:
KOBRA team d.o.o., Šmarje 13, Šentjernej, tel/fax 068 42 118, mtel: 0609 612 612

mobitel

Mobitel d.d., Dunajska 22, Ljubljana, tel.: 061 1313 033, fax 061 1321 144

"Vemo, da iščete varno in donosno naložbo."

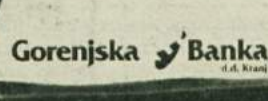
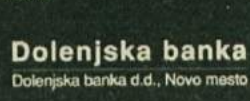
Finančna moč in neposreden dostop do vseh potrebnih informacij zagotavljata, da varnost vaše naložbe ni zgolj obljuba, temveč dejstvo."

NACIONALNA FINANČNA DRUŽBA

Pooblaščen družba za upravljanje investicijskih skladov

Druženiki in vpisna mesta:

Stanislav Valant, direktor družbe

MEDNARODNO PODJETJE ZA RAZVOJ IN TRGOVINO

tel. 068/45-693, 45-694
fax. 068/44-548
Ul. XV. divizije 9, Trebnje

Razpisujemo delovno mesto

ELEKTROTEHNIKA

za servis in montažo telekomunikacijskih in računalniških naprav

Pogoji:

- vozniki izpit B kategorije
- poznavanje osnov računalništva
- poznavanje elektronskih vezij

Delovno razmerje bo sklenjeno za nedoločen čas, s 3-mesečnim poskusnim delom.

Rok za prijavo je 8 dni po objavi na naslov firme.

TERMOTEHNIKA

VEČ KOT TRGOVINA

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

Klima naprave za ohlajevanje posameznih ali tudi več prostorov vam od priznanih svetovnih proizvajalcev dobavimo in montiramo po dostopnih cenah.

Tel.: 068/322-550
323-903
323-933
Fax: 068-322-050

SVET OSNOVNE ŠOLE DOLENJSKE TOPLICE DOLENJSKE TOPLICE Pionirska cesta 35

objavlja na podlagi 56. člena Statuta šole in 37. člena Zakona o zavodih razpis za imenovanje

RAVNATELJA

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje iz 137. člena Zakona o osnovni šoli ter imeti strokovne in organizacijske sposobnosti za uspešno vodenje pedagoškega in poslovnega dela šole.

Izbrani kandidat bo imenovan za štiri leta.

Začetek dela je 1. 9. 1994.

Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev v 8 dneh po objavi razpisa na naslov šole z oznako »za razpis«.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v zakonitem roku.

DOSEGEL BOM ZASTAVLJENE CILJE!

Kot moder gospodar bom svoj certifikat vložil v investicijsko družbo, ki jo upravlja S HRAM. Iz dobrega semena bo pogljal bogat sad. In ob trgatvi se bo srce smejalo. V družbi S HRAM bodo moj certifikat oplemenitili. V S HRAMU certifikat vrednotijo kot kapital, z enim samim namenom - povečati vrednost moje naložbe in s tem mojega premoženja. Zaupam družbi S HRAM in njenim ljudem.

Informacije dobite: S HRAM, Gospodstva S tel. 061/ 133 40 29; SVEMA, Ljubljana tel. 061/ 126 62 93; Medvešek Pušnik, Ljubljana tel. 061/ 140 30 10; Gospodarski forum, Ljubljana tel. 061/ 126 80 01; Consulting Koper tel. 066/ 61 690, 67 272, 67 273; ABE Marketing, Trbovlje tel. 0601/ 24 066, 27 333; Odvetnik Logar, Ljutomer tel. 066/ 83 116

NOVO. VECTRA CDX

VELIKO! VEČ! VSE!

Ozrite se okrog sebe v novi Vectri CDX. Kaj vidite? Vse, kar vam poželi srce: klimatsko napravo brez freona, električni pomik stekel, z usnjem prevlečen volan, električno sončno streho, aplikacije iz plemenitega lesa na notranji strani vrat, stereo radiokasetofon z električno anteno.

Pa to še zdaleč ni vse. Mnoge ni videti, a je vredno poželenja: ABS, zaščita proti tatvini Immobiliser, izredno veliki zračni blazini za voznika in sovoznika, dvojna jeklena ojačitev v notranjosti vrat.

Pri novem Oplu Vectra CDX je preprosto vse razkošno. Razen cene.

Pohitite in rezervirajte najugodnejšo Vectro vseh časov!

Naša ponudba je avto po meri.

V avtomobilskem salonu Kruno vas čaka več kot 30 različnih modelov avtomobilov.

Obiščite nas!

GM

Kruno

d.o.o.

Pooblaščen zastopstvo Opel vozil
Bizeljska cesta 59, 68250 Brežice
Tel.: 0608/ 61 592, 62 624, Fax.: 0608/ 63 107

OPEL

pogovori o družini
ob ponedeljkih na telefonu
26-005

Pogodbeno zaposlimo 3 svetovalce na področju Dolenjske za ponudbo mlinov organskih odpadkov po domovih in gostinskih lokalih.

ANIMA M.G.S.S.
NAZORJEVA 5, Lj.
Tel.: 061/215-502

NOVOTEHNA TRGOVINA

10% POPUST
ZA STIKALA, TIPKALA IN VTIČNICE

PROIZVAJALCA
ELEKTROMATERIAL LENDAVA
(podometni in nadometni program ter program LINEA)

TEM, ČATEŽ
(program ORBITAL v biserno beli izvedbi)

5% POPUST
ZA ŠTEVCE

PROIZVAJALCA
ISKRA ŠTEVCI, KRANJ
(snofazni in trofazni, anemotirni in dvotarifni števec ter stikalo ure)

IZREDNO UGODNE CENE KABLOV
PPR 3x15 IN 3x2.5, PGP 3x1.5 IN 3x2.5

PROIZVAJALCA
FABRIKA KABLOVA, NEGOTINO

POPUSTI VELJAJO ZA GOTOVINSKO PLAČILO PRI NAKUPU NAJMANJ 5.000 SIT

ČE VAM KUPLENI MATERIAL TUDI MONTIRAMO SE PD ZMANJŠA NA 3%

OBISČITE NAS, DA BOMO SKUPAJ POISKALI PRAVO IN NAJUGODNEJŠO VARIANTO VAŠEGA NAKUPA!

NOVO MESTO	PRODAJALNA NA GL. TRGU 11, tel.: 068 321 737, 322 120
TRBOVLJE	TPC, Razumova 38, tel.: 068 321 279, 324 007
KOPER	DISKONT, Ljubljanska c. 32, tel.: 068 321 434
METLIHA	Goljov trg 10, tel.: 068 44 012
	C. brških žrtev 70, tel.: 0608 21 218
	C. XV. brigade 1, tel.: 068 58 155

MESEC UGODNEGA NAKUPA
ELEKTROINSTALACIJSKEGA MATERIALA
V VSEH NOVOTEHNIŠKIH PRODAJALNAH

BD

DOLINAR BENZ

TRGOVINA MARKETING ŠPEDICIJA

Čardak 24
68340 Črnomelj
tel./fax. 068/52-878

prodaja:
kurilno olje in druga goriva
industrijska olja in masti

Vpisuje:

v pospešeni in izmenski tečaj iz cestnoprometnih predpisov za voznike motornih vozil A, B, C in E kategorije, ki se bo pričel v ponedeljek, 11. julija, ob 10. uri dopoldan ali ob 15. uri popoldan. Prijavite se lahko tudi ob začetku tečaja!

Market Gazela
Kolodvorska 1 68270 Krško
razpisuje delovno mesto

— prodajalke živilske stroke

Pogoji: za delovno mesto se zahteva ustrežna izobrazba. Zaželeno so delovne izkušnje. Kandidati naj pošljejo prijave z dokazili v 8 dneh po objavi razpisa na naslov: Gazela, d.o.o., Kolodvorska 1, 68270 Krško.

KRI REŠUJE ŽIVLJENJE!

TRANSFUZIJSKI ODDELEK NOVO MESTO

ODVZEM VSAK TOREK IN ČETRTEK

od 6. ure do 9.30

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prezgodaj nas je zapustil dragi mož, oče, dedek, brat, stric in očim

JOŽE LAVRIČ

iz Straže pri Šentrupertu

Zahvaljujemo se vaščanom za nesebično pomoč, dr. Tratarjevi, g. župniku in g. kaplanu za lepo opravljen obred, pevcem za zapete žalostinke in vsem, ki ste pokojnega pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama in prababica

ALOJZIJA KOVAČIČ

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in sv. maše ter pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, pevskemu zboru upokojencev iz Škocjana za lepo zapete žalostinke, govornici ge. Slavki Janežič za besede slovesa, g. župniku za lepo opravljen obred ter Janju za zaigrano žalostinko.

Vsi, ki smo jo imeli radi

Zloganje, 19. junija 1994

ZAHVALA

*Iščemo tvoj glas,
pa ga ni in ni,
ostane nam le cvetje,
ki zate cveti,
in sveča, ki zate gori,
ter spomin na lepe dni.*

V 66. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, stara mama, sestra in teta

MARIJA NOSE

iz Gabrja, Trdinova pot 18

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in številno spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni sosedom, Jožici Moravec, sodelavcem Revoza in Krke, pevcem in pevkam za lepo zapete žalostinke, govorniku Martinu Luzarju, dr. Suštaričevi, osebju Visceralnega oddelka novomeške bolnišnice ter g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem, ki ste nam karkoli pomagali in jo imeli radi, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

V SPOMIN

*Prerani grob tvoj obiskujemo,
ki telo premlado v njem trohni,
in z bolečino v srcu pričakujemo,
da srečamo se v večnosti.*

4. julija je minilo tri leta, odkar nam je usoda prekrizala načrte in nam za vedno vzela našega

FRANCIJA URŠIČA

iz Prečne 28

Hvala vsem, ki se ga spominjate, mu prinašate cvetje in prižigate svečke. Posebno smo hvaležni Teritorialni obrambi Novo mesto, ki ga še ohranja v spominu.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Mamici
Teško na svetu bilo ti je trpeti,
a v večnosti lepo ti bo živeti.
Hči Mojca*

Vsem, ki ste jo poznali in ki ste jo imeli radi, sporočava, da naju je po hudi boleznini zapustila najina zlata mamica

MARIJA SIMIČ - MERI

rojena ZUPAN

Z bolečino v srcih se zahvaljujemo vsem, ki so nama v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in sveče in najino mamico pospremili do preranega groba.

Neutolažljiva: hči Mojca in sin Martin

V SPOMIN

*Solza kane iz očesa,
pred nami je tvoj obraz,
odšla si brez slovesa,
mirno spiš in čakaš nas.*

6. julija je minilo leto žalosti, odkar nas je zapustila naša draga

METKA STROJIN

z Mestnih njiv, Novo mesto

Zahvaljujemo se vsem, ki se je spominjate, ji prinašate cvetje in prižigate svečke na njenem preranem grobu.

Vsi njeni

ZAHVALA

Izgubili smo najdražje, kar smo imeli, ljubega moža, očeta, sina in brata

inž. BOJANA CIMERMANA

Pokopali smo ga v soboto, 25. junija, v ožjem družinskem krogu na pokopališču sv. Roka v Metliki. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nudili pomoč, izrekli sožalje, prinesli cvetje, ter g. župniku za obred. Prosimo tihega sožalja.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 87. letu nas je po dolgi in težki bolezni zapustila naša najdražja mama, babica, prababica, sestra in teta

VERA KAVŠEK

roj. Bobnar

iz Gotne vasi

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Posebno se zahvaljujemo Travmatološkemu oddelku Splošne bolnice Novo mesto za skrbno nego in lajšanje bolečin, vsem, ki ste pokojno pospremili na njeni zadnji poti ter ji darovali toliko cvetja, pevcem in duhovniku za opravljen obred.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Ljubil si zemljo,
ljubil družino in dom,
a v tistem poletnem večeru
odšel si v večni dom.
Nenehno si za nas skrbel,
zlato si srce imel.*

V 87. letu starosti nas je zapustil naš dragi ata, stari ata, stric in pradedek

ALOJZ PRIJATELJ

iz Ravnika pri Šentrupertu

Z bolečino v srcu se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki ste nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje, sv. maše, ter vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala dr. Bojani Tratar, duhovnikoma za poslovilne besede in lepo opravljen obred, govorniku Jožetu Ramovšu ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerke Ani, Olga, Tončka, Lojzka, sin Lojze z družinami in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

V 30. letu nas je nepričakovano zapustil dragi sin, brat, vnuk, nečak, bratranec in prijatelj

IGOR KAVŠČEK

Školova 7, Novo mesto

Z žalostjo v srcih se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nam v najtežjih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, podarili cvetje, sveče, ter vsem, ki ste našega dragega Igorja pospremili na njegovi prerani zadnji poti. Posebna zahvala velja sosedom, DSO, nekdanjim sodelavkam pralnice DSO, Avtotransportu Miro Kovačič, pevcem iz Šmihela za zapete žalostinke ter g. duhovniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

*Življenje celo si garala,
za nas otroke vse si dala,
a sedaj sami smo ostali,
le praznina za teboj je ostala.*

V 81. letu starosti nas je zapustila naša draga mama in stara mama

MARIJA LUZAR

iz Dol. Vrhpolja 31, Šentjernej

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom in znancem za darovano cvetje. Posebna zahvala patronažni sestri in ZD Šentjernej ter g. kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: vsi otroci z družinami, vnučki in vsi ostali

ZAHVALA

V 57. letu starosti nas je mnogo prezgodaj zapustil naš dragi oče, stari oče, brat, stric, nečak, svak in bratranec

JANEZ ROMŠEK

iz Vel. Lahinje 3

Z neizmerno žalostjo v srcih se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za pomoč, oporo in razumevanje v najtežjih trenutkih preizkušnje, za podarjeno cvetje, sveče in denarno pomoč ter vsem, ki ste pokojnega v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala GD Butoraj za organizacijo pogreba, govornikoma Dušanu in Janezu za besede slovesa, pevkam z Otovca in g. kaplanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: hčerka Mimica z družino, sin Tine, brat Jože z družino ter ostalo sorodstvo

V CENTRU Novega mesta kupim lokal. 5754
 STROKOVNO in kvalitetno polagamo električne instalacije v stanovanjskih in industrijskih podjetjih. ☎ (068)85-342. 5796
 CAS DOPUSTOV JE. Na Bledu oddam udoben apartma (do pet oseb). ☎ (064)78-197. 5818
 BARVANJE NAPUŠČEV, žlebov in druga višinska dela ugodno opravljamo z vašimi ali našimi materiali. Možnost plačila na obroke. ☎ (068)27-519. 5831
 V KRŠKEM oddam gostinski lokal s teraso. ☎ (068)21-407. 5847
 KOZJE MLEKO dostavimo na dom. Živali so kontrolirane in hranjene z domačo krmo. ☎ 40-280. 5852

službo dobi

DEKLE za strežbo honorarno zaposlim. ☎ 43-852. 5722
 BISTRO takoj zaposli natakario. ☎ 28-860. 5757
 VEČ ZIDARJEV, delavcev in tesarjev zaposlimo. ☎ (068)27-076. 5764
 DEKLE za delo v bistroju redno ali honorarno zaposlimo. ☎ (068)21-407. 5846
 PODJETJE redno zaposli moškega, staršega nad 25 let, za delo v igralnici v Novem mestu. ☎ (068)341-246. 5854

stanovanja

GARSONJERO, 36 m², v Krškem, ugodno prodam. ☎ (061)341-500. 5707
 V ŽUŽEMBERKU prodam enosobno novejšo stanovanje, 40 m², za 40.000 DEM. Možno tudi na kredit do 10 let. ☎ (069)32-948. 5729
 DVOSOBNO STANOVANJE na Cesti herojev prodam ali zamenjam za manjše. ☎ (068)20-374. 5746
 STANOVANJE oddam. ☎ 76-508. 5758
 DVOINPOSOBNO STANOVANJE, 63 m², prodam. ☎ (061)777-226. 5802
 V NOVM MESTU prodam garsonjero, 32 m². ☎ 26-640. 5810
 GARSONJERO na Seidlovi c. 24 prodam. ☎ 25-352. 5839

OBVEŠČAMO naročnike malih oglasov, da se mali oglas, ki presega 15 besed, DOPLAČA, in sicer vsaka nadaljnja beseda 100 SIT.

PRENOVA OKEN

Nova okna v stare okvirje po novem sistemu brez poškodb fasade in ometa ter druga mizarska dela po naročilu izvaja MONTLES BOŽIČNIK, tel.: (0608) 82-945

GRADITELJI — IZVAJALCI GRADENJ

Po ugodnih cenah vam v mesecu juliju ponujamo iz našega proizvodnega programa: stropne nosilce vseh dimenzij, okenske in vratne prekade od 1 — 3 m Ugodna ponudba: SKOK OPEKE, POLNILA, MIVKA V VREČAH. Naredimo vam izračun potrebnega materiala po vašem načrtu.

BETOMAL d.o.o.
 Zg. Polskava
 Tel./Fax: 062/836-668

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

s Trdinovega vrha na kanalu 41

vsak dan ob 19. in ob 21. uri NOVICE,

vsak torek ob 20. uri CELOVEČERNI FILM in NOVICE ob 21.30

vsako soboto tedenski pregled OD SOBOTE DO SOBOTE in mladinska oddaja MKC TV vsak ponedeljek po NOVICAH ŠPORTNI PREGLED

POSLOVNI PROSTOR — LOKAL v Kandiji — Kandijska c. 36 oddam v najem najboljšemu ponudniku. Svoj naslov oz. telefon pustite na telefonskem odzivniku na tel. št. 342-170.

SMOLE

SERVIS IN TRGOVINA S KOLESI

JOŽE SMOLE
 Zbaja vas
 Novo mesto
 Tel.: 068/21-952

Kolesa na 6 obrokov. Za gotovinsko plačilo 10% popust.

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 9. julija, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
 • Novo mesto: od 7. do 19. ure: Samopostrežba, Šmihel
 od 8. do 19. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
 od 7. do 18. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
 od 7. do 20. ure: market Saša, K Roku 33
 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 7.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
 od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
 od 7. do 14.30: mini market Maja, Bučna vas
 od 7. do 19. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
 od 7. do 20. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
 od 7.30 do 14. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
 od 8. do 17. ure: trgovina Brnar, Smolenja vas
 od 8. do 16. ure: mini market Pero, Stopiče
 od 8. do 16. ure: trgovina Sabina, Stopiče
 od 8. do 20. ure: Perko, market v Šentpetru
 od 8. do 18. ure: Urška, Uršna sela
 • Sentjemej: od 7. do 17. ure: Dolenjka, Market
 • Dolenjske Toplice: od 7. do 17. ure: Mercator-Standard, Rog
 • Žužemberk: od 7. do 17. ure: Mercator-KZ

Krka, Samopostrežba
 • Straža: od 7. do 13. ure: Dolenjka, Market
 V nedeljo, 10. julija, bodo odprte naslednje prodajalne živil:
 • Novo mesto: od 8. do 11. ure: samopostrežba Glavni trg, market Ragovska, market Drska, market Kristanova, nakupovalni center Drska, samopostrežba Mačkovec
 od 8. do 11. ure: trgovina Gros, Ragovska 17
 od 7. do 12. ure: trgovina Darja, Ljubljanska 27
 od 8. do 13. ure: market Saša, K Roku 33
 od 7. do 19.30: trgovina Čuček, Ul. Slavka Gruma od 8.30 do 13. ure: trgovina Brin, Trdinova ulica
 od 7. do 19.30: trgovina Vita - mlečni diskont, Šmihel
 od 8. do 11. ure: mini market Maja, Bučna vas
 od 8. do 12. ure: trgovina Cekar v BTC, Bučna vas
 od 8. do 12. ure: samopostrežba Azalea, Brusnice
 od 7.30 do 11. ure: mini market Pri kostanju, Prečna
 od 8. do 12. ure: trgovina Brnar, Smolenja vas
 od 8. do 12. ure: mini market Pero, Stopiče
 od 8. do 14. ure: trgovina Sabina, Stopiče
 od 8. do 12. ure: Perko, market v Šentpetru
 od 8. do 12. ure: Urška, Uršna sela

TERMOACTIVE GEL —

odlično odpravlja celulitis, poporodne strije. Navodilo za uporabo priloženo. Cena 1.600,00 SIT za eno kuro. Dobava po pošti po povzetju. Naročila sprejemamo vsak delovnik od 7. do 15. ure po tel. & fax: (062) 222-205.

ODPRAVITE plešavost za vedno! Lipohair - svetovni hit. ☎(061) 57-18-75.

NOVO - NOVO - NOVO POROČNE OBLEKE
 Prodaja in izposoja poročnih oblek, dekliških oblek za prvo obhajilo in krst.
 Salon Diana
 Cankarjeva 6, Ljubljana
 tel./fax: (061) 210-836

SALON RENATA
 Nega in podaljševanje nohtov žensko frizerstvo
 RENATA ŠTIH
 tel. 068/28-138
 Jedinščica 18, Novo mesto

MERCATOR-KZ KRKA z.o.o.
 Novo mesto
 Cesta komandanta Staneta 10
 68000 Novo mesto
 objavlja

prosto delovno mesto;
 POMOČNIK DIREKTORJA PE Agroservis za veleprodajo
 Kandidati morajo poleg splošnih pogojev po zakonu izpolnjevati še naslednje pogoje:

da imajo končano šolsko izobrazbo VI ali VI stopnje ekonomske ali organizacijske smeri, da vsaj pasivno obvladajo dva tuja jezika in da imajo 3. oz. 5 let delovnih izkušenj na področju trženja. Kandidat bo sklenil delovno razmerje za nedoločen čas, s polnim delovnim časom in 3-mesečnim poskusnim delom. Kandidati naj pisne vloge z dokazili o končani šolski izobrazbi in opisom doseganih delovnih izkušenj pošljejo na gornji naslov v 8 dneh po objavi. O izbiri bomo obvestili v 30 dneh po končanem roku za zbiranje prijav.

KRKA ZDRAVILIŠČA, d.o.o.
 Germova 5, NOVO MESTO
 ODDAJA V NAJEM GOSTINSKI LOKAL - PIVNICO KEGLJIŠČE V GERMOVI ULICI V NOVM MESTU

Gostinski lokal je opremljen s potrebno gostinsko opremo. Premična gostinska oprema bo izbranemu ponudniku odprodana. Od ponudnikov za najem lokala pričakujemo, da izpolnjujejo predpisane pogoje za opravljanje gostinske dejavnosti in da predložijo program opravljanja gostinske dejavnosti v tem lokalu. Izbor med ponudniki bo opravljen na podlagi predloženega programa in višine ponujene najemnine. Pisne ponudbe s programom in dokazili pričakujemo v 15 dneh po objavi, izbor med ponudniki pa bo opravljen v 15 dneh po končanem razpisnem roku. Dodatne informacije lahko dobite po telefonu 322-330.

POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

Leopold Oklešen
 K Roku 77
 Novo mesto
 tel.: (068) 323-193
 mobilni: 0609-615-239

- prevozi pokopnikov — tudi iz tujine
- prodaja pogrebne materiala
- ureditev pokopnikov — tudi na domu
- urejanje dokumentov v zvezi s pokopniki
- kompletne storitve pri pogrebi
- storitve v zvezi z upepelitvijo
- posredovanje vencev in cvetja
- posojanje mrtvaškega odra, če kupite tudi material
- izredno konkurenčne cene
- brezplačen prevoz do 20 km
- 10% popust ob takojšnjem plačilu
- možnost plačila na 3 čke ali 3 obroke
- pesek beli marmor za posip grobov in črna zemlja

V žalosti sporočamo, da nas je zapustila naša nanika

MARIJA BERGER
 rojena KUNEJ

Pokopali smo jo v najožjem družinskem krogu

Žalujoci: Irena z Bojanom, Miro z Alenko, Danica, vnuki Matjaž, Boštjan, Andrej, Alenka, Marko, Aleš ter družino sorodstvo

Novo mesto, 30. junija 1994

ZAHVALA

V 85. letu starosti nas je zapustila draga mama in stara mama

MARIJA MERVAR
 iz Boričevega 4

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjeno cvetje, sveče in za tako številno spremstvo pokojne na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo g. župniku za lepo opravljen obred, osebju Doma starejših občanov Šmihel, Krki Zdravilišča, PE Otočec, in Železnici Novo mesto.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Vse odhaja kakor tiha reka, le spomini zvesto spremljajo človeka.

Ob mnogo prerani izgubi drage žene in mamice

MILENE SAJE
 iz Šegove 9

se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, znancem in prijateljem. Posebno zahvalo smo dolžni tovarni Novoteks - Konfekcija, gradbeništvu Franc Krnc, sostanovalcem, pevcem za zapete žalostinke, govornici za besede slovesa ter vsem, ki ste pokojno tako številno spremlili na njeni zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta, starega očeta in tasta

JOŽETA VIDMARJA
 iz Podstrma

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in sveče. Posebna zahvala Upravnim organom občine Novo mesto, sodelavcem SNZ občine Novo mesto in Iskre Kostanjevica, Društvu upokojencev Kostanjevica, g. župniku za opravljen obred ter vsem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti.

Žalujoci: žena Vera, hčerke Jožica, Slavka in Mihelca z družinami

